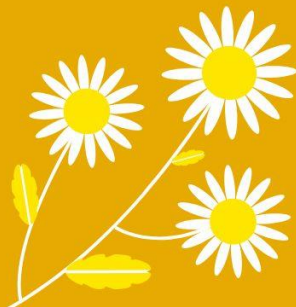

**POLVI
JÄRVI**

**Polvijärven kunnan
TILINPÄÄTÖS 2023**

Khall 20.5.2024
Valtuusto 11.6.2024

Sisällys

1 Toimintakertomus	4
Olennaiset tapahtumat ja kokonaistalouden kehitys.....	4
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	4
1.2 Kunnan hallinto	6
1.3 Kunnan henkilöstö.....	7
1.4 Yleinen taloudellinen kehitys	9
1.5 Oman talousalueen kehitys.....	10
1.6 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	12
1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista.....	15
2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	16
2.1 Sisäinen valvonta.....	16
2.2 Riskienhallinta	17
2.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella	19
3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	20
3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	20
3.2 Toiminnan rahoitus	22
3.3 Kunnan tase ja sen tunnusluvut	24
3.4 Kunnan kokonaistulot ja -menot	26
4 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	27
4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä ja selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä...	27
4.2 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	29
4.3 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	29
4.3.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	30
4.3.2 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	31
4.3.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut	33
5 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	35
5.1 Tilikauden tuloksen käsittely	35
5.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	36
5.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	37
6 Toteutumisvertailut	37
6.1 Käyttötalousoosan toteutumisvertailu tulosalueittain.....	37
6.2 Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu	40
6.3 Investointien toteutumisvertailu.....	43
6.4 Rahoitusosan toteutumisvertailu	47
6.5 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	48
6.6 Kunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja toimialojen toimintakertomukset	52
6.6.1 Rahoituserät ja lainat	53
6.6.2 Vaalit	53

6.6.3 Tilintarkastus.....	54
6.6.4 Yleis- ja taloushallinto	54
6.6.6 Maataloustoimi	56
6.6.7 Lomatoimi	58
6.6.8 Elinkeinoitoimi	59
6.6.9 Sivistystoimi	61
Sivistystoimen hallinto	62
Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023	62
Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023	63
Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023	68
Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023	70
6.6.10 Tekninen toimi	76
7 Tilinpäätöslaskelmat	79
7.1 Tuloslaskelma	79
7.2 Rahoituslaskelma.....	80
7.3 Kunnan tase.....	81
7.4 Konsernilaskelmat	83
7.4.1 Konsernituloslaskelma	83
7.4.2 Konsernin rahoituslaskelma	84
7.4.3 Konsernitase.....	85
8 Liitetiedot.....	87
8.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	87
8.1.1 Vertailukelpoisuus edellisen tilikauden tietojen kanssa	87
8.1.2 Arvostuseriaatteen	87
8.2 Keskeiset liitetiedot	88
8.3 Tuloslaskelman liitetiedot	89
8.3.1 Toimintatuotot tulosalueittain (Ulkoiset)	89
8.3.2 Rahoitustuotot ja -kulut.....	89
8.3.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.....	90
8.3.5 Verotulot	92
8.3.6 Valtionosuudet.....	92
8.3.7 Palvelujen ostot.....	92
8.3.8 Pakollisten varausten erittely.....	92
8.3.9 Erittely tilinpäätössiirroista ja niiden muutoksista.....	93
8.4.2 Käyttöomaisuustaulukko.....	94
8.5 Taseen liitetiedot.....	95
8.5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	95
8.5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	98
Oma pääoma.....	98
Osuus Siun soten palkkaharmonisaatiosta	98
Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratulojen ja Polvijärven yrityspalvelu Oy:n arvonalennus.....	99
8.5.3 Muut vastuusitoumukset	101

8.5.4 Henkilöstöä, tilintarkastusta ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	102
8.6 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	104
8.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt.....	104
8.6.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	105
8.6.3 Konsernivastuut	106
8.6.4 Pakolliset ja vapaaehtoiset varaukset	107
Polvijärven yrityspalvelu Oy:n liitetiedot	108
Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalojen liitetiedot	110
9 Eriytetyt tilinpäätökset	114
9.1 Muiden taseyksiköiden tilinpäätökset.....	114
9.1.1 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös.....	114
10 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tarkastusmerkinnät	119
11 Luettelot ja selvitykset	120

1 Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat ja kokonaistalouden kehitys

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Polvijärven kunnan vuoden 2023 tilinpäätös muodostui 2 780 607,96 euroa alijäämäiseksi. Talousarvion mukainen alijäämä oli 302 255 euroa. Vuonna 2023 syntyneestä alijäämästä 2 135 000,00 euroa on alaskirjauksista johtuvaa alijäämää ja 645 607,96 euroa kunnan toiminnan alijäämää.

Kunnan taseessa on tilikauden päättyessä kumulatiivista ylijäämää 2,3 milj. euroa, kun siinä otetaan huomioon vuoden 2023 tilinpäätös. Kuntakonsernin taseen ylijäämä on 11,1 milj. euroa, koska konsernissa ylijäämäksi huomioidaan myös vapaaehtoiset varaukset ja poistoero. Kuntien talouskriteereitä tarkastellaan pääosin konsernitaseella.

Kunnan alijäämäinen tilinpäätös johtui pääosin siitä, että tilinpäätökseen on tehty kaksi alaskirjausta. Kunnan taseessa olevaa Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokralojen osakepääomaa alaskirjattiin 1 405 000 euroa ja Polvijärven yrityspalvelu Oy:n osakepääomaa 730 000 euroa. Alaskirjaukset olivat siten yhteensä 2 135 000 euroa. Alaskirjattavat summat on johdettu siitä, että yhtiöiden arvo kunnan taseessa oli em. summien verran suurempi kuin yhtiöiden taseessa oleva oma pääoma.

Alaskirjaukset vaikuttavat ainoastaan Polvijärven kunnan tilinpäätökseen. Koska alaskirjaukset tapahtuvat konsernin sisällä, niin alaskirjauksilla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Lisäksi alijäämäinen tilinpäätös johtui siitä, että sivistystoimen ja teknisen toimen nettomenot muodostuivat suuremmiksi kuin talousarviossa. Sivistystoimen nettomenojen ylitys oli 284 850 euroa ja teknisen toimen 365 100 euroa. Verotuloarviota pienennettiin vuoden aikana 307 000 eurolla, mutta verotulot toteutuivat silti 119 290 euroa tarkistettua talousarviota pienempinä.

Polvijärven koulutoimi ja varhaiskasvatus toimivat hyvin ja ovat hyvässä maineessa. Polvijärven kunta oli muuttovoittokunta ja kuntaan muutti paljon lapsiperheitä. Kunnan kaikilla varhaiskasvatuksen opettajilla on tehtävään vaadittu kelpoisuus, mikä on harvinaista kuntien keskuudessa. Koulutoimen osalta virkaan vaadittu kelpoisuus on kaikilla vakinaisilla luokanopettajilla ja lehtoreilla sekä lähes kaikilla sijaisilla. Edellä mainitut myönteiset asiat näkyvät sivistystoimen menoissa.

Tilinpäätökseen positiivisesti vaikuttivat yleis- ja taloushallinnon nettomenojen toteutuminen 306 888 euroa talousarviota pienempinä sekä käyttöomaisuuden poistojen jääminen 120 536 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa. Lisäksi poistoeron tuloutus oli 200 163 euroa suurempi kuin talousarviossa. Positiivisista talouden asioista huolimatta tilinpäätöksen alijäämä on talousarviossa ennakoitua suurempi ja siinä suhteessa emme onnistuneet.

Kuntien verotuloja ja valtionosuuksia on vaikea verrata edellisvuoteen, sillä vuoden 2023 alusta lukien voimaan tullut sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus pienensi sekä kuntien verotuloja että valtionosuuksia. Kaikkien kuntien kunnallisveroprosenteista leikattiin hyvinvointialueiden rahoittamiseksi 12,64 prosenttiyksikön suuruinen osuus ja yhteisöverotuloista 30 %:n suuruinen osuus. Kuntien peruspalveluiden valtionosuuksista poistuivat sosiaali- ja terveystoimeen kohdistuvat valtionosuudet. Kunnan menoista jäivät vastaavasti pois sosiaali- ja terveydenhuollon menot.

Investointimenot olivat yhteensä 9,0 milj. euroa, mikä on Polvijärven kokoiselle n. 4 000 asukkaan kunnalle todella suuri summa. Investointimenoista 8,4 milj. euroa kohdistui uuteen hoivayksikköön, jonka rakentamiskustannuksista pääosa ajoittui vuodelle 2023. Hoivayksikön rakentaminen alkoi marraskuussa 2022 ja hanke valmistui 29.2.2024. Kyseessä on vuodesta 2014 lähtien tavalla tai toisella vireillä ollut, kunnan historian suurin investointi. Hankkeen rakentamiskustannukset olivat yhteensä 12,3 milj. euroa. Rakennukseen sijoittuvat 60-paikkainen asumisyksikkö, keskuskeittiö ja koululaisten ruokala. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kanssa on tehty esisopimus asumispalvelutilojen vuokraamisesta hyvinvointialueen käyttöön. Hoivatilojen osuuteen on ARA:lta saatu 3,0 milj. euron avustus ja lisäksi kunta oli varautunut investointiin 3,0 milj. euron investointivarauksella, joten kunnan poistonalaisiksi nettokustannuksiksi muodostui 6,3 milj. euroa.

Polvijärven kunnan tuloveroprosentti 7,61 oli Pohjois-Karjalan maakunnan matalin. Vuoden 2024 tuloveroprosentiksi on valtuusto päättänyt 8,50. Kunnalla oli vuoden 2023 lopussa lainaa 10,0 milj. euroa, eli 2 463 euroa asukasta kohti. Asukasta kohti olevan lainan kuntien keskiarvo oli vuoden 2022 lopussa 4 432 euroa/asukas. Uutta lainaa on nostettu pääasiassa hoivayksikön rakentamista varten.

Kunnan taloustilanteen parantamiseksi kunta on käynyt yhteistoimintaneuvottelut vuoden 2024 alussa. Neuvottelujen yhteydessä tarkastelussa olivat henkilöstömenojen lisäksi kaikki muutkin kunnan menot ja tulot.

Polvijärven kunnan työllisyysaste vuonna 2023 on ollut maakunnan 3. tai 4. paras. Työllisyys kehittyi vuoden aikana hyvään suuntaan. Kunta on ollut mukana työllisyys kuntakokeilussa. TE2024-uudistukseen perustuen työllisyyden hoito siirtyy kokonaan kuntien vastattavaksi vuoden 2025 alusta lukien.

Polvijärvellä perustettiin vuonna 2023 uusia yrityksiä 14 kpl ja lopettaneita yrityksiä oli 8, joten nettolisäys oli 6 yritystä. Polvijärven yritykset ovat pääosin pieniä, 1-2 työntekijän yrityksiä. Kolmena viime vuonna uusia yrityksiä on perustettu enemmän kuin niitä on lakannut. Polvijärveläisiä käy töissä muissa kunnissa noin 600 henkilöä ja vastaavasti muista kunnista käy Polvijärvellä töissä noin 300 henkilöä.

Kunnan asukasluvuksi 31.12.2023 oli 4063. Asukasluvuksi väheni vuoden aikana 21 henkilöllä. Polvijärven asukasluvun vähennys johtui siitä, että kuolleisuus (63 henkilöä) oli suurempi kuin syntyvyys (25 henkilöä). Muuttoliikkeen osalta Polvijärvi oli muuttovoittokunta. Kuntien välinen nettomuuttovoitto oli 10 henkilöä ja maahanmuuton osalta muuttovoittoa oli 7 henkilöä. Polvijärven asukasluvun vähennys on viime vuosina ollut huomattavasti pienempi kuin maakunnan saman kokoluokan vertailukunnissa.

Vaikka mennyt vuosi ei kunnan talouden kannalta ollut menestyksenkäs, niin siihen sisältyi paljon positiivisia asioita.

Hoivayksikön valmistuttua Polvijärven kunnan rakentamisvelka alkaa olla varsin pieni. Kunnan palvelutuotannon tarvitsemat rakennukset ja muu käyttöomaisuus ovat hyvässä kunnossa. Viimeisimpänä peruskorjattavana kohteena tulee olemaan urheilukenttä vuoden 2024 aikana. Kuntakonsernia ajatellen kunnan vuokratuloilla on vielä liikaa tyhjiä ja huonokuntoisia asuntoja ja niiden osalta purkamista on syytä edelleen jatkaa.

Kuntia koskettavia muutoksia on viime vuosina ollut todella paljon. Osa muutoksista on tullut täysin yllättäen ja reagointiaikaa on jäänyt vähän. Kaikista muutoksista olemme kuitenkin yhdessä selvinneet ja samalla kehittäneet kuntaamme.

Kunnassa on säilynyt positiivinen ilmapiiri. Polvijärven erityisenä vahvuutena on yhdessä tekeminen niillä voimavaroilla, mitä meillä on käytettävissämme. Yhteisöllinen ilmapiiri ja yhdessä tehtyjen päätösten takana seisominen ovat Polvijärven kunnan vahvuuksia. Vuonna 2023 yhteisöllisyys näkyi etenkin erilaisissa tapahtumissa, kuten Polvijärvi-päivissä, maakuntapäivissä, Eloriehassa ja ensimmäistä kertaa järjestetyssä kesäasukastapahtumassa.

Kiitän kunnan henkilöstöä, luottamushenkilöitä, asukkaita, kesäasukkaita sekä kaikkia yhteistyökumppaneita hyvästä yhteistyöstä kuluneen vuoden aikana!

Heikki Hallikainen
Kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto

Kunnan toimieliminä ovat päättyneenä tilikautena olleet seuraavat:

<u>Toimielin</u>	<u>Tulosalueet</u>
Valtuusto	
Keskusvaalilautakunta	Vaalit
Tarkastuslautakunta	Tilintarkastus
Kunnanhallitus	Yleis- ja taloushallinto Elinkeinotoimi
Tekn. ltk. lupajaosto	Rakennusvalvonta
Sivistyslautakunta	Sivistystoimi
Tekninen lautakunta	Tekniset palvelut

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet valtuuston jäseniä lukuun ottamatta sekä asianomaisten toimielinten tehtävälalueiden johtavat viranhaltijat.

Tilivelvollisia viranhaltijoita vuonna 2023 olivat kunnanjohtaja Heikki Hallikainen, talous- ja hallintojohtaja Tanja Karvonen, perusopetuksen ja lukion rehtori Katja Kajava sekä tekninen johtaja Ari Soikkeli.

Valtuuston puheenjohtajana on toiminut ajalla 1.1.-31.7.2023 Tiina Mustonen, 1. varapuheenjohtajana Jorma Tanskanen ja 2. varapuheenjohtajana Seppo Laasonen. Aiemmin päätetyn mukaisesti valtuuston valtuustokauden toiseksi puolikkaaksi puheenjohtajaksi vaihtui 1.8.2023 Seppo Laasonen. 1. varapuheenjohtajana toimi Jorma Tanskanen ja 2. varapuheenjohtajana Tiina Mustonen.

Kunnanhallituksen puheenjohtajana on toiminut Urpo Leminen, 1. varapuheenjohtajana Jarno Kuningas ja 2. varapuheenjohtajana Riitta Kuronen.

Polvijärven valtuuston paikkajakauma on:

KESK	10
SDP	5
PS	5
KOK	1
Yhteensä	21 valtuutettua

Polvijärven kunta kuului vuoden 2023 lopussa kahteen eri kuntayhtymään: Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymään ja Pohjois-Karjalan maakuntaliittoon.

1.3 Kunnan henkilöstö

Henkilöstökertomus vuodelta 2023 tullaan laatimaan ja hyväksymään myöhemmin kunnanhallituksessa. Kunnan henkilöstöä koskevat tiedot tullaan liittämään tilinpäätöskirjaan. Menettely johtuu siitä, että tilinpäätöskirjan laatimiseen käytettävissä olevat henkilöresurssit ovat tänä vuonna huomattavan niukat.

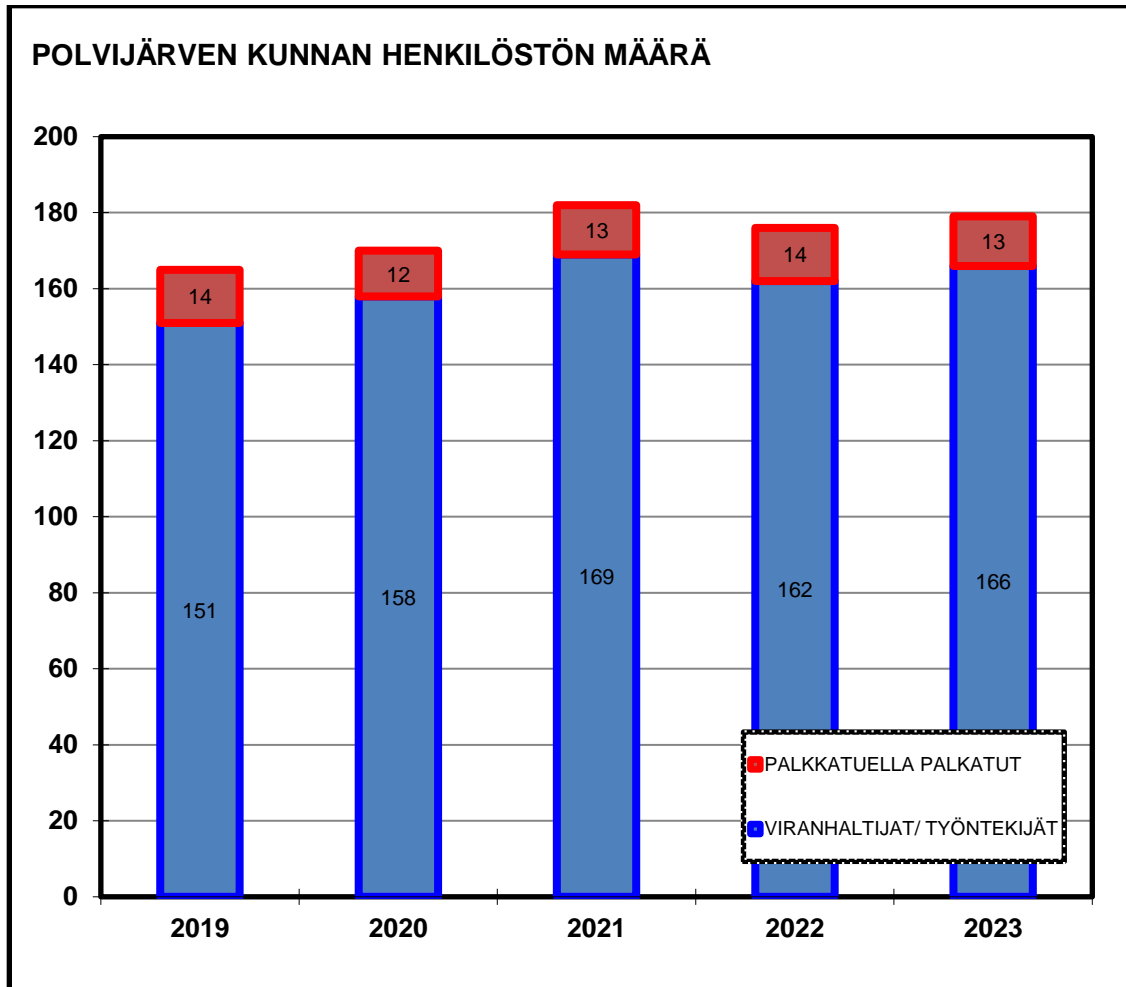
Henkilöstökulut olivat 7 719 237 euroa, eli 62 203 euroa (+0,8 %) suuremmat kuin vuonna 2022. Henkilöstömenot olivat 111 619 euroa suuremmat kuin talousarviossa.

Kunnalla on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Työntekijöitä kuullaan heitä koskeissa asioissa huomioiden eri normien säädökset ja heitä kuullaan vaikka siihen ei olisi velvoitettavaan. Käytössä on varhaisen puuttumisen malli. Kunnan työilmapiiri on ollut pääosin hyvä.

Henkilöstön työterveyshuolto on järjestetty Siun Työterveys Oy:n kautta. Henkilöstön muistamisessa ja palkitsemisessa noudatetaan kunnan henkilöstöoppaan mukaisia menettelytapoja.

	Viranhaltijat/ työntekijät	Palkkatuella palkatut	Yhteensä
2019	151	14	165
2020	158	12	170
2021	169	13	182
2022	162	14	176
2023	166	13	179

1.4 Yleinen taloudellinen kehitys

Vuonna 2023 bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan ennakkotietojen mukaan vähenevän 1,0 prosentilla. Inflaatio oli keskimäärin 6,3 %. Valtion velkamäärä kasvoi 14,4 mrd. eurolla, 10 prosenttia.

Suhdannekehitystä kuvaavia muuttujia ja niiden muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna:

	2020	2021	2022	2023 ^{*)}
BKT	-2,4 %	3,0 %	2,1 %	-1,0 %
Inflaatio, vuosikeskiarvo	0,3 %	2,2 %	7,1 %	6,3 %
Valtion velka, mrd.€	124,8	128,7	141,6	156,0
^{*)} Ennakkotietoja				

Valtiolla oli velkaa vuoden 2023 lopussa oli 156,0 mrd.€, eli 28029 €/asukas.

Inflaation seurauksena korkotaso lähti nousuun.

Kuntatalous saavutti viiden vuoden tauon jälkeen tasapainon, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan euron ylijäämään. Sitä aikaisemmin kuntatalous oli tasapainossa vuonna 2006. Myös tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle: 1,8 miljardiin euroon. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2023.

Kuntien vahva tilikauden tulos ohjautuu siis nopeasti kasvaneiden investointien rahoittamiseen. Kunnat käyttivät ylijäämäänsä myös lainakannan vähentämiseen alustavan arvion mukaan yhteensä 300 miljoonalla eurolla. Kuntien lainakanta on pienentynyt jo toista vuotta peräkkäin.

Kuntatalouden vahvat tunnusluvut saavutettiin sote-uudistukseen liittyneiden kertaluonteisten poikkeuserien avulla. Ilman niitä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut viime vuonna 1,9 miljardia euroa heikompi. Poikkeuserien taustalla vaikuttivat muun muassa vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet 1,4 miljardin euron suuruisiksi arvioidut verotilitykset eli niin sanottu sote-uudistuksen verohäntä.

Kuntien tuloksia kuitenkin varjostaa se, että ilman poikkeuserien tuntuva apua kuntatalouden tila olisi ollut raskaasti alijäämäinen ja lähennellyt kuntatalouden vaikeimpia vuosia kiky-sopimuksen loppupuolella vuonna 2018.

Kuntatalouden näkymät synkkenevät dramaattisesti lähitulevaisuudessa, kun sote-uudistuksen poikkeuserät poistuvat.

Erot kuntien taloustilanteissa ovat erittäin suuria, eikä taloustilanne määriy kunkin tai sijainnin mukaan. Yhteistä kunnille on kuitenkin se, että tulevat vuodet ovat kuntatalouden kannalta vaikeampia kuin vuosi 2023.

1.5 Oman talousalueen kehitys

Asukasluvut vuoden vaihteessa

	Vuoden vaihde			Muutos		
	2022–2023	hlöä	(%)	2023–2024	hlöä	(%)
Polvijärvi	4 084	-77	(-1,9 %)	4 063	-21	(-0,5 %)
Joensuu	77 521	+260	(+0,3 %)	78 060	+547	(+0,7 %)
Juuka	4 352	-92	(- 2,1 %)	4 258	-94	(-2,2 %)
Kaavi	2 689	-89	(-3,2 %)	2 628	-61	(-2,3 %)
Kontiolahti	15 154	+119	(+0,8 %)	15 135	-22	(-0,2 %)
Liperi	11 953	-26	(-0,2 %)	11 964	+2	(+0,02 %)
Outokumpu	6 454	-52	(- 0,8 %)	6 406	-51	(-0,8 %)

Polvijärven asukasluvun vähennys aiheutui siitä, että kuolleisuus (63 henkilöä) oli suurempaa kuin syntyvyys (25 henkilöä). Muuttoliikkeessä Polvijärvi oli muuttovoittokunta. Kuntien välinen nettomuuttovoitto oli 10 henkilöä ja maahanmuuton osalta muuttovoittoa oli 7 henkilöä.

Polvijärven, Pohjois-Karjalan ja koko maan työttömyysasteet (lomautetut mukaan lukien) olivat seuraavat:

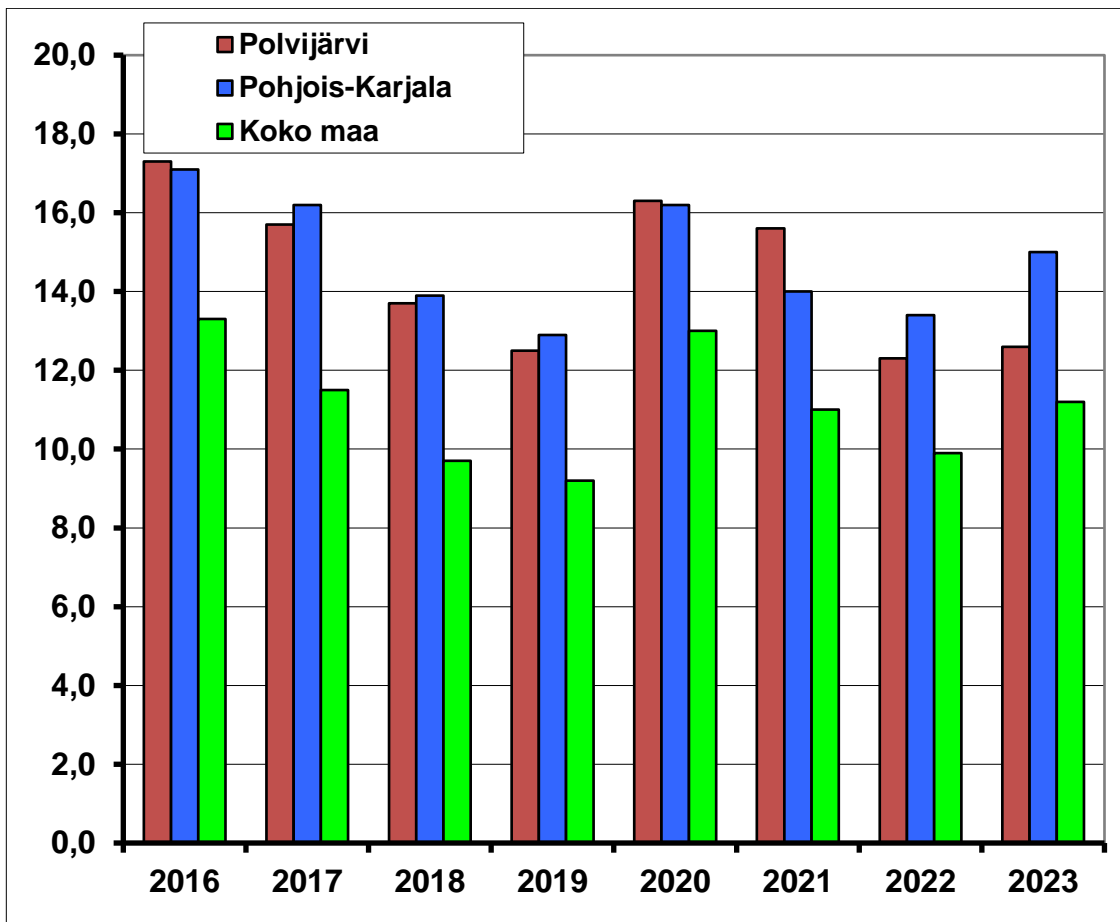
	Joulukuu 2022	Joulukuu 2023	Vuoden keskiarvo 2023
Polvijärvi	12,3 %	12,6 %	11,8 %
Pohjois-Karjala	13,4 %	15,0 %	14,1 %
Koko maa	9,9 %	11,2 %	10,4 %

Työttömyysaste lasketaan ammatissa toimivasta väestöstä (ATV:stä).

Työttömyyden kehitys on ollut seuraava (joulukuun työttömyysasteet):

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polvijärvi	13,7	12,5	16,3	15,6	12,3	12,6
Pohjois-Karjala	13,9	12,9	16,2	14,0	13,4	15,0
Koko maa	9,7	9,2	13,0	11,0	9,9	11,2

Työttömyyden kehitys 2018 - 2023

Polvijärven kunnan työllisyysaste on vuoden aikana ollut Pohjois-Karjalan kuntien 3. tai 4. paras. Vuoden 2022 lopussa kunnan työllisyysaste oli maakunnan neljänneksi paras. Ero valtakunnan keskiarvoon verrattuna säilyi valitettavan suurena, mutta Pohjois-Karjalan keskiarvoon verrattuna Polijärvi sijoittui edelleen hyvin. Kunnan työllisyyspalveluita on kehitetty sekä parantamalla asiakkaiden ohjautumista koulutuksen tai muiden toimenpiteiden kautta työelämään. Kunta oli mukana isäntäkunta Liperin vetämässä YTYÄ-työllisyshankkeessa, jossa olivat Liperin ja Polvijärven kunnan lisäksi mukana Kontiolahti ja Outokumpu.

Kuntouttava työtoiminta siirtyi 1.1.2023 lukien hyvinvointialueiden vastuulle. Polvijärvellä muutos ei aiheuttanut suurta vähennystä kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärissä, toisin kuin monissa muissa Pohjois-Karjalan kunnissa. Asialla on suuri merkitys työmarkkinatuen kuntaosuuksien kustannuksiin.

Polvijärven kunta on yhdessä muiden Joensuun seudun kuntien kanssa mukana valtakunnallisessa työllisyyden kuntakokeilussa, joka on alkanut vuonna 2021. TE2024-uudistus tulee voimaan 1.1.2025, jolloin työllisyyden hoito hoidetaan koko Suomessa kuntien toimesta. Pohjois-Karjala tulee olemaan yhtenäinen järjestämisalue ja palvelun isäntäkuntana toimii Joensuu.

Työllisyyspalveluiden vaikuttavuuden paranemisesta ja työllisyysasteen suhteellisen hyvästä sijoituksesta johtuen työmarkkinatuen kuntaosuuden menot ovat viime vuosina vähentyneet. Vuonna 2023 ne olivat 447 740 euroa, eli kustannuksia syntyi noin 9 028 euroa edellisvuotta vähemmän.

1.6 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tilikauden tulos

Polvijärven kunnan vuoden 2023 alkuperäinen talousarvio oli 302 255 euroa alijäämäinen.

Tilinpäätös osoittaa 2 780 608 euron alijäämää. Tilinpäätöksen alijäämä on 2 478 353 euroa suurempi kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Kunnan alijäämäinen tilinpäätös johtui ennen kaikkea siitä, että kunta alaskirjasi 1 405 000 verran Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalojen osakkeita sekä 730 000 verran Polvijärven Yrityspalvelu Oy osakkeita. Tämän lisäksi sivistystoimen ja teknisen toimen nettomenot muodostuivat suuremmiksi kuin talousarviossa. Sivistystoimen nettomenojen ylitys oli 284 850 euroa ja teknisen toimen 365 100 euroa. Ylityksistä on selvitys ao. toimialojen toimintakertomuksissa. Verotuloarviota tarkistettiin vuoden aikana alaspäin 307 000 eurolla, mutta verotulot toteutuivat silti 119 290 euroa tarkistettua talousarviota pienempinä. Kunnan verotulokehitys on huolestuttava. Verotulojen heikko kehitys johtuu ennen kaikkea kunnan veropohjan pienuudesta, Polvijärven verotulot/asukas ovat Suomen pienimpiä.

Tilinpäätökseen positiivisesti vaikuttivat yleis- ja taloushallinnon tulosalueen nettomenojen toteutuminen 306 888 euroa pienempinä kuin talousarviossa sekä käyttöomaisuuden poistojen jääminen 120 536 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa. Lisäksi poistoeron tuloutus oli 200 163 euroa suurempi kuin talousarviossa. Edellä mainituista positiivisista asioista huolimatta tilinpäätöksen alijäämä on talousarviossa ennakoitua suurempi.

Kunnan toimintakulut pienenevät 21 408 668 euroa (61,3 %) edellisvuoteen verrattuna. Toimintatuotot pienenevät 1 133 343 euroa (27,0 %). Toimintakate parani 20 275 326 euroa (66,0 %). Lukujen suuri muutos edellisvuoteen nähden johtui sosiaali- ja terveystoimen kustannusten siirtymisestä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen (Siun soten) vastattaviksi. Vastaavasti peruspalvelujen valtionosuuksista jäivät pois sosiaali- ja terveystoimeen kohdistuvat valtionosuudet.

Kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2023 lopussa on 2 311 180 euroa.

Verotulot

Kunnallisverotuloja kertyi 4 532 393 euroa, mikä oli 79 607 euroa vähemmän kuin tarkistetussa talousarviossa ennakoitiin. Kunnallisverotuksen maksuunpannut verot lisääntyivät verovuonna 2022 edellisvuoteen verrattuna 77 218 euroa (+0,8 %). Kunnallisveron kertymä oli 5 651 353 euroa (55,5 %) pienempi kuin vuonna 2022. Tuloveroprosentti vuonna 2022 oli 20,25 ja soteuudistuksen jälkeen vuonna 2023 se oli 7,61.

Yhteisöverotuloja kertyi 1 318 460 euroa. Yhteisöveroja kertyi 23 540 euroa vähemmän kuin tarkistetussa talousarviossa ennakoitiin. Yhteisöverotulot vähenivät edellisvuoteen verrattuna 623 784 eurolla eli 32,1 %. Soteuudistukseen liittyen valtio leikkasi kuntien yhteisöverotuloista hyvinvointialueiden hyväksi 30 %.

Kiinteistöverotuloja kertyi 938 856 euroa, mikä oli 16 144 euroa vähemmän kuin tarkistetussa talousarviossa ennakoitiin. Kiinteistöverotulot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 3 034 eurolla, eli 0,3 %.

Verotuloja kertyi yhteensä 6 789 710 euroa. Verotulot muodostuivat yhteensä 119 290 euroa pienemmiksi kuin tarkistetussa talousarviossa ennakoitiin. Verotulot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 6 272 102 eurolla eli 48,0 %.

Valtionosuudet

Kunta sai valtionosuuksia yhteensä 3 628 433 euroa, mikä oli 16 256 euroa enemmän kuin tarkistetussa talousarviossa ennakoitiin. Soteuudistuksen vuoksi valtionosuudet vähenivät edellisvuoteen verrattuna 13 186 920 eurolla eli 78,4 %.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot vähenivät edellisvuoteen verrattuna 20 946 534 eurolla. Merkittävin vähennys ovat Siun soten maksuosuudet, jotka poistuivat kokonaan.

Talousarvion poikkeamat

Polvijärven kunnassa tulosalueiden **menot** ovat valtuustoon nähden sitovia. Tulosalueiden merkittävimmät poikkeamat menojen ja nettomenojen osalta v. 2023:

	<u>Menot</u>	<u>Nettomenot</u>
Yleis- ja taloushallinto	alitus 181 574	alitus 306 888
Rakennusvalvonta	alitus 6 839	ylitys 29 526
Sivistystoimi	ylitys 274 155	ylitys 284 850
Tekninen toimi	alitus 435 418	ylitys 365 100

Sivistystoimen toimintakertomuksen mukaan suurimpien kustannuspaikkojen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen budjetit ylittyivät. Perusopetuksen koulukyydeissä on mukana myös varhaiskasvatuksen toimialaan kuuluvan esiopetuksen kyydit ja kevään 2023 poikkeusjärjestelyt nostivat kyytien kustannuksia. Myös perusopetuksessa on sekä keväällä 2023 että syksyllä 2023 jouduttu räätälöimään kyytejä terveydellisistä syistä lyhennettyä koulupäivää tekeville oppilaille.

Kunnan sisäisen asiantuntijapalvelun kasvua sivistystoimi ei ole voinut ennakoida. Sekä perusopetuksen että varhaiskasvatuksen majoitus- ja ravitsemuspalvelut ovat kunnan sisäisten menojen kasvua.

Sivistystoimen jaksotetut palkat ovat pitämättömiä lomapäiviä ja säästövapaita: osa sivistystoimen henkilöstöstä on hyvin pystynyt huolehtimaan lomien ja säästövapaiden pitämisestä, mutta osalle on kertynyt pitämättömiä lomapäiviä. Kehitys on huonontunut vuodesta 2022.

Teknisen toimen talousarvioon sisältyi kaukolämmön kustannuspaikka aiempien vuosien mukaisesti, eli silloin kun kaukolämmön tuotanto oli osa kunnan talousarviota. Polvijärven Kaukolämpö Oy aloitti toimintansa vuoden 2023 alusta. Kaukolämpöä koskevat menot ja tulot ovat nyt Polvijärven Kaukolämpö Oy:n kirjanpidossa. Teknisen toimen ero talousarvion ja toteutuman välillä johtuu pitkälti kaukolämmön talousarvion varatuista summista.

Lainamäärä

Vuoden 2023 lopussa kunnalla oli lainaa 10 007 797 euroa. Kunnan lainamäärä oli 2 463 euroa/asukas. Vuoden 2022 lopussa lainamäärä oli 3 428 000 euroa. Kuntien keskimääräinen lainamäärä oli vuoden 2022 lopussa 4 432 euroa/asukas.

Polvijärven kunnalla on muutamiin vuokrattuihin tiloihin kohdistuvia vuokravastuita. Leasing-rahoitusta on käytetty vain ICT-laitteiden ja kopiokoneiden hankintaan. Kunta ei ole toteuttanut rakennushankkeita leasingrahoituksella.

Kuntakonsernin kumulatiivinen ylijäämä

Konsernin kumulatiivinen ylijäämä oli vuoden 2023 lopussa 11 066 734 euroa. Konsernin ylijäämä sisältää poistoeron ja vapaaehtoiset varaukset.

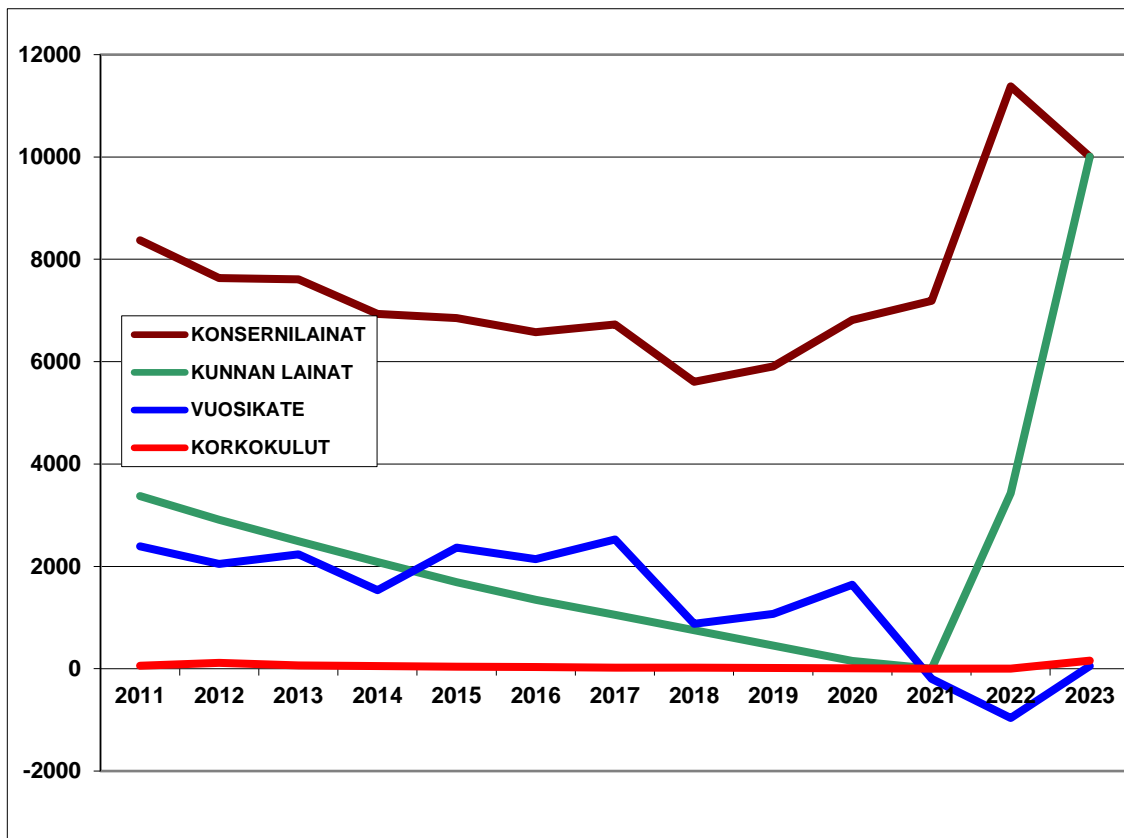
Kuntakonsernin lainamäärä 31.12., kunnan lainamäärä, vuosikate ja korkokulut 31.12.

Kuntakonsernin lainamäärään lasketaan mukaan kunnan ja tytäryhtiöiden lainamäärät sekä kunnan omistusosuuden mukainen osuus kuntayhtymien lainamäärästä.

(1 000 euroa)

Vuosi	Konsernilainat	Kunnan lainat	Vuosikate	Korkokulut
2014	6 933	2 086	1 534	52
2015	6 851	1 690	2 366	41
2016	6 574	1 350	2 140	31
2017	6 729	1 050	2 526	23
2018	5 607	750	880	21
2019	5 909	450	1 074	13
2020	6 909	150	1 641	7
2021	7 191	0	-196	2
2022	13 083	5 408	-633	4
2023	10 007	10 007	55	158

Kuntakonsernin ja kunnan lainamäärän kehitys sekä vuosikatteen ja korkokulujen kehitys

1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Ukrainan sodan aiheuttama epävarmuus

Ukrainassa 24.2.2022 alkaneen sodan vaikutukset ulottuvat koko Eurooppaan ja siten myös Suomeen ja kaikkiin kuntiin. Tilanteen pitkittyneet vaikutukset näkyvät kohonneina elinkustannuksina, inflaation nousuna ja korkomarkkinoiden koronnostopaineina. Kunnan kannalta epävarmuutta aiheuttavat sotaa edelleen pakenevien henkilöiden avuntarve, sodan aiheuttamat kohonneet kustannukset, kuten polttoaine- ja elintarvikekustannukset sekä pienentyvät verotulot. Tilanteen vaikutukset näkyvät kuntien toiminnassa lisääntyvinä kustannuksina ja yritystoiminnassa pienentyvinä tuloina.

Toiminnalliset riskit

Polvijärven kunnan kannalta riskiä sisältyy myös valtion kuntapolitiikkaan. Kunnan kannalta on tärkeää, että kunnalla säilyy riittävä valtionosuuksien taso peruspalveluiden rahoittamiseen ja että inflaation ja korkojen nousun taloudelliset vaikutukset kuntatalouteen ovat mahdollisimman pienet.

Toteutunut sosiaali- ja terveystalouden uudistus sisältää kunnan rahoitukseen liittyviä riskejä. Tilinpäätöksen allekirjoitusajankohtana eivät kaikki vaikutukset vielä tiedossa, sillä kunta on tehnyt oikaisuvaatimuksen VM:n tekemästä valtionosuuspäätöksestä, jossa on huomioitu palkkaharmonisaatiokustannukset Siun soten vuoden 2022 tilinpäätöstietojen pohjalta, eikä Polvijärven kunnan tilinpäätöksen pohjalta. Riskin muodostavat myös sote-kiinteistöt ja niistä maksettava vuokrataso. Polvijärven kunnan osalta riskiä sisältyy uuden hoivayksikön rakentamiseksi otettuun velkaan ja sen korkokustannuksiin. Riskiä on hajautettu ottamalla osa lainasta kiinteäkorkoisena ja osa vaihtuvakorkoisena lainana. Rahoittajana toimii Suomen Kuntarahoitus Oy, joten lainanantajan toiminnan jatkuvuudessa ei nähdä riskiä.

Henkilöstön lähivuosina tapahtuva runsas eläköityminen lisää tarvetta töiden uudelleenorganisointiin ja tarvittaessa henkilöstön rekrytointiin. Rekrytoinnissa onnistumiseen liittyy aina riski, mutta se on samalla mahdollisuus tarkastella toimintojen tuottamista uudella tavalla sekä saada organisaatioon tarvittavaa uudenlaista osaamista. Osaavan ja sopivan henkilöstön saatavuuteen liittyy myös riski, sillä kuntien työpaikkojen täyttäminen on viime aikoina selvästi vaikeutunut.

Tietojärjestelmien toimivuuteen ja suojaukseen liittyy nykyaikana entistä enemmän toiminnallisia riskejä, kuten kyberhyökkäyksiä, joita on lievennetty tietosuojasetuksen mukaisilla toimilla, Meita-yhteistyöllä, yhtenäisillä tietojärjestelmillä, koulutuksella ja käyttäjätuella.

Rahoitusriskit

Polvijärven kunnan tuloveroprosentti on vuonna 2023 soteuudistuksen jälkeen 7,61 ja se oli Pohjois-Karjalan maakunnan matalin. Polvijärven kuntatalouden osalta olennaista on menojen kurissa pitäminen, sillä kuntalaisten matala tulotaso tarkoittaa sitä, että veroprosentin korottaminen tuo vain vähän lisätuloja. Vuoden 2023 soteuudistukseen liittyen Manner-Suomen kaikkien kuntien tuloveroprosentteihin tehtiin samansuuruisen kaavamainen vähennys, joka oli 12,64 prosenttiyksikköä.

Kunnalla oli vuoden 2023 lopussa pitkäaikaista lainaa 10 007 797 euroa ja kuntakonsernin lainamäärä koostui pelkästään kunnan lainoista. Lainamäärä/asukas 2 463 euroa on selvästi kuntien keskiarvoa pienempi. Korkotaso on tällä hetkellä noussut ja siitä aiheutuu kohtuullista korkoriskiä kunnalle.

Rahoituksen saatavuudessa ja kunnan maksuvalmiuden turvaamisessa ei lähitulevaisuudessa ole ongelmia.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuuttamalla henkilöstö, kiinteistöt ja kunnan toiminta.

Kunta on vakuuttanut omaisuuttaan ja toimintaansa seuraavilla vakuutuksilla:

- työnantajan pakollinen tapaturmavakuutus
- kunnan vapaaehtoinen tapaturmavakuutus (vakuutuksen piiriin kuuluvat kunnan asukkaat, jotka osallistuvat kunnan järjestämiin ja valvomiin toimintoihin)
- vastuuvakuutus (kattaa sen vahingonkorvausvelvollisuuden, johon kunta voi joutua ulkopuoliselle tai omalle työntekijälleen aiheutetusta henkilö-, esine- tai varallisuusvahingosta)
- kiinteistö- ja irtaimistovakuutukset
- ajoneuvovakuutukset
- hallinnon vastuuvakuutus.

Kunnan taloudellinen tilanne auttaa mahdollisista vahingoista selviytymiseen.

Ympäristötekijät

Merkittävimmät ympäristöriskit liittyvät vesi- ja jätevesihuoltoon.

Toimintaan liittyvä olennainen riski on talousveden laatu ja riittävyys. Veden laatu on ollut hyvä, koska Polvijärvellä käytetään ainoastaan pohjavettä. Vesihuollon suurimpana riskinä on pitkäkestoinen sähkökatkos, jolloin veden pumpaaminen estyisi. Talousveden saatavuuteen liittyviä riskejä on pienennetty kunnan vesitornin peruskorjauksella v. 2019 ja uusimalla Lavalampi-Räisky -runkovesilinja v. 2020-21.

Polvijärven kirkonkylän, Sotkuman kylän, Huhmarin alueen ja Kontiolahden Puntarikosken jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Joensuun kaupungin jätevesiverkostoon ja ne puhdistetaan Joensuussa sijaitsevassa Kuhasalon jätevedenpuhdistamossa. Siirtoviemärin ansiosta jäteveteen liittyviä riskejä on olennaisesti pienennetty. Koska jätevedenpuhdistamo ei toimi kunnan alueella, ei kunnan tarvitse kohdistaa siihen kalliita muutostöitä.

Kunnan alueella ei ole sellaista teollisuutta, joka aiheuttaisi suurta ympäristöriskiä.

Polvijärven kunnan alueella ei ole ollut merkittäviä ympäristövahinkoja.

Kylylahden kaivoksen malminlouhinta on päätynyt loppuvuonna 2020. Malmi rikastettiin Kaavin Luikonlahdessa eikä kaivoksen loppumisen arvioida aiheuttavan merkittävää ympäristöriskiä.

Kunnan kaukolämpölaitos käyttää polttoaineenaan noin 90 %:sti haketta, joten se toimii lähes kokonaan uusiutuvalla energialla. Hake tulee tällä hetkellä kotimaiselta toimittajalta.

2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

2.1 Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja toiminta on taloudellista sekä tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lakeja, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena ja väärinkäytösten ehkäisynä.

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää.

Kunnan toimintaa ohjaavat voimassa oleva lainsäädäntö, hallintosäätö ja muu ohjeistus. Valtuusto on hyväksynyt kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 22.6.2021 ja konserniohjeen 6.11.2017. Kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeen 8.11.2020. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan toimialakohtaisesti. Dokumentointia varten on otettu käyttöön lomakkeet.

Koko kuntaa koskevan sisäisen valvonnan teknistä toteuttamista ovat jo pidempään helpottaneet henkilöstö- ja taloushallinnon raportointijärjestelmät ja ohjelmistojen ominaisuudet. Lisäksi maakuntaverkon ja ohjelmistojen käyttöoikeuksien tekninen hallinta on koko ajan parantunut ja helpottunut.

Talousarvion tavoitteiden toteutuminen ja seuranta

Valtuusto hyväksyy kunnan taloussuunnitelman kolmelle vuodelle, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Toimielimet jakavat tuloalueelle myönnettyt määrärahat osamäärärahoiksi ja tavoitteiksi helmikuun loppuun mennessä tehtävillä käyttösuunnitelmilla.

Kunnanhallitus on antanut talousarvion täytäntöönpano-ohjeet, joissa on yksityiskohtaisia ohjeita varojen käytöstä.

Talousarvion toteutumisesta on raportoitu kunnanhallitukselle kuukausittain. Valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle annetaan raportit neljän – kuuden kuukauden välein.

Viranhaltijapäätökset

Viranhaltijapäätökset koskevat hallintosäännön mukaisia esihenkilön yleiseen ratkaisuvaltaan kuuluvia asioita.

Viranhaltijapäätökset laaditaan Dynasty-asianhallintajärjestelmässä ja henkilöstön palvelussuhdetta koskevat päätökset Populuksessa. Dynastian viranhaltijapäätökset on annettu tiedoksi toimielimille kokousten yhteydessä ja lisäksi ne julkaistaan yleisessä tietoverkossa. Esihenkilöt tarkistavat alaistensa viranhaltijapäätökset.

Populuksessa tehtävät päätökset koskevat henkilöstön lakisääteisiä ja työ- ja virkaehtosopimukseen perustuvia oikeuksia.

Laskujen asiatarkestus ja hyväksyminen

Toimielimet hyväksyvät laskujen asiatarkestus- ja hyväksymisvaltuudet. Omia kululaskujaan ei saa hyväksyä ja laskun asiatarkestajana tulee olla eri henkilö kuin hyväksyjä, eli yksi henkilö ei voi suorittaa koko maksuketjua laskun saapumisesta maksatukseen. Toiminta on ollut sujuvaa, eikä väärinkäytöksiä ole havaittu.

Keskeistä on erilaisten vaarallisten työyhdistelmien ehkäisy ja että ostotoimintoja suorittavat niihin oikeutetut henkilöt. Tilinkäyttövaltuudet päivitetään tarvittaessa. Palkkakirjanpidon oikeellisuuden tarkastamisesta vastaavat toimialajohtaja ja esihenkilöt. Palkanmaksuraportit tarkistetaan ennen maksua. Vuoden 2021 alusta lukien palkanlaskennan palvelut on hankittu ostopalveluna Meita Oy:ltä. Kunnassa järjestetään säännöllisesti esimiesten yhteisiä tilaisuuksia, joissa käydään läpi koko henkilöstöä koskevia asioita.

Käytännön toimenpiteinä sisäistä tarkastusta on suoritettu esimerkiksi seuraavasti:

Laskujen maksuunpanoluetteloiden hyväksyminen päivittäin
Palkanmaksuluetteloiden tarkastus palkanmaksun yhteydessä
Tiliotteiden tarkastus satunnaisotannalla
Toimielinten ja viranhaltijapäätösten tiedoksianto kunnanhallitukselle
Maa-ainesluville on vaadittu vakuus jälkitoimenpiteitä varten. Urakoissa on vaadittu rakennus- ja takuuaikainen vakuus.

Toimintavuoden 2023 aikana ei ole havaittu puutteita säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisessa.

2.2 Riskienhallinta

Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa sisäisen ja valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnan riskit voidaan jakaa strategiaan, toiminnallisiin, taloudellisiin sekä vahinkoriskeihin.

Strategisia riskejä ovat erityisesti väestö- ja työllisyyskehitys. Asukasluku on viimeisinä vuosikymmeninä ollut laskeva. Tilastokeskuksen syksyllä 2019 julkaiseman väestöennusteen mukaan Polvijärven väkiluku vähenee myös tulevaisuudessa. Olennaista on 65-74 -vuotiaiden määrän huomattava väheneminen ja vastaavasti yli 75-vuotiaiden määrän lisääntyminen. Syntyvyys on noin 25 lasta vuodessa. Ennuste on ns. omavaraisennuste, eli siinä ei ole huomioitu lainkaan muuttoliikettä, vaan ainoastaan syntyvyys ja kuolleisuus. Kunnan asukasluvun lasku on kuitenkin ollut suhteessa pienempää kuin Polvijärven kokoluokan Pohjois-Karjalan vertailukunnissa. Ikärakenne tulee asettamaan tulevaisuudessa kasvupaineita hyvinvointialueen tuottamille sosiaali- ja terveyspalveluille. Polvijärven

työllisyysaste on viime aikoina ollut yleensä maakunnan neljän parhaan kunnan joukossa. Työllisyydellä sekä työkäisten määrällä on merkittävä vaikutus verotulojen kehitykseen ja tulopohjaan. Samoin kunnan työkäisten koulutustaso korreloi tyypillisesti verotulojen kehityksen kanssa.

Toiminnallisia riskejä koko kunnan tasolla ovat osaavan henkilöstön saatavuus sekä erilaiset lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen ja kustannuksiin. Kiinteistöjen kunto vaikuttaa myös investointitarpeisiin tulevaisuudessa, joskin kunta on viime vuosina voimakkaasti purkanut kertynyttä korjausvelkaa. Kunta on päässyt hyvään vauhtiin tarpeettomien ja huonokuntoisten asuntojen purkamisessa ja asuntoja on purettu hyvässä yhteistyössä ARAn kanssa.

Toiminnoista vastaavan henkilöstön pieni määrä voi aiheuttaa henkilöstöriskin, jossa toiminta vaarantuu äkillisten ja/tai pitkäaikaisten henkilöstön poissaolojen vuoksi. Riskiä voidaan hallita järjestämällä riittävä sijaisketju, osaamisen riittävän laaja-alaisella hyödyntämisellä tai palvelujen ostolla ulkopuolisilta toimijoilta.

Taloudellisia riskejä ovat tulo- ja menojen kasvun riittävyys ja menojen kasvu. Tulevina vuosina valtionosuuksien kautta hyvinvointialueille kohdistettu valtion rahoitus kurittaa kuntien taloutta. Kunta on pystynyt investoimaan kunnan kokoon nähden todella voimakkaasti ja samalla purkanut kertynyttä korjausvelkaa. Tämä on ollut mahdollista aikaisempien vuosien hyvistä tuloksista tehtyjen investointivarausten avulla, jotka muodostivat hyvän kassatilanteen, jolloin lainarahoituksen käyttö on ollut kohtuullista.

Vahinkoriskeihin on varauduttu kattavilla vakuutuksilla.

Sisäisen valvonnan toimenpiteet

Toiminta ja talous

Toiminnan ja talouden seurannassa on käytössä säännöllinen raportointi, jotta mahdollisiin poikkeamiin voidaan reagoida viipymättä. Valtuusto hyväksyy taloussuunnitelman kolmelle vuodelle, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat talouden toteutumista kuukausittain. Erityisiä talouden tasapainottamistoimenpiteitä tähän mennessä ole tarvittu, mutta tilinpäätöshetkellä käynnissä ovat yhteistoimintaneuvottelut .

Tietohallinto

Tietojärjestelmillä on pääkäyttäjät ja varapääkäyttäjät. Käyttäjätunnukset tilaa toimialajohtaja ja käyttöoikeudet ohjelmiin anoo esihenkilö. Kunnan ICT-palvelut ostetaan Meidän IT ja talous Oy:ltä, joka huolehtii tietojen varmuuskopioinnista. Ohjelmien käyttöoikeudet tarkistetaan systemaattisesti.

Tietojärjestelmistä on laadittu henkilökisterilain mukaiset henkilökisteriselosteet.

Tieto ja tiedonvälitys

Kunnan toiminnassa noudatetaan hyvää tiedonhallintapaa ja avointa viestintää. Asioista tiedotetaan viipymättä ja avoimesti. Kunnan viestinnästä on saatu hyvää palautetta.

2.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Taloussuunnittelukaudella tullaan kehittämään koko konsernin sisäistä valvontaa ja riskienarviointia. Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa on toteutettu, mutta konsernissa on tarpeen kehittää yhtenäisempi toimintatapa, jossa kiinnitetään huomiota tehdyn valvonnan dokumentointiin. Kunnan hankintaohjeet ja sopimushallinta ovat valmistelussa.

3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Kunnan tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Ulkoiset tulot ja menot

	2023	2022
	1 000 euroa	1 000 euroa
Toimintatuotot	5 156	4 190
Toimintakulut	<u>-15 573</u>	<u>-34 931</u>
Toimintakate	-10 417	-30 741
Verotulot	6 790	13 062
Valtionosuudet	3 628	16 815
Korkotuotot	20	3
Muut rahoitustuotot	249	242
Korkokulut	-158	-4
Muut rahoituskulut	<u>-9</u>	<u>-10</u>
Vuosikate	104	-633
Poistot käyttöomaisuudesta	-1 399	-1 552
Arvonalentumiset	<u>-2 135</u>	—
Tilikauden tulos	-3 431	-2 185
Poistoeron muutos	650	451
Varausten muutos		<u>198</u>
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 781	-1 536
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Toimintatuottojen osuus toimintakuluista, %:		
100 x Toimintatuotot/Toimintakulut	33,0 %	12,0 %
Vuosikate prosenttia poistoista:		
100 x (Vuosikate/Poistot)	7,4 %	-40,8 %
Vuosikate, euroa/asukas:	26	-155
Asukasmäärä:	4 063	4 084

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kuluja erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

1. Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$$

Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulo- ja kulueroa, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja kulueroa riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siinä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja kuluero on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

2. Vuosikate prosenttia poistoista:

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$$

Kun tunnusluvun arvo on 100 % oletetaan kunnan tulo- ja kulueroa olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Tulo- ja kuluero on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot.

Mikäli vuosikate on alijäämäinen (miinusmerkkinen) on kunnan tulo- ja kuluero heikko.

3. Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja kulueroa riittävyden arvioinnissa.

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon erot veroprosenteissa. Riittävä tulo- ja kuluero voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin. Vuosikatteen vertailtavuus edellyttäisikin, että ne laskettaisiin samansuuruisilla, esimerkiksi kuntien keskimääräisillä veroprosenteilla.

3.2 Toiminnan rahoitus

Kunnan rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 euroa	2022 1 000 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	104	-633
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-1 173	538
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 433	-2 508
Rahoitusosuudet investointeihin	2 743	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>1 463</u>	<u>11</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-7 296</u>	<u>-2 591</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-200
Antolainasaamisten vähennykset	36	16
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 743	3 428
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-163	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 980	1 980
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>-71</u>	<u>184</u>
Rahoituksen rahavirta	<u>4 397</u>	<u>5 408</u>
Rahavarojen muutos	<u>-2 900</u>	<u>2 817</u>
Rahavarat 31.12., 1.000 euroa	737	3 636
Rahavarat 1.1., 1.000 euroa	3 637	819

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Investointien tulorahoitus, %	1,4 %	-25,3 %
100 x Vuosikate/Investointimenot – inv. rahoitusosuudet		
Pääomamenojen tulorahoitus, %	1,3 %	-23,5 %
100 x Vuosikate/Investointimenot – inv. rahoitusosuudet		
+ antolainojen nettolisäys + lainan lyhennykset		
Lainanhoitokate	0,8	-149
<u>Vuosikate + korkokulut</u>		
Korkokulut + lainanlyhennykset		
Kassan riittävyys, pv	<u>10</u>	<u>35</u>
365 x Kassavarat 31.12./Vuoden kassasta maksut		

Rahoituslaskelman tunnusluvut

1. Investointien tulorahoitus, %:

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Investointien tulorahoitus tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

2. Pääomamenojen tulorahoitus, %:

$$= 100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainan lyhennykset})$$

Pääomamenojen tulorahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Antolainojen nettolisäys voi kaavassa olla myös negatiivinen, mikäli lyhennykset ovat lainanantoa suuremmat. Lainanlyhennyksillä tarkoitetaan kaavassa rahoituslaskelman mukaisia pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä.

3. Lainanhoitokate:

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

4. Kassan riittävyys (pv):

$$= 365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

3.3 Kunnan tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
	2023	2022	2023	2022	
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	
A PYSYVÄT VASTAAVAT	33 729	29 907	A OMA PÄÄOMA	10 133	14 140
I Aineettomat hyödykkeet	3	15	I Peruspääoma	7 821	8 881
1. Aineettomat oikeudet			II Arvonkorotusrahassto		
2. Muut pitkävaikutteiset menot	3	15	III Muut omat rahastot		
3. Ennakkomaksut			IV Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	5 092	6 795
II Aineelliset hyödykkeet	25 248	21 763	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 781	-1 536
1. Maa- ja vesialueet	1 156	1 103	B POISTOERO JA VAPAA		
2. Rakennukset	11 457	13 175	EHTOISET VARAUKSET	10 053	10 704
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 056	4 574	1. Poistoero	7 003	7 654
4. Koneet ja kalusto	309	327	2. Vapaaehtoiset varaukset	3 050	3 050
5. Muut aineelliset hyödykkeet			C PAKOLLISET VARAUKSET	0	1 173
6. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	8 270	2 584	1. Eläkevaraukset		
III Sijoitukset	6 226	8 129	2. Muut pakolliset varaukset		1 173
1. Osakkeet ja osuudet	8 022	7 887	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	104	46
2. Osakkuusyhteisöosuudet			1. Valtion toimeksiannot		
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset			2. Lahjoitusrahastojen pääomat	104	46
4. Muut lainasaamiset	204	242	3. Muut toimeksiantojen pääomat		
5. Muut saamiset			E VIERAS PÄÄOMA	12 910	8 702
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			I Pitkäaikainen	9 929	3 693
1. Valtion toimeksiannot			1. Joukkovelkakirjalainat		
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet			2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 599	3 265
3. Muut toimeksiantojen varat			3. Lainat julkisyhteisöiltä		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 724	4 858	4. Lainat muilta luotonantajilta		
I Vaihto-omaisuus			5. Saadut ennakot	30	32
1. Aineet ja tarvikkeet			6. Ostovelat		
2. Keskeneräiset tuotteet			7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	300	396
3. Valmiit tuotteet			8. Siirtovelat		
4. Muu vaihto-omaisuus			II Lyhytaikainen	2 982	5 009
5. Ennakkomaksut			1. Joukkovelkakirjalainat		
II Saamiset	987	1 222	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	409	163
Pitkäaikaiset saamiset			3. Lainat julkisyhteisöiltä		
1. Myyntisaamiset			4. Lainat muilta luotonantajilta		1 980
2. Lainasaamiset			5. Saadut ennakot		
3. Muut saamiset			6. Ostovelat	1 100	1 244
4. Siirtosaamiset			7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	123	125
Lyhytaikaiset saamiset	987	1 222	8. Siirtovelat	1 350	1 496
1. Myyntisaamiset	217	592	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>33 200</u>	<u>34 765</u>
2. Lainasaamiset	38	36			
3. Muut saamiset	732	592			
4. Siirtosaamiset		2			
III Rahoitusarvopaperit			TASEEN TUNNUSLUVUT		
1. Osakkeet ja osuudet			Omavaraisuusaste, %	87,7 %	71,5 %
2. Sijoitukset rahamarkkina- instrumentteihin			Rahoitusvarallisuus euroa/asukas	- 2 746	-933
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset			Suhteellinen velkaantuneisuus-%	82,7 %	25,4 %
4. Muut arvopaperit			Lainat, euroa/asukas	2 463	1 324
IV Rahat ja pankkisaamiset	737	<u>3 636</u>	Lainakanta 31.12., 1.000 euroa	10 307	5 408
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>33 200</u>	<u>34 765</u>	Lainasaamiset 31.12., 1.000 euroa	204	242
			Asukasmäärä	4 063	4 084

Taseen tunnusluvut

1. Omavaraisuusaste, %:

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää noin 65 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kuntien omavaraisuusaste oli vuonna 2022 keskimäärin 40,9 %.

2. Rahoitusvarallisuus euroa/asukas:

$$= ((\text{Saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) - (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})) / \text{Asukasmäärä}$$

Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman positiivinen erotus osoittaa määrän, mikä rahoitusomaisuudesta jää jäljelle, kun vieras pääoma on maksettu. Negatiivinen erotus osoittaa määrän, joka vieraasta pääomasta jää rahoitusomaisuudella kattamatta.

3. Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla.

Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

4. Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Huom! Polvijärven kunnalla ei ole merkittäviä vuokravastuita tai leasingvastuita (vrt. tunnusluku: Velat ja vastuut, % käyttötuloista). Kunta ei ole toteuttanut rakennushankkeitaan leasingrahoituksella.

5. Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Kuntien lainamäärä euroa/asukas oli vuonna 2022 keskimäärin 3 377 euroa.

6. Lainasaamiset 31.12.

$$= \text{Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset}$$

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

3.4 Kunnan kokonaistulot ja -menot

Vain ulkoiset erät

TULOT	1 000 euroa	%
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	3 106	13,13
Verotulot	6 790	29,17
Valtionosuudet	3 628	15,59
Korkotuotot	20	0,09
Muut rahoitustuotot	249	1,07
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin	2 743	11,79
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot	1 463	0,03
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	36	0,15
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 743	28,97
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	
Kokonaistulot yhteensä	24 778	100,0

MENOT	1 000 euroa	%
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut		
	13 523	51,60
Korkokulut	158	0,60
Muut rahoituskulut	9	0,03
Pakollisten varausten muutos	1 173	4,48
Investoinnit		
Investointimenot	10 433	34,47
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	163	0,62
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	1 980	7,55
Oman pääoman vähennykset	168	0,64
Kokonaismenot yhteensä	27 606	100,0

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiiden muutokset = 2 900 – 71 = 2 828

4 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntakonsernin toimintaa ohjataan valtuuston hyväksymillä konserniohjeilla.

4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä ja selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Polvijärven kuntakonserniin kuuluvat Polvijärven kunta ja kunnan kokonaan omistamat tytäryhtiöt Polvijärven yrityspalvelu Oy, Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot sekä Polvijärven Kaukolämpö Oy. Konsernitilinpäätöstä laadittaessa kuntakonserniin on yhdistelty lisäksi kuntayhtymät, eli Pohjois-Karjalan koulutus kuntayhtymä ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitto niihin sisältyvien Polvijärven kunnan omistusosuuksien mukaisesti.

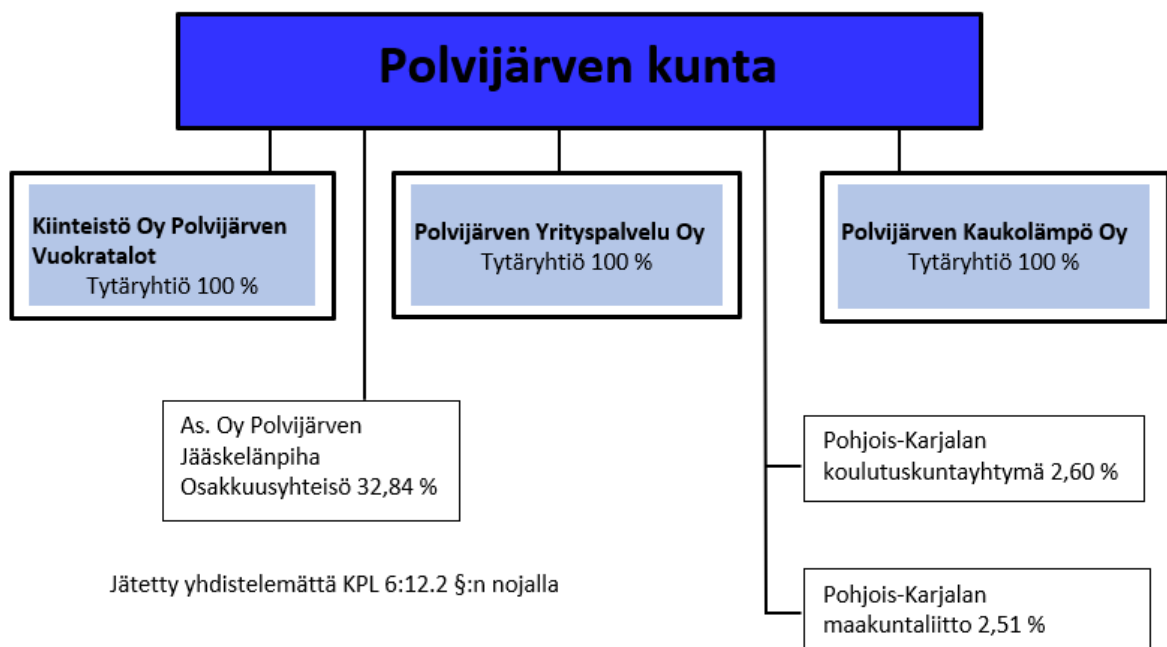
Polvijärven kunnan tytäryhtiöt ovat omalta osaltaan toteuttaneet Polvijärven kunnan kuntastrategiassa ja toiminta-ajatuksessa valtuuston asettamia tavoitteita ja päämääriä.

Tytäryhtiöillä ei ole omaa palkattua vakinaista henkilöstöä, vaan tehtävät on hoidettu kunnan henkilöstön toimesta oman toimen ohella. Kunnan ja tytäryhtiöiden rahoitus on hoidettu yhteisesti konserniajattelun mukaisesti.

Kuntaa ja sen tytäryhtiöitä on johdettu keskitetysti ja tytäryhtiöitä koskevat merkittävimmät päätökset muun muassa rahoituksen osalta ovat olleet osa kunnan talousarviota. Kunnan ja sen tytäryhtiöiden toimintaa on hoidettu kunnan palveluksessa olevien henkilöiden toimesta, joten tiedonkulku on ollut nopeaa ja tehokasta. Tytäryhtiöiden taloudellinen tilanne on ollut hyvin kunnan tiedossa.

Kuntayhtymien osalta Polvijärven kunta on yhteistyössä muiden kuntayhtymän jäsenkuntien kanssa toteuttanut kuntayhtymien toiminta-ajatusta kuntien tarpeista ja lähtökohdista katsoen.

Kuntakonsernin rakenne 31.12.2023

Kuntayhtymien yhdistelyt on tehty peruspääomaosuuden suhteessa

Polvijärven yrityspalvelu Oy:n toimintakertomus vuodelta 2023

Polvijärven yrityspalvelu Oy on kokonaan Polvijärven kunnan omistama elinkeinoyhtiö. Yhtiön pääasiallisena tehtävänä on omistamiensa teollisuustilojen vuokraus ja yritystoiminnan edistäminen Polvijärvellä.

Polvijärven yrityspalvelu Oy:n toimitusjohtajana on vuonna 2023 toiminut tekninen johtaja Ari Soikkeli.

Polvijärven yrityspalvelu on edistänyt Polvijärven yrityselämää läheisessä yhteistyössä yrittäjien ja Polvijärven kunnan elinkeinoasioita hoitavien henkilöiden kanssa. Polvijärven yrityspalvelu Oy on huolehtinut yritystilojen vuokraamisesta omalta osaltaan.

Polvijärven yrityspalvelu Oy on tehnyt suunnitelman mukaisia poistoja 85 610,67 euroa. Tilikauden tappio on 25 132,10 euroa.

Yhtiön vieras pääoma tilikauden lopussa on 8 720,34 euroa ja se kasvoi tilikauden aikana 4 602,46 eurolla, kasvu johtui ennakonpidätys- ja arvonalisäverovelasta. Yhtiöllä ei ollut lainkaan pitkäaikaista vierasta pääomaa.

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalojen toimintakertomus vuodelta 2023

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot on Polvijärven kunnan kokonaan omistama tytäryhtiö. Yhtiö on perustettu 31.12.1993 fuusioimalla kahdeksan erillistä yhtiötä. Yhtiöllä on asuinhuoneistoja yhteensä 97 kpl, joiden rakennusala on yhteensä 6 756,5 m². Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut tekninen johtaja Ari Soikkeli.

Yhtiö on ARAn purkuavustuksen avustuksella jatkanut tyhjien huonokuntoisten rakennusten purkamista. Purkukustannukset 2022–2023 purettujen kiinteistöjen osalta olivat noin 130 000 euroa ja purkuavustukset 114 827 euroa. Kustannukset ja avustukset niiden purkutöiden osalta, jotka tehtiin 2022 puolella on kirjattu vuoden 2022 tilinpäätöksessä, ja vastaavasti vuoden 2023 puolella purettujen osalta vuoden 2023 tilinpäätöksessä.

Yhtiön liikevaihto oli 435 772,44 euroa. Vuokrasaatavia oli vuoden lopussa 11 983,05 euroa.

Poistoja vuodelle 2022 on tehty rakennuksista 85 901,94 euroa ja koneista 1 178,08 euroa. Purettujen asuntojen kustannukset on kirjattu korjauskustannuksiin.

Yhtiöllä oli lainoja vuoden lopussa yhteensä 391 541,4 euroa. Yhtiön lainamäärä väheni vuoden aikana 91 317,36 eurolla (pitkäaikainen -36 223,14 euroa ja lyhytaikaiset lainat rah.laitoksilta -55 094,22 euroa). Korkokulut olivat 12 779,53 euroa.

Yhtiön tilikauden tappio on 158 030,38 euroa ja se siirretään voitto-/tappiotilille.

Vuokrataloyhtiössä on tehty kuntokartoitus vuonna 2017. Huonokuntoisimpien rakennusten purkamista jatketaan ja jatkossa yhtiö keskittää asukkaat hyväkuntoisiin asuntoihin, joita on tarkoituksenmukaista korjata.

Polvijärven Kaukolämpö Oy:n toimintakertomus vuodelta 2023

Polvijärven Kaukolämpö Oy on kokonaan Polvijärven kunnan omistama tytäryhtiö, joka on aloittanut toimintansa 1.1.2023 Kaukolämmön tuotannosta 31.12.2022 saakka vastannut Polvijärven Kunta luovutti 22.12.2022 päivätyllä sopimuksella apporttiluovutuksena kaukolämpöliiketoiminnan Polvijärven Kaukolämpö Oy:lle. Yhtiön toimitusjohtajan tehtäviä on hoitanut vs. kuntatekniikan päällikkö Tommi Hopponen.

Kaukolämpö tuotetaan pääasiassa puuhakkeella. Asiakkaita on 67, joista suurin osa on kunnan omistamia isoja kiinteistöjä sekä liike- ja useamman asunnon rivi- ja kerrostalokiinteistöjä. Kaukolämpöön liittyneitä omakotitaloja on 8 kpl.

Tuloja ensimmäisellä tilikaudella kertyi 930 128,84 euroa, nämä koostuivat tariffin mukaisista kulutusmaksuista sekä perusmaksuista ja asumispalveluyksikkö Tähkän liityttyä kaukolämpöverkkoon, liittymismaksusta 50 362 euroa. Ylläpitomenot olivat 799 255,78 euroa, suurin kuluerä oli hake ja toiseksi suurin oli erilaiset laitoksen käyttöön ja huoltoon liittyvät menot. Poistoja on kirjattu laitoksesta 62 932,30 euroa ja verkostosta 12 552,32 euroa. Rahoituskulut olivat 300 ,53 euroa. Näin ollen tilikaudella tuli voittoa 55 087,91 euroa.

Koska lämmöntuotantoon liittyvät menot ovat kasvaneet voimakkaasti, korotettiin kaukolämpötaksoja tilikauden aikana kahdesti. 1.2.2023 alkaen 63,84 €/MWh ja 1.8.2023 alkaen 74,05 €/MWh.

Kaukolämpöyhtiöllä ei ole tilikaudella lainoja rahoituslaitoksilta tai kunnalta.

4.2 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tytäryhtiöiden kulut muodostuvat lähinnä niiden omistamien kiinteistöjen menoista, kummallakaan yhtiöllä ei ole palkattua henkilökuntaa.

Tytäryhtiöiden talous tulee olemaan jatkossakin tiukalla, mutta sitä helpottaa Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalojen huonokuntoisten ja tarpeettomiksi käyneiden asuntojen purkaminen ja matalat kulurakenteet. Arvion mukaan tytäryhtiöt tulevat pärjäämään tarkalla taloudenpidolla ja kiinteitä kustannuksia karsimalla.

Vuodesta 2023 alkaen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoitus tulee valtiolta ja kuntien omistus sekä vastuu kustannusten kattamisesta päättyi 31.12.2022. Tämän johdosta kunnalta jäivät pois sote-kustannukset, mutta toisaalta tulopuolelta sosiaali- ja terveystoimeen kohdistuvat valtionosuudet ja osa kunnallisverotuloista.

Kuntakonsernin tavoitteenasetteluun ollaan kunnan talousarviossa 2024 kiinnitetty huomiota ja konsernille sekä tytäryhtiöille on määriteltä tarkemmat tavoitteet.

4.3 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Kuntakonsernin lainamäärä pieneni tilikauden aikana 3 076 000 eurolla, johtuen Siun Soten lainojen siirtymisestä hyvinvointialueelle. Konsernilla oli vuoden 2023 lopussa lainaa 10 007 798 euroa, eli 2 463 euroa/asukas.

Polvijärven kunnan ja tytäryhtiöiden lainamäärät 31.12.2023 (pitkäaikaiset lainat ja niiden vuodelle 2024 ajoittuvat lyhennykset):

	Lainojen kokonaismäärä	Siitä Polvijärven kunnan myöntämää lainaa	Lainaa kunnan ulkopuolelta
Polvijärven kunta	10 007 798		10 007 798
Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot	391 542	391 542	0
Polvijärven yrityspalvelu Oy	0	0	0
Polvijärven Kaukolämpö Oy	0	0	0
Yhteensä	10 399 340	391 542	10 007 798
	(2 560 €/asukas)		(2 463 €/asukas)

Konsernitaseessa olevaan lainamäärään lasketaan mukaan edellä oleva kunnan ulkopuolelta otettu laina.

4.3.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Sisältää vain ulkoiset tulot ja menot

	2023 1 000 euroa	2022 1 000 euroa
Toimintatuotot	5 947	40 244
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-16 029	-68 448
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	—	—
Toimintakate	-10 082	-28 204
Verotulot	6 790	13 062
Valtionosuudet	3 628	16 815
Rahoitustuotot ja -kulut	—	—
Korkotuotot	20	33
Muut rahoitustuotot	278	270
Korkokulut	-161	-79
Muut rahoituskulut	-13	-89
Vuosikate	460	1 809
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 800	-2 417
Tilikauden arvonalentumiset	-66	-1
Satunnaiset erät	—	—
Tilikauden tulos	-1 406	-609
Tilinpäätössiirrot	672	657
Vähemmistöosuudet	0	7
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	0	-3
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-742	50
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Toimintatuottojen osuus toimintakuluista, %:		
100 x Toimintatuotot/Toimintakulut	37,1 %	58,8 %
Vuosikate prosenttia poistoista:		
100 x (Vuosikate/Poistot)	25,5 %	74,5 %
Vuosikate, euroa/asukas:	113	441
Asukasmäärä:	4 063	4 084

4.3.2 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 euroa	2022 1 000 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	460	1 808
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-1 211	184
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 531	-3 829
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 743	31
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>1 502</u>	<u>78</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-7 037</u>	<u>-1 726</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		-200
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 743	5 412
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-218	-579
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 980	1 668
Oman pääoman muutokset	-168	-21
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	62	-8
Vaihto-omaisuuden muutos	12	97
Saamisten muutokset	252	-1 859
Korottomien velkojen muutokset	-328	636
Rahoituksen rahavirta	4 374	<u>5 146</u>
Rahavarojen muutos	<u>-2 663</u>	<u>3 420</u>
Rahavarojen muutos	-2 663	3 420
Rahavarat 1.1.	4 628	3 365
Rahavarat 31.12.	1 965	6 785

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut:

	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1.000 euroa		
Investointien tulorahoitus, %	5,9 %	47,4 %
100 x Vuosikate/Investointimenot - inv. rahoitusosuudet		
Pääomamenojen tulorahoitus, %	5,7 %	43,1 %
100 x Vuosikate/Investointimenot - inv. rahoitusosuudet + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset		
Lainanhoitokate	1,6	2,9
<u>Vuosikate + Korkokulut</u> Korkokulut + Lainanlyhennykset		

4.3.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
	2023	2022		2023	2022
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	29 773	33 386	A OMA PÄÄOMA	19 247	23 171
I Aineettomat hyödykkeet	4	147	I Peruspääoma	7 821	8 881
Aineettomat oikeudet		108	Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä		
Konserniliikearvo			II Arvonkorotusrahas	87	89
Muut pitkävaikutteiset menot	4	39	III Muut omat rahastot	271	244
Ennakkomaksut			IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	11 808	13 874
II Aineelliset hyödykkeet	28 765	32 067	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-741	50
Maa- ja vesialueet	1 540	1 638	VÄHEMMISTÖOSUUDET		33
Rakennukset	14 315	20 826			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 085	4 703	KONSERNIRESERVI		
Koneet ja kalusto	433	1 533			
Muut aineelliset hyödykkeet	74	4	B POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	8 318	3 363	Poistoero		
III Sijoitukset	1 006	1 172	Vapaaehtoiset varaukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	318	324			
Osakkeet ja osuudet	685	844	C PAKOLLISET VARAUKSET	0	1 069
Joukkovelkakirjalainasaamiset			Eläkevaraukset		4
Muut lainasaamiset			Muut pakolliset varaukset		1 065
Muut saamiset	3	4	ARVOSTUSERÄT		
ARVOSTUSERÄT					
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	174	69	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	284	129
Valtion toimeksiannot	173	68	Valtion toimeksiannot	173	75
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet			Lahjoitusrahastojen pääomat	110	52
Muut toimeksiantojen varat	1	1	Muut toimeksiantojen pääomat	1	1
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 009	12 474	E VIERAS PÄÄOMA	13 426	21 560
I Vaihto-omaisuus	52	147	I Pitkäaikainen	10 098	10 693
Aineet ja tarvikkeet	52	147	Joukkovelkakirjalainat		
Keskeneräiset tuotteet			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 599	10 244
Valmiit tuotteet			Lainat julkisyhteisöiltä		1
Muu vaihto-omaisuus			Lainat muilta luotonantajilta		
Ennakkomaksut			Saadut ennakot	53	52
II Saamiset	991	5 542	Ostovelat		
Pitkäaikaiset saamiset	2	3	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		
Myyntisaamiset	2	3	Siirtovelat		
Lainasaamiset			Liittymismaksut	446	396
Muut saamiset			II Lyhytaikainen	3 328	10 867
Siirtosaamiset			Joukkovelkakirjalainat		
Lyhytaikaiset saamiset	989	5 539	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	409	2 781
Myyntisaamiset	347	2 567	Lainat julkisyhteisöiltä		58
Lainasaamiset			Lainat muilta luotonantajilta		
Muut saamiset	588	882	Saadut ennakot	1	5
Siirtosaamiset	54	2 090	Ostovelat	1 214	2 734
III Rahoitusarvopaperit	542	523	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	172	742
Osakkeet ja osuudet			Siirtovelat	1 532	4 519
Sijoitukset rahamarkkina-instrumentteihin	534	512	Laskennalliset verovelat		28
Joukkovelkakirjalainasaamiset	3	3			
Muut arvopaperit	5	5	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	32 956	45 929
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 423	6 262			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	32 956	45 929	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
			Omavaraisuusaste, %	59,0 %	50,4 %
			Rahoitusvarallisuus, euroa/asukas	-2 564	-2 248
			Konsernin lainat, euroa/asukas	2 573	3 204
			Konsernin lainasaamiset 31.12., 1.000 €	0	0
			Kunnan asukasmäärä	4 063	4 084

Konsernitaseen tunnusluvut

1. Konsernin omavaraisuusaste (%):

$$= 100 * (Oma pääoma + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)$$

Tunnusluku mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämäisten tulosten sietokykyä ja konsernin kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

2. Rahoitusvarallisuus euroa/asukas:

$$= ((Saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) - (Vieras pääoma - Saadut ennakot)) / Asukasmäärä$$

Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman positiivinen erotus osoittaa määrän, mikä rahoitusomaisuudesta jää jäljelle, kun vieras pääoma on maksettu. Negatiivinen erotus osoittaa määrän, joka vieraasta pääomasta jää rahoitusomaisuudella kattamatta.

3. Konsernin lainakanta 31.12.:

$$= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)$$

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

4. Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

5. Lainasaamiset 31.12.:

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

5 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

5.1 Tilikauden tuloksen käsittely

1. Edellisten tilikausien ylijäämät

Kunnan vuoden 2023 taseessa on edellisten tilikausien ylijäämää 5 091 787,96 euroa.

2. Edelliseen tilinpäätökseen sisältyvät investointivaraukset ja kertyneet poistoerot

Kunnan taseessa 31.12.2022 olivat seuraavat investointivaraukset:

Urheilukenttä	50 000,00	
Hoivayksikön rakentaminen	<u>3 000 000,00</u>	
Yhteensä	3 050 000,00	euroa

Kunnan taseessa 31.12.2022 olivat seuraavat kertyneet poistoerot:

Poistoerot:

Koulukeskuksen peruskorjaus	1 386 351,51	
Sotkuman koulu ja päiväkot	2 320 616,30	
Siirtoviemäri	2 118 108,65	
Jätevedenpuhdistamon muutostyöt	84 442,93	
Kk:n Jyrintien alueen vesihuolto	52 917,53	
Kaukolämpölaitoksen varalämpölaite	228 164,97	
Vapaa-aikatalon peruskorjaus	<u>1 462 987,08</u>	
Yhteensä	7 653 588,97	euroa

3. Tilikauden 2023 tuloksen käsittely

Tilikauden 2023 tulos osoittaa -3 430 771,16 euron tulosta.

Kunnanhallitus esittää seuraavaa tilikauden tuloksen käsittelyä:

3.1. Taseessa olevaa kertynyttä poistoeroa tuloutetaan tuloslaskelmaan kattamaan valmistuneiden kohteiden vuosipoistoja:

Koulukeskuksen peruskorjaus	98 834,50	
Sotkuman koulu ja päiväkot	106 694,33	
Siirtoviemäri	105 761,24	
Jätevesipuhdistamon muuttaminen tasausaltaaksi	17 617,95	
Kirkonkylän vesi- ja viemärlaitoksen laajennus	5 291,75	
Kaukolämpölaitoksen varalämpölaite	228 164,97	
Vapaa-aikatalon peruskorjaus	<u>87 798,47</u>	
Poistoeron tuloutus yhteensä	650 163,21	euroa

3.3. Tilikauden alijäämä -2 780 607,96 euroa kirjataan edellisten tilikausien yli- ja alijäämättilille.

4. Taseessa olevat kertyneet ylijäämät, varaukset ja poistoerot yhteensä 31.12.2023:

Kertyneet ylijäämät	1 616 948,09	
Kertyneet investointivaraukset	3 050 000,00	
Kertyneet poistoerot	<u>7 003 425,75</u>	
Yhteensä	11 670 373,84	euroa

Investointivaraukset 31.12.2023 ovat:

Urheilukenttä	50 000,00	
Hoivayksikön rakentaminen	<u>3 000 000,00</u>	
Yhteensä	3 050 000,00	euroa

Poistoerot 31.12.2023 ovat:

Koulukeskuksen peruskorjaus	1 287 517,01	
Sotkuman koulu ja päiväkoti	2 213 921,97	
Siirtoviemäri	2 012 347,40	
Jätevedenpuhdistamon muutostyöt	66 824,98	
Kk:n Jyrintien alueen vesihuolto	47 625,78	
Kaukolämpölaitoksen varalämpölaitos	0,00	
Vapaa-aikatalon peruskorjaus	<u>1 375 188,61</u>	
Yhteensä	7 003 425,75	euroa

5.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnan toimintakulut laskivat vuoteen 2022 verrattuna 21 447 539 eurolla (-57,9 %) mutta myös käyttötulot (toimintatulot, verotulot ja valtionosuudet) laskivat 20 582 612,10 eurolla. Kunnan vuosikate parani 637 097,55 eurolla.

Toimintakulujen lasku johtui sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtymisestä hyvinvointialueelle.

Polvijärven kunnan talous säilyi vakaana. Kunnan omavaraisuusaste on 87,7 %, Omavaraisuusaste oli kunnissa vuonna 2022 keskimäärin 40,9 %.

Kunnan talous ei ole lähivuosina johtamassa kuntalain 118 §:n mukaiseen arviointimenettelyyn, varsinkin kun kuntien talousvertailut mahdollisten ns. kriisikuntakriteerien osalta tapahtuvat konsernitasolla. Talousarvion tarkka seuranta ja noudattaminen ovat kaikkien toimialojen vastuulla. Polvijärven kunnan tulee jatkossakin sopeuttaa toimintansa käytettävissä oleviin tuloihin.

Konsernin kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2023 lopussa oli 11 808 457 euroa, joten Polvijärven kuntakonsernin tilanne on hyvä ja kriisikuntakriteerien täytyminen on kaukana. Konsernissa ylijäämään lasketaan kertyneen ylijäämän lisäksi poistoero ja vapaaehtoiset varaukset.

5.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Polvijärvellä noudatetaan talouspolitiikkaa, jonka mukaan kunnan menot mitoitetaan käytettävissä oleviin tuloihin. Kunta on pystynyt toteuttamaan palvelunsa keskimääräistä edullisemmin ja tuottavammin.

Kunta teki käytännössä koko 2000-luvun joka vuosi ylijäämäisen tilinpäätöksen, mutta kunnan vuoden 2021 ja 2022 tilinpäätökset olivat reilun 1 milj. euroa alijäämäisiä. Nämä alijäämät aiheutuivat isolta osin kunnan osuudesta Siun soten alijäämän kattamiseen, jota varten tilinpäätökseen on muodostettu pakollinen varaus. Vuoden 2023 alijäämä oli noin 2,7 milj. euroa. Kunnan taseessa oleva kertynyt ylijäämä on vuoden 2023 lopussa noin 2,3 milj. euroa.

Kunta on viime vuosina investoinut voimakkaasti, mikä näkyy poistojen kasvuna. Uusimpana kohteena on kunnan historian suurin investointihanke, 60-paikkainen tuetun palveluasumisen hoivayksikkö, jonka kanssa samoissa tiloissa on myös kunnan uusi keskuskeittiö sekä koululaisten ruokala. Hoivayksikön rakentaminen on lisännyt kunnan lainamäärää.

Siun soten menot kasvoivat voimakkaasti vuosina 2021-2022. Hyvinvointialueuudistus tuli voimaan vuoden 2023 alusta lukien, jolloin kuntayhtymäpohjaisen Siun soten toiminta päättyi ja sosiaalitoimi, terveydenhuolto sekä pelastuslaitos siirtyivät valtion hyvinvointialueen hoidettaviksi. Siun soten viime vuosien voimakkaasti kasvaneiden menojen vaikutus kuntien valtionosuuspohjaan on merkittävä ja valtionosuuksien pieneneminen on huomioitava talouden suunnittelussa.

Ukrainassa 24.2.2022 alkanut hyökkäyssota on edelleen käynnissä. Kunnan kannalta epävarmuutta aiheuttavat sotaa pakenevien henkilöiden avuntarve, sodan aiheuttamat kohonneet kustannukset, kuten polttoaine- ja elintarvikkekustannukset sekä pienentyvät verotulot.

6 Toteutumisvertailut

Taloustarvion sitovuudessa noudatetaan Polvijärvellä bruttoperiaatetta. Tämä tarkoittaa sitä, että taloustarviossa tulosalueelle menoihin myönnettyjä määrärahoja ei saa ilman valtuuston päätöstä ylittää, vaikka tulosalueelle tulisi taloustarviovuoden aikana ennakoimattomia tuloja. Sitovuustaso on merkitty taulukkoon harmaalla taustavärillä.

Valtuuston hyväksymä taloustarvio ja -suunnitelma sitoo toimialoja ja viranhaltijoita Kuntalain 110§:n mukaisesti. Lisäksi toimialoja ja viranhaltijoita sitovat valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet.

6.1 Käyttötalousojan toteutumisvertailu tulosalueittain

Sisältää sekä sisäiset että ulkoiset menot ja tulot. Täysin euroin.

	Taloustarvio 2023	Taloustarvio- muutokset	Taloustarvio muutosten jälkeen	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Rahoituserät					
Tuotot	11 174 874	-328 583	10 846 291	10 695 988	-150 303
Kulut	-301 777	100 700	-201 077	-166 818	34 259
Netto	10 873 097	-227 883	10 645 214	10 529 170	-116 044
	Taloustarvio 2023	Taloustarvio- muutokset	Taloustarvio muutosten jälkeen	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Vaalit					
Tuotot	10 000	0	10 000	8 167	-1 833
Kulut	-20 000	0	-20 000	-16 075	3 925

Netto	-10 000	0	-10 000	-7 908	2 092
Tilintarkastus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-24 000	0	-24 000	-19 878	4 122
Netto	-24 000	0	-24 000	-19 878	4 122
Sosiaali- ja terveystaloudet					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0	0
Yleis- ja taloushallinto					
Tuotot	1 199 031	0	1 199 031	1 324 345	125 314
Kulut	-3 421 391	0	-3 421 391	-3 240 738	180 653
Netto	-2 222 360	0	-2 222 360	-1 916 392	305 968
Elinkeinotoimi					
Tuotot	0	0	0	20 132	20 132
Kulut	-2 000	-198 000	-200 000	-221 177	-21 177
Netto	-2 000	-198 000	-200 000	-200 985	-985

	Talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Rakennusvalvonta					
Tuotot	58 719	0	58 719	22 354	-36 365
Kulut	-162 779	0	-162 779	-155 940	6 839
Netto	-104 060	0	-104 060	-133 586	-29 526
Sivistystoimi					
Tuotot	422 900	0	422 900	412 205	-10 695
Kulut	-8 230 717	0	-8 230 717	-8 504 872	-274 155
Netto	-7 807 817	0	-7 807 817	-8 092 667	-284 850
Tekniset palvelut					
Tuotot	4 111 681	0	4 111 681	3 311 163	-800 518
Kulut	-3 848 796	0	-3 848 796	-3 413 838	434 958
Netto	262 885	0	262 885	-102 675	-365 560

Tulosalueiden menoista ylittyivät elinkeinotoimen ja sivistystoimen menot.

6.2 Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

Sisältää sekä sisäiset että ulkoiset menot ja tulot toimialojen hyväksymien käyttösuunnitelmien mukaan. Luvut täysin euroin.

	Talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 193 687	10 471	2 204 158	589 536	-1 614 622
Maksutuotot	164 379	0	164 379	63 050	-101 329
Tuet ja avustukset	519 000	0	519 000	627 830	108 830
Muut toimintatuotot	816 951	0	816 951	1 825 219	1 008 268
Toimintatuotot yhteensä	3 694 017	10 471	3 704 488	3 105 635	-598 853
Toimintakulut					
Henkilöstökulut:	-7 381 317	0	-7 381 317	-7 719 237	-337 920
Palkat ja palkkiot	-6 026 867	0	-6 026 867	-6 199 517	-172 650
Henkilösivukulut:	-1 354 450	0	-1 354 450	-1 519 720	-165 270
Eläkekulut	-1 111 327	0	-1 111 327	-1 322 865	-211 538
Muut henkilösivuk.	-243 123	0	-243 123	-196 855	46 268
Palvelujen ostot	-2 952 450	-37 000	-2 989 450	-3 045 308	-55 858
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 238 770	0	-2 238 770	-1 428 604	810 166
Avustukset	-675 820	-161 000	-836 820	-922 849	-86 029
Muut toimintakulut	-409 891	0	-409 891	-406 942	2 949
Toimintakulut yhteensä	-13 658 248	-198 000	-13 856 248	-13 522 939	333 309
Toimintakate	-9 964 231	-187 529	-10 151 760	-10 417 304	-265 544
Verotulot	7 216 000	-307 000	6 909 000	6 789 710	-119 290
Valtionosuudet	3 644 231	-32 054	3 612 177	3 628 433	16 256
Rahoitustuotot ja -kulut:	13 000	100 700	113 700	102 854	-10 846
Korkotuotot	8 536	0	8 536	19 973	11 437
Muut rahoitustuotot	260 000	0	260 000	249 295	-10 705
Korkokulut	-250 700	100 700	-150 000	-157 849	-7 849
Muut rahoituskulut	-4 836	0	-4 836	-8 565	-3 729
Vuosikate	909 000	-425 883	483 117	103 692	-379 425
Poistot ja arvonalentumiset	-1 520 000	0	-1 520 000	-1 399 464	120 536
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 520 000	0	-1 520 000	-1 399 464	120 536
Arvonalentumiset	0	0	0	2 135 000	2 135 000

	Talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Tilikauden tulos	-611 000		-1 036 883	-3 430 771	-2 393 888
Poistoeron muutos	450 000		450 000	650 163	200 163
Varausten muutos	0		0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-161 000		-586 883	-2 780 608	-2 193 725

Verotulojen erittely

	Talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Kunnallisvero	4 872 000	-260 000	4 612 000	4 532 393	-79 607
Kiinteistövero	920 000	35 000	955 000	938 856	-16 144
Yhteisövero	1 464 000	-82 000	1 342 000	1 318 460	-23 540
Yhteensä	7 216 000	-307 000	6 909 000	6 789 710	-119 290

Polvijärven kunnan tuloveroprosentit ja kiinteistöveroprosentit ovat olleet seuraavat:

	2023	2022	2021
Tuloveroprosentti	7,61	20,25	20,25
Yleinen kiinteistövero-%	0,93	0,93	0,93
Vakinaisten asuinrakennusten vero-%	0,50	0,50	0,50
Muiden asuinrakennusten vero-%	1,00	1,00	1,00
Yleishyödyllisten yhteisöjen vero-%	0,00	0,00	0,00
Verovuoden kunnallisverotuksen maksuunpannut verot yhteensä		10 040 751 (+0,8 %)	9 963 533 (-2,7 %)

Kunnallisverotuloja kertyi tilinpäätösvuonna 4 532 393 euroa, mikä oli 79 607 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Kunnallisverotuksen maksuunpannut verot lisääntyivät verovuonna 2022 edellisvuoteen verrattuna 0,8 %. Kunnallisveron kertymä oli 5 651 353 euroa (55,5 %) pienempi kuin vuonna 2022. Tuloveroprosentti vuonna 2022 oli 20,25 ja soteuudistuksen jälkeen vuonna 2023 se oli 7,61.

Kiinteistöverotuloja kertyi 938 856 euroa, mikä oli 16 144 euroa enemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Kiinteistöverotulot lisääntyivät edellisvuoteen verrattuna 3 034 eurolla, eli 0,32 %.

Yhteisöverotuloja kertyi 1 318 460 euroa. Yhteisöveroja kertyi 23 540 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Yhteisöverotulot laskivat edellisvuoteen verrattuna 623 784 eurolla eli -32,12 %.

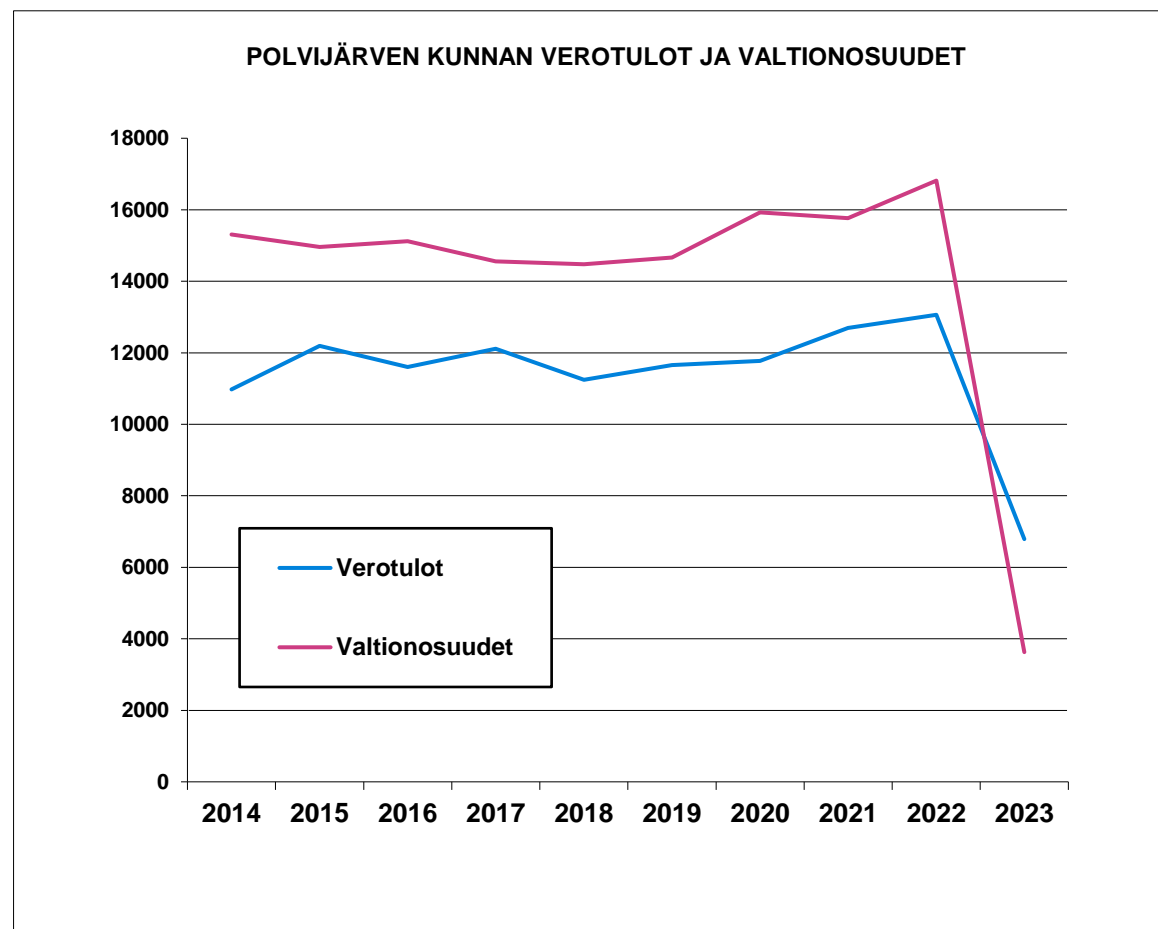
Verotuloja kertyi yhteensä 6 789 710 euroa. Verotulot muodostuivat yhteensä 119 290 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa ennakoitiin. Verotulot pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna 6 272 102 eurolla eli -48,02 %.

Valtionosuuksien erittely

	Talousarvio 2023	Talousarvio -muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	822 117	21 654	843 771	860 027	16 256
Verotuloihin perustuva vo. tasaus	2 470 578	3 849	2 474 427	2 474 427	0
Opetus- ja kulttuuritoimen vo.	-585 937	-58 732	-644 669	-644 669	0
Verotulomenetysten kompensatio	937 473	1 175	938 648	938 648	0
Yhteensä	3 644 231	-32 054	3 612 177	3 628 433	16 256

Verotulot ja valtionosuudet, 1.000 euroa

	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos ed. vuoteen (%)
Verotulot	11 659	11 770	12 692	13 062	6 789	-48,02 %
Valtionosuudet	14 662	15 923	15 767	16 815	3 628	-78,42 %
Yhteensä	26 321	27 693	28 459	29 877	10 417	-65,13 %

6.3 Investointien toteutumisvertailu

Luvut täysin euroin. Sitovuustaso on merkitty taulukkoon harmaalla taustavärillä. Investoinneissa on lisäksi hankekohtainen sitovuus.

Kunnanhallitus

	Talousarvio 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Maa- ja vesialueet			
Tuotot	20 000	7 090	-12 910
Kulut	-100 000	0	100 000
Netto	-80 000	7 090	87 090
Koneet ja kalusto			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20 000	-5 993	14 007
Netto	-20 000	-5 993	14 007
Osakkeet ja osuudet			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-300 000	-203 296	96 704
Netto	-300 000	-203 296	96 704
Laajakaista/valokuituverkko			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-100 000	0	100 000
Netto	-100 000	0	100 000
Keskuskeittiön hankinnat			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-33 500	-20 495	13 005
Netto	-33 500	-20 495	13 005
Varautumiseen liittyvät hankinnat			
Tuotot			
Kulut	-80 000	-22 096	57 904
Netto	-80 000	-22 096	57 904
Tulosalue yhteensä	-613 500	-244 790	368 710

Sivistystoimi

	Talousarvio 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Vapaa-aikatoimen hankinnat			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20 000	-2 875	17 125
Netto	-20 000	-2 875	17 125
Varhaiskasvatuksen hankinnat			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20 000	-19 016	984
Netto	-20 000	-19 016	984
Sivistystoimen hallinto			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-10 000	0	10 000
Netto	-10 000	0	10 000
Kalusteet ja oppimisympäristön kehittäminen			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-50 000	-23 138	26 862
Netto	-50 000	-23 138	26 862
Tulosalue yhteensä	-100 000	-45 028	54 972

Tekniset palvelut

	Talousarvio 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Kiinteistöjen pienet korjaukset			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20 000	0	20 000
Netto	-20 000	0	20 000
Kiinteistöjen korjaukset			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-200 000	-174 852	25 148
Netto	-200 000	-174 852	25 148
Asumispalveluyksikön suunnittelu ja rakentaminen			
Tuotot	3 048 000	2 743 035	-304 965
Kulut	-8 900 000	-8 425 079	474 921
Netto	-5 852 000	-5 682 044	169 956
Vuokratalojen remontin suunnittelu			
Tuotot			
Kulut	-110 000	-1 062	108 938
Netto	-110 000	-1 062	108 938
Kiinteistövalvomon päivitys			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20 000	-2 063	17 937
Netto	-20 000	-2 063	17 937
Koulukeskuksen kuulutusjärjestelmän uusiminen			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-60 000	0	60 000
Netto	-60 000	0	60 000
Haja-asutusalueen kiinteistöjen jätevesijärjestelmä			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-10 000	0	10 000
Netto	-10 000	0	10 000
Vesiliittymien rakentaminen			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-4 000	0	4 000
Netto	-4 000	0	4 000
Viemäriliittymien rakentaminen			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-4 000	0	4 000
Netto	-4 000	0	4 000

	Talousarvio 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Siirtoviemärin pumppaamoiden huollot			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-60 000	-57 953	2 047
Netto	-60 000	-57 953	2 047
Vesijohtoverkoston saneeraus			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-10 000	0	0
Netto	-10 000	0	0
Viemäriverkoston saneeraus			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-10 000	-4 554	5 446
Netto	-10 000	-4 554	5 446
Vesimittareiden sulkujen uusiminen			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20 000	0	20 000
Netto	-20 000	0	20 000
Yleisten alueiden ja teiden kunnossapito ja valaistus			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-100 000	-27 312	72 688
Netto	-100 000	-27 312	72 688
Urheilukenttä			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-100 000	-3 210	96 790
Netto	-100 000	-3 210	96 790
Päiväkodin piha-alue			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-32 000	-31 305	695
Netto	-32 000	-31 305	695
Irtaimistohankinnat			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20 000	-11 341	8 659
Netto	-20 000	-11 341	8 659
Tulosalue yhteensä	-6 632 000	-5 995 696	636 304
Investoinnit yhteensä	-7 345 500	-6 285 513	1 059 987

6.4 Rahoitusosan toteutumisvertailu

Luvut täysin euroin

	Talousarvio 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	767 745	103 692	-664 053
Tulorahoituksen korjaukset		-1 173 114	-1 173 114
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-10 413 000	-10 432 533	19 533
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 048 000	2 743 035	-304 965
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>20 000</u>	<u>1 462 546</u>	<u>1 442 546</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 577 255	-7 296 372	719 117
Rahoituksen rahavirta			
<i>Antolainaukset muutokset</i>			
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	36 223	36 223	0
<i>Lainakannan muutokset</i>			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	6 743 036	-3 256 964
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-370 000	-163 238	206 762
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-1 980 369	-1 980 369
<i>Oman pääoman muutokset</i>		-167 602	-167 602
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>		<u>-71 454</u>	<u>-71 454</u>
Rahoituksen rahavirta	9 666 223	4 396 596	-5 269 627
Rahavarojen muutos	3 088 968	-2 899 776	5 988 744

6.5 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Määrärahat

	Alkup. TA	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Poikk.-%
Käyttötalousosa						
Rahoituserät	46 241		46 241	415	45 826	99,1
Vaalit	20 000		20 000	16 075	3 925	19,6
Tilintarkastus	24 000		24 000	19 878	4 122	17,2
Yleis- ja taloushallinto	3 421 391		3 421 391	3 240 738	180 653	5,3
Elinkeinotoimi	2 000	-198 000	200 000	221 117	21 117	-10,6
Rakennusvalvonta	162 779		162 779	155 940	6 839	4,2
Sivistystoimi	8 230 717		8 230 717	8 504 872	-274 155	-3,3
Tekniset palvelut	3 848 796		3 848 796	3 413 838	434 958	11,3
Tuloslaskelmaosa						
Korkokulut	-250 700	100 700	-150 000	-157 849	-7 849	-5,2
Muut rahoituskulut	-4 836		-4 836	-8 565	-3 729	-77,1
Investointiosa						
Maa- ja vesialueet	100 000		100 000	0	100 000	100,0
Koneet ja kalusto	20 000		20 000	5 993	14 007	70,04
Osakkeet ja osuudet	300 000		300 000	203 296	96 704	32,23
Laajakaista/valokuituverkko	100 000		100 000	0	100 000	100,0
Keskuskeittiön hankinnat	33 500		33 500	20 495	13 005	38,82
Vapaa-aikatoimen hankinnat	20 000		20 000	2 875	17 125	85,63
Varhaiskasvatuksen hankinnat	20 000		20 000	19 016	984	4,92
Sivistystoimen hallinto	10 000		10 000	0	10 000	100,0
Kalusteet ja opp.ympäristö	50 000		50 000	23 138	26 862	53,72
Kiinteistöjen pienet korjaukset	20 000		20 000	0	20 000	100,0
Kiinteistöjen korjaukset	200 000		200 000	174 852	25 148	12,57
Asumispalveluyksikkö	8 900 000		8 900 000	8 425 079	474 921	5,34
Vuokratalojen remont.suunnit.	110 000		110 000	1 062	108 938	99,03
Kiinteistövalvomon päivitys	20 000		20 000	2 063	17 937	89,69
Haja-asutusl.kiint.jätev.	10 000		10 000	0	10 000	100,0
Vesiliittymien rakentaminen	4 000		4 000	0	4 000	100,0
Viemäri liittymien rakentaminen	4 000		4 000	0	4 000	100,0

Siirtoviem.pumpp.huollot	60 000	60 000	57 953	2 047	3,41
Vesijohtoverkoston saneeraus	10 000	10 000	0	10 000	100,0
Viemäriverkoston saneeraus	10 000	10 000	4 554	5446	54,46
Vesimitt.sulkujen uusiminen	20 000	20 000	0	20 000	100,0
Yl.alueiden ja teiden kpiito	100 000	100 000	27 312	72 688	72,69
Koulukeskuksen kuulutusjärj.	60 000	60 000	0	60 000	100,0
Päiväkodin piha-alue	32 000	32 000	31 305	695	2,17
Irtaimistohankinnat	20 000	20 000	11 341	8 659	43,30
Rahoitusosa					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0

Tuloarviot

	Alkup. TA	TA- muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Poikk.-%
Käyttötalousosa						
Rahoituserät	46 107	10 471	56 578	8 577	-48 001	-84,8
Vaalit	10 000		10 000	8 167	-1 833	-18,3
Tilintarkastus	0		0	0	0	
Yleis- ja taloushallinto	1 199 031		1 199 031	1 324 345	-125 314	10,5
Elinkeinotoimi	0		0	20 132	20 132	
Rakennusvalvonta	58 719		58 719	22 354	-36 365	-61,9
Sivistystoimi	422 900		422 900	412 205	-10 695	-2,5
Tekniset palvelut	4 111 681		4 111 681	3 311 163	-800 518	-19,5
Tuloslaskelmaosa						
Verotulot	7 216 000	-307 000	6 909 000	6 789 709,83	-119 290	1,7
Valtionosuudet	3 644 231	-32 054	3 612 177	3 628 433	16 256	0,5
Korkotuotot	8 536		8 536	19 973,49	11 437	134,0
Muut rahoitustuotot	260 000		260 000	249 295	-10 705	-4,1
Investointiosa						
Maa- ja vesialueet	20 000		20 000	7 090	12 910	64,55
Koneet ja kalusto	0		0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet	0		0	0	0	0
Laajakaista/valokuituverkko	0		0	0	0	0
Keskuskeittiön hankinnat	0		0	0	0	0
Vapaa-aikatoimen hankinnat	0		0	0	0	0
Varhaiskasv. hankinnat	0		0	0	0	0
Sivistystoimen hallinto	0		0	0	0	0
Kalusteet ja opp.ympäristö	0		0	0	0	0
Kiinteistöjen pienet korj.	0		0	0	0	0
Kiinteistöjen korjaukset	0		0	0	0	0
Asumispalveluyksikkö	3 048 000		3 048 000	2 743 035	304 965	10,01
Kiinteistövalvomon päiv.	0		0	0	0	0
Haja-asutusalueen kiint.jätev.	0		0	0	0	0
Vesiliittymien rakentaminen	0		0	0	0	0
Viemäri liitt. rakentaminen	0		0	0	0	0
Siirtoviem.pumpp.huollot	0		0	0	0	0

Vesijohtoverkoston saneeraus	0	0	0	0	0
Viemäriverkoston saneeraus	0	0	0	0	0
Vesimitt.sulkujen uusiminen	0	0	0	0	0
Yl.alueiden ja teiden kpito	0	0	0	0	0
Kaukolämpöliittymät	0	0	0	0	0
Irtaimistohankinnat	0	0	0	0	0
Rahoitusosa					
Antolainasaamisten vähennys	36 223	36 223	36 223	36 223	100,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	10 000 000	6 743 036	3 256 964	32,57

6.6 Kunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja toimialojen toimintakertomukset

Polvijärven kuntastrategia

Polvijärven kuntastrategia on päivitetty vuonna 2022.

Kuntastrategia ohjaa kaikkea kunnan toimintaa. Alla on selvitetty uuden kuntastrategian keskeisiä teemoja:

Polvijärven kunnan uudessa strategiassa korostetaan yhdessä tekemistä, yhteen hiileen puhaltamista ja yhteisöllisyyttä. Me kaikki – polvijärveläiset sekä Polvijärvellä vapaa-aikaansa viettävät ja täällä työssä käyvät – vaikutamme siihen, millainen paikka Polvijärvi on asua, elää ja yrittää. Visiomme on, että nyt ja tulevaisuudessa Polvijärvi on elinvoimainen ja alati uudistuva kunta, jossa ihmiset voivat hyvin.

Kuntastrategiassamme katseet on käännetty vuoteen 2030. Olemme pohtineet, mitkä ovat tämän päivän megatrendejä ja mitkä ovat Polvijärven kunnan menestystekijöitä tulevaisuudessa – niitä asioita, jotka erottavat meidät muista, erottavat eduksemme. Strategiatyötä teimme yhteistyössä kunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kesken, kuntalaisia unohtamatta. Kuntalaisten näkemyksiä kysyimme niin yleisötapahtumissa kuin kuntalaiskyselynkin avulla. Strategiatyötä olemme tehneet polvijärveläiseen tapaan kaikki yhdessä.

Strategiatyötä teimme arvojamme kuunnellen. Yhteisöllisesti, vastuullisesti ja elinvoimaisuudesta huolehtien. Yhteisöllisyys tulee esiin kaikessa, mitä teemme. Vastuullisuuden ymmärrämme niin ikään laajasti: huomioimme kestävä kehityksen, toimimme pitkäjänteisesti, panostamme taloudelliseen vakauteen ja työskentelemme koko kunnan ja kaikkien täällä vaikuttavien eduksi. Elinvoimamme nojaa perinteikkääseen maatalouteen, innovatiiviseen yrittäjyyteen ja paikalliseen osaamiseen. Uskomme, että tulevaisuudessa Polvijärvellä on entistä enemmän tilaa luovalle ajattelulle ja rohkeille kokeiluille.

Meillä Polvijärvellä katseet on suunnattu tulevaisuuteen. Olemme ylpeitä hienosta historiastamme ja tyytyväisiä siihen, miten mallillaan asiat ovat nyt. Jotta Polvijärvi menestyisi mainiosti myös jatkossa, on uudistetussa kuntastrategiassamme viitotettu tietä vuoteen 2030, pohtien, mitkä ovat ne peruspilarit, joiden varaan Polvijärveä ja polvijärveläisyyttä rakennetaan.

Luovuuden ja yrittäjyyden tukeminen

Polvijärvellä on tilaa luovuudelle, kekseliäisyydelle ja innovatiivisille ratkaisuille. Kunnan roolina on tukea eri tavoin innovaatioita, tuotekehittelyä ja kokeilukulttuuria, kukkipa luovuus tuotteissa tai palveluissa. Näin mahdollistamme sen, että kunnassamme oleva potentiaalinen osaaminen pääsee esiin, kasvamaan ja kukoistamaan. Kunta tarjoaa

mieluusti mahdollisuuksia kasvavalle ja elinvoimaiselle yritystoiminnalle. Sillä niinhän se on, että elinvoimaisen Polvijärven rakennamme me kaikki – yhdessä.

Puhtaan lähiruoan mahdollisuudet

Polvijärvellä on erinomaiset mahdollisuudet kasvattaa ruokaa omaan ja muidenkin pöytään. Omavaraisuus on voimavaramme, mutta tuotamme puhdasta ja laadukasta ravintoa myös muille. Ruoan tuotannossa pidämme tärkeinä monipuolisuutta, puhtautta ja tarkkaan harkittuja tuotantomenetelmiä. Siten voimme osaltamme pitää huolta siitä, että Polvijärvi on elinvoimainen kunta asua ja yrittää vuonna 2030 ja pitkään sen jälkeenkin.

Laadukkaat peruspalvelut

Polvijärvellä peruspalveluiden laatu on tasolla, josta voimme olla ylpeitä. Verraton varhaiskasvatus, toimeliaat työllisyyspalvelut ja huikeat harrastusmahdollisuudet ovat esimerkkejä palveluista, jotka tekevät Polvijärvestä houkuttelevan paikan asua, elää ja olla – ikään katsomatta. Kunta pitää huolen siitä, että palvelut ovat helposti saatavilla ja kaikkien saavutettavissa. Erityisen iloisia olemme siitä, että meillä Polvijärvellä on lukuisia upeita luontokohteita ja paljon edullisia harrastusmahdollisuuksia. Ne kun ovat tärkeää vastapainoa työlle ja opiskelulle.

Laadukkaita peruspalveluita on mahdollista tarjota, koska kunnan talous on vakaalla pohjalla. Polvijärvellä on pidetty ja pidetään edelleen tärkeänä sitä, että turhaan ei tuhlailla. Hankinnat tehdään harkitusti, ajatellen tasapuolisesti kaikkien kuntalaisten etua.

Digitalisaatio menestystekijänä

Polvijärvellä digitalisaatio on ennen kaikkea mahdollisuus. Sähköiset palvelut sujuvoittavat arkisten asioiden hoitamista, jättäen aikaa muille tärkeille ja merkityksellisille asioille. Digitalisaatio mahdollistaa sijainnista riippumattoman opiskelun, työnteon ja yrittämisen. Myös yhteistyö sidosryhmien kanssa sujuu entistä vaivattomammin. Eikä meistä kenelläkään ole enää mitään syytä olla olematta Polvijärvellä.

Ammattimainen viestintä

Polvijärvellä on tapana kertoa avoimesti, mitä kuuluu, missä mennään ja mitä on mielessä. Tietojen ja taitojen jakaminen on pienessä kunnassa vaivatonta – meistä jokainen osallistuu siihen. Kunnan harteilla on viestiä toimintoistaan totuudenmukaisesti ja ajantasaisesti, tarjoten kuntalaisille luotettavaa ja jäseneltyä tietoa, iloksi, hyödyksi ja demokraattisen päätöksenteon tueksi.

6.6.1 Rahoituserät ja lainat

Polvijärven kunnan verotuloja ja valtionosuuksia on selvitetty tilinpäätöksen sivuilla 41-42.

Polvijärven kunnan vuoden 2023 tuloveroprosentti oli 7,61. Vuonna 2022 se oli 20,25. Vuodelle 2023 kaikkien kuntien tuloveroprosentteja leikattiin kaavamaisesti 12,64 prosenttiyksiköllä. Kunnat eivät voineet itse päättää vuoden 2023 tuloveroprosentin suuruutta. Polvijärven kunnan vuoden 2023 tuloveroprosentti oli Pohjois-Karjalan maakunnan matalin.

Korkotuottoja kertyi 19 973 euroa, 11 437 euroa enemmän kuin talousarviossa ennakoitiin.

Osinkotuloja kertyi lähinnä Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:ltä ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:ltä. Muut rahoitustuotot olivat yhteensä 249 295 euroa, 10 705 euroa vähemmän kuin talousarviossa.

Korkokulut olivat 157 849 euroa, 7 849 euroa pienemmät kuin talousarviossa ennakoitiin. Tämä johtui siitä, että uutta lainaa nostettiin pitkästä ajasta, lähinnä uuden hoivayksikkö Tähkän rakentamista varten. Korkokulut lisääntyivät 153 637 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

6.6.2 Vaalit

Vuonna 2023 järjestettiin eduskuntavaalit. Vaalien menot muodostuivat 1 833 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa. Koska kysymyksessä olivat valtiolliset vaalit, saatiin niiden järjestämiseen oikeusministeriöltä korvausta 16 075 euroa. Vaalien nettomenot olivat 2 092 euroa pienemmät kuin talousarviossa.

6.6.3 Tilintarkastus

Tilintarkastuksen menot muodostuvat tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan menoista. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on vuosittain arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tilintarkastuksen menot olivat yhteensä 19 878 euroa, 4 122 euroa pienemmät kuin talousarviossa.

Kunnan tilintarkastusyhteisönä toimi KPMG Oy ja vastuullisena tarkastajana toimi Antti Kääriäinen Aki Saaren siirryttyä pois KPMG:n tehtävistä.

6.6.4 Yleis- ja taloushallinto

Yleishallinnon tulosalueen menoihin oli talousarviossa 3 421 391 euron määräraha. Toteutuneet menot olivat 181 574 euroa pienemmät kuin talousarviossa. Tulot olivat 125 314 euroa suuremmat kuin talousarviossa, jolloin nettomenot muodostuivat 306 888 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa. Sekä menojen että tulojen toteutumista voidaan yleis- ja taloushallinnon osalta pitää hyvänä ja se osaltaan kattoi kunnan muiden toimialueiden menojen ylityksiä.

Suurimmat nettomenojen alitukset talousarvioon verrattuna olivat yleis- ja taloushallinnon elintarvikekustannuksissa, yhteistoimintaosuuksissa, osuuksissa verotuskustannuksiin ja muissa palveluissa.

Kuntastrategiasta johdetut yleis- ja taloushallinnon vuositavoitteet oli määritelty talousarviossa seuraavasti:

Tavoitteet 2023	Toimenpiteet 2023	Mittarit	Toteutuminen 2023
Yleishallinto			
Uusitun kuntastrategian arkeen vieminen yhdessä kaikkien toimialojen kanssa	Kuntastrategia sisältää konkreettisia asioita, jotka ohjaavat kunnan toimintaa pitkällä aikavälillä. Uusittu kuntastrategia tulee saada osaksi työntekijöiden ja kuntalaisten arkea, joten sen näkyväksi tekeminen ja päätösten sitominen siihen on tärkeää.	Kuntastrategiaan liittyvien yhteisten tapaamisten lkm. (työntekijät, kuntalaiset)	Kuntalaisille järjestettiin mm. Hoivayksikkö Tähtän tutustumiskierrokset, Polvijärvi-Päivät, maakuntapäivä. Työntekijöille on järjestetty tilaisuuksia kunnan taloudesta, sekä työyhteisökyselyn ja esihenkilökyselyn tiimoilta.
Kunnan ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö organisaatiomuutoksessa vuonna 2023	Kunnat ovat velvollisia avustamaan yhteistyössä hyvinvointialueiden käynnistymistä. Tämä koskee Polvijärven kunnassa siivoustoimen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen liittyviä asioita.	Hva:lle kuuluvien toimintojen siirto onnistunut (kyllä/ei) Kyllä	Hyvinvointialueelle siirtyi kolme siivoojaa ja kuntouttavan työtoiminnan kaksi työntekijää. Siirtoihin liittyen hoidettiin tarpeelliset yhteistoimintaneuvottelut ja muu valmistelu.
Saumaton yhteistyö koko kuntaorganisaation kesken	Syksyllä 2020 uudistettu organisaatio toimii tehokkaasti ja sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Kunta tukee asukkaiden sekä järjestöjen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.	Tavoitteiden toteutuminen	Kunnassa on havaittu tarve uudistaa v. 2020 päätettyä organisaatiota. Päätökset tehdään käynnissä olevien yhteistoimintaneuvottelujen päätyttyä.
Henkilöstöhallinto (yhdessä toimialojen kanssa)			
Toimintatapojen ja johtamisen kehittäminen sekä seuranta yhdessä kaikkien toimialojen kanssa	Työhyvinvointikysely otetaan osaksi vuosittaista toiminnan seuranta. Esihenkilöiden johtamisosaamista vahvistetaan edelleen. Prosessien tarkastelu parantaa tuottavuutta ja henkilöstön digiosaamista vahvistetaan. Lisätään valmiuksia paikkariippumattomaan työhön kunnassa ja kunnan työntekijöiden keskuudessa niissä tehtävissä, missä	Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen (kyllä/ei) Työhyvinvointikyselyn tulokset v. 2022 tuloksia paremmat (numeerinen arvo) Johtamiskoulutukset Kehityskeskustelut väh. 1 krt/v	Työhyvinvointikysely toteutettiin vuonna 2022 ja se uusitaan lähivuosina. Johtamiskoulutuksia on järjestetty toimialoittain.

	se on työn luonne huomioon ottaen mahdollista.	Sähköinen allekirjoitus käytössä (kyllä/ei) Kyllä. Digiosaamisen hankkeeseen osallistuminen Etätyön tai sitä tukevien toimien määrä	Kehityskeskustelut on tullut pitää vähintään kerran vuodessa. Kunta on osallistunut Vahva osaaminen osaksi arkeamme - digihankkeeseen. Etätyön tekemisestä ei ole tarkkoja tilastoja.
Taloushallinto			
Sujuvat talous- ja hallintopalvelut toimialan ja koko kuntakonsernin tarpeisiin	Toiminnan sähköistäminen jatkuu ja konsernitilinpäätöksen ominaisuudet otetaan täysimääräisesti käyttöön. Tytäryhtiöiden kirjanpito hoituu sujuvasti kuukausittain. Uuden hoivayksikön rakentamiseen liittyvät hallinnolliset ja taloudelliset asiat hoituvat onnistuneesti vuonna 2023.	Sähköinen arkistointi käytössä (kyllä/ei) Automatiikan hyödyntäminen taloushallinnossa Kuukausikirjanpidot tehty ajantasaisesti (kyllä/ei) Kyllä.	Sähköinen arkistointi on käytössä asiahallintajärjestelmässä, kaikkien järjestelmien osalta ei ole tarkkaa tietoa. Taloushallinnon automatiikkaa hyödynnetään laajasti. Hoivayksikön rakentaminen sujui onnistuneesti ja se on otettu käyttöön.
Taloudellinen toiminta toimialoilla	Kunnan toiminta on kustannustehokasta.	Toimintakate talousarvion mukainen tai parempi (€)	Toimintakate oli sivistystoimen ja teknisen toimen nettomenojen ylityksistä johtuen 369 275 euroa huonompi kuin talousarviossa.
Kuntamarkkinointi ja viestintä			
Kunnan veto- ja pitovoima lisääntyy markkinointiviestinnän ansiosta	Kuntamarkkinointi ja houkutteleva viestintä tukevat uutta kuntastrategiaa ja siitä johdettujen tavoitteiden toteuttamista. Sisäisen viestinnän uudistaminen lisää henkilöstön tiedonsaantia sekä vuorovaikutteista osallistumista.	Toteutetut kuntamarkkinointitempaukset Julkaistut tiedotteet Polvijärvi-päivät järjestetty 2023 (kyllä/ei) Nettisivujen ja sosiaalisen median käyntimäärät vuotta 2022 korkeammat, analytiikka käytössä (kyllä/ei) Sisäiselle viestinnälle luotu pelisäännöt (kyllä/ei)	Kuntamarkkinointia on jatkettu Mitä odotat -kampanjan kautta ja olemalla positiivisesti esillä sosiaalisessa mediassa. Kunnan viestinnästä on saatu positiivista palautetta. Polvijärvi-päivät järjestettiin ja lisäksi ensimmäistä kertaa kesäasukastapahtuma.
Työllisyyspalvelut			
Vaikuttavat TE-palvelut	Polvijärven kunta on mukana työllisyyden kuntakokeilussa. Kunnan työttömyys-% pienenee edelleen verrattuna vuoteen 2022. TE-palvelujen siirtyminen kunnille vuonna 2025 tulee lisäämään kunnan vaikuttamismahdollisuuksia työllisyyden ja elinvoiman edistämiseksi.	Työttömyys-% pienempi kuin vuonna 2022 (%-arvo) Työttömyys-% alle maakunnan keskitason Yhdistystyöllistämisen tuen avulla 6 henkilöä saatu aktivoitua työmarkkinoille	Vuoden 2022 keskiarvo oli 12,0 % ja vuoden 2023 keskiarvo 11,8 %. Työttömyys-% on ollut koko vuoden alle maakunnan keskiarvon. Vuoden aikana aktivoituja henkilöitä oli enemmän kuin 6.
Ateriapalvelut			
Hyvä ruoka, parempi mieli. Lähiruoan	Polvijärvi on saanut lähiruoan käytöstä myönteistä julkisuutta	Lähiruokaan käytetty määräraha (€)	23 086 euroa.

tarjoaminen osana kunnan ateriapalveluita	vuosina 2021-2022. Koulujen teemapäiviä toteutetaan määrärahojen sallimissa rajoissa. Hävikkiä vähennetään myymällä ylijäämäruokaa. Sitova perustelu: Keskuskeittiön elintarvikkeiden hankintaan varatusta määrärahasta osoitetaan 10 000 euroa käytettäväksi hankintoihin, jotka ovat lähiruokaa.	Koulun teemaruokapäivät lkm Hävikin määrä pienempi kuin vuonna 2022 (kg)	15 kpl. Hävikin määrä pienempi kuin vuonna 2022.
--	--	---	---

6.6.6 Maataloustoimi

Vuoden 2021 alusta aloitti toimintansa maakunnallinen yhteistoiminta-alue Pohjois-Karjalan maaseutupalvelut, johon kuuluvat nyt kaikki maakunnan kunnat. Heinäveden kunta liittyi mukaan vuoden 2023 alusta. Yhteistoiminta-alueen pääasiallisena tehtävänä on maataloushallinnon lakisääteisten kuntatason tehtävien ja maaseutuelinkeinoihin liittyvän kehittämistoiminnan hoitaminen. Yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana toimii Liperin kunta.

Maaseutupalveluiden henkilöstö on koostunut kahdeksasta maaseutuasiamiehestä, kahdesta määräaikaisesta maaseutuasiamiehen sijaisesta, yhdestä harjoittelijasta ja maaseutujohtajasta.

Toimipisteitä on jokaisessa maakunnan kunnassa, yhteensä niitä on 13. Kiteen, Ylämyllyn, Polvijärven ja Nurmeksen toimipisteissä on tavoitettavuus pääsääntöisesti virka-aikana, muissa toimipisteistä tiettyinä viikonpäivinä tai ajanvarauksella. Polvijärven toimipisteessä työskentelee kaksi maaseutuasiamiestä, jotka hoitavat Polvijärven viljelijöiden tukihallinnon ohella Tohmajärven, Rääkkylän, Liperin ja Outokummun viljelijöiden tukihallintoa tehtävien eriyttämiseen perustuen.

Maatalouden investoinnit Polvijärvi

Myönnettyjä avustuksia oli yhteensä 137 838 euroa ja korkotukilainoja 250 000 euroa.

Maatilojen omistajanvaihdoksia toteutui viisi, joista kahteen myönnettiin nuoren viljelijän rahoitus Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kautta.

Maatalouden tulotuki Polvijärvi

Maatalouden tukijärjestelmien koulutusta järjestettiin laajasti eri kanavissa uuden ohjelmakauden 2023-2027 käynnistymisen johdosta. Pohjois-Karjalassa yhteistyössä mukana olivat Pro Agria Itä-Suomi, Pohjois-Karjalan maaseutupalvelut ja Pohjois-Karjalan ELY – keskus kanssa. Maaseutuasiamies on osallistunut koulutuksen suunnitteluun, materiaalin tuottamiseen ja viljelijöiden kouluttamiseen. Polvijärvellä toimi viljelijöiden apuna vuonna 2023 Pro Agrian neuvojen lisäksi yksityisiä neuvoja. Tukihakemukset tuli palauttaa vuonna 2023 15.6. mennessä.

Tukea hakeneita aktiivituloja oli 163 kpl, mikä on 10 tilaa vähemmän kuin vuonna 2022. Sähköisten hakemusten osuus yli 99 % %. Tuotantoa harjoittavien tilojen peltoala oli yhteensä 8514 hehtaaria. Tilakohtainen keskipinta-ala kasvoi n edellisvuoteen verrattuna ja oli vuonna 2023 52,25 hehtaaria. Rehunurmikasvien viljelypinta-ala oli n. 4950 hehtaaria ja viljakasvien viljelypinta-ala n. 2200 hehtaaria. Maksettujen tukien ja korvausten kokonaismäärä oli yhteensä 6,180 milj. euroa, josta yhteistoiminta-alueella käsiteltyjen tukien osuus 5,613 milj. euroa ja ELY-keskuksessa käsiteltyjen tukien osuus 0,566 milj. euroa.

Luomutuotannossa tuotantopinta-alat ja tilalukumäärät vähenivät uuden ohjelmakauden sitomusehtojen muutosten myötä. Luomusopimuksia on voimassa 36 tilalla Luomukorvausta on maksettu yhteensä 2740 hehtaaria. Vähennystä tilalukumäärässä on 6 tilaa ja pinta-alassa 176 hehtaaria. Polvijärven kokonaispeltoalasta luomusopimuksissa on n. 32 %.

Luonnonsuojelulla rauhoitettujen lintujen keväällä 2023 ja syksyllä 2023 aiheuttamista vahingoista haettiin korvauksia 419 hehtaaria. Syksyllä tapahtuneiden vahinkojen osalta käsittely on osittain kesken.

Haettu korvauspinta-ala kaksinkertaistui vuoteen 2022 verrattuna. Korvausten käsittelystä vastaa Pohjois-Karjalan ELY-keskus maaseutuviranomaisten lausuntojen perusteella.

Ympäristökorvauksen lintupeltotoimenpiteeseen ilmoitettiin 195,33 hehtaaria.

Suurpetojen aiheuttamia vahinkoja, joista haettiin korvausta Polvijärvellä, oli vuonna 2023 viisi vahinkotapausta.

Maaseudun yritystoiminnan tuki Polvijärvi

Polvijärven yrityksille ja yhdistyksille on myönnetty Leader-rahoitusta yhteen hankkeeseen yhteensä 5000 euroa. Maaseutuasiamies Teuvo Mutanen on nimetty Leader toiminnan yhteyshenkilöksi

Tiedottaminen ja koulutus

Maatalouden investointi- ja tukijärjestelmien muutoksista ja käytännöistä tiedotettiin aktiivituloille lähetetyillä sähköposteilla ja kirjetiedotteilla. Sähköpostilla tiedotettiin viljelijöille suunnatuista eri yhteistyötahojen tarjoamista koulutuksista.

Maidontuotannon tilanne 2023 Polvijärvi

Maidontuotantotilojen lukumäärä säilyi ennallaan ja oli vuoden lopussa 23 tilaa. Tuotettu maitomäärä oli n. 6,3 miljoona litraa. Maitomäärä väheni edellisvuoteen verrattuna n. 0,1 milj. litraa.

Maaseutuohjelman toteuttaminen

Vuosi 2023 oli alkaneen ohjelmakauden (2023–2027) ensimmäinen toimintavuosi. Hankevolyymit vähenivät selvästi. Pohjois-Karjalan maaseutupalvelut on ollut suunnittelemassa, rahoittamassa ja ohjaamassa osaa käynnissä olevista maaseudun kehittämishankkeista. Hanketoimintaa ohjaa Pohjois-Karjalan maaseutupalveluiden vuosille 2023-2027 laadittu maaseutus suunnitelma. Osa kehittämishankkeista jatkui yli ohjelmakauden vaihdoksen alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Alla muutamia hanke-esimerkkejä kehittämishankkeista.

Viljellään Viisasti hanke 1.1.2020-31.12.2023

Hankkeen tavoitteena on maatilayritysten kasvintuotannon kannattavuuden ja kilpailukyvyn paraneminen ympäristönäkökulmat huomioiden. Hankkeen teemat pyrkivät vastaamaan ilmastokeskusteluun talousnäkökulmaa unohtamatta. Hankkeen toimenpiteitä ovat mm. tiloilla toteutettavat havaintokokeet esim. viljelytekniikan kehittämiseen ja uusien viljelykasvien tuotantoon. Hankkeena aikana järjestettiin pienryhmäkoulutuksia, pellonpiennartilaisuuksia ja seminaareja. Hankkeen koulutuksissa oli esillä kestävä tuotanto osana yrityksen strategiaa; alkutuotanto hiilen sitojana, ravinnekierron tehostaminen sekä peltojen vesitalous ja maan rakenne. Tutkimus-, kehitys- ja asiantuntijaorganisaatioiden yhteistyöllä uusin tutkimustieto saadaan nopeasti käytännön viljelyyn hyödynnettäväksi.

Verkostot maatilainvestointien voimaksi-kehittämishanke 3.1.2019-31.12.2023

Hankkeessa tavoiteltiin lisää kannattavia investointeja maidontuotantoon. Hankkeen kohderyhmänä olivat maidontuotantoa jatkavat kehittävät tilat sekä näiden nykyiset ja uudet yhteistyötilat Pohjois-Karjalan ja Kainuun alueella.

Hankkeen teemoihin kuuluivat sekä uudet että korvausinvestoinnit. Hankkeessa tuotiin esiin erilaiset kehittämisvaihtoehdot ja tuetaan yrittäjiä kehittämisspolun toteuttamisessa. Hankkeella pyrittiin lisäämään yhteistyötä tilojen ja kumppanien kanssa verkostona. Toimintatapoina olivat mm. pienryhmätoiminta, yhteistyö- ja verkostovalmennus ja opintomatkat.

Uusia rahoitushakemuksia kehittämishankkeista on jätetty runsaasti vuoden 2023 aikana Pohjois-Karjalan ELY-keskukseen. Hankehakijoina toimivat useimmiten alueelliset toimijat kuten Pro Agria Itä-Suomi, Luonnonvarakeskus ja Maaseudun sivistysliitto. Aihealueita ovat mm. Maatilojen omistajanvaihdosten edistäminen, monialaisten maatilojen yritystoiminnan kehittäminen, marjanviljelyn kehittäminen ja jatkojalostuksen edistäminen, ympäristönhoidon edistäminen. Päätöksenteko on käynnistynyt vasta loppuvuoden 2023 aikana ja hankkeiden käytännön toiminnot alkavat toden teolla vuoden 2024 alkupuolella.

6.6.7 Lomatoimi

Maatalouslomituksen Polvijärven kunnan alueella järjestää Tohmajärven kunta vuoden 2023 alusta alkaen.

6.6.8 Elinkeinotoimi

Elinkeinotoimelle talousarviossa annetut tavoitteet vuodelle 2023

Kunnassa toimivien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja parantaminen

Kunta on järjestänyt yritysneuvonnan Business Joensuun kautta. Polvijärvellä toimii Business Joensuun yritysneuvoja, joka on yhteinen Outokummun kanssa. Yritysten käytössä on koko Business Joensuun asiantuntijahenkilöstö. Kunnan puolelta elinkeinotiimin muodostavat kunnanjohtaja, tekninen johtaja ja maaseutuasiamies.

Polvijärvellä on toiminut monia sellaisia kivijalkaliikkeitä, joita muilla paikkakunnilla ei ole ollut alun perinkään tai kyseinen liike on lopettanut jo aiemmin. Tällaisia liikkeitä ovat olleet mm. valokuvausliike ja autokauppa. Kuluttajien ostokäyttäytyminen on muuttunut voimakkaasti mm. verkko-ostamisen vuoksi, minkä johdosta kivijalkaliikkeet ovat valitettavasti vähentyneet.

Kunta pyrkii turvaamaan yritysten toimintaedellytykset, mutta ostopäätöksen tekee lopulta yksittäinen kuluttaja. Kunnan ei ole mahdollista toimia yrittäjänä eikä antaa markkinoita vääristävää tukea.

Kunnan talousarviossa on elinkeinojen kehittämismääräraha, joka on tarkoitettu mm. elinkeinotoimen hankkeisiin, pienyritysavustuksiin ja maatilatalouden kehittämiseen.

Uusia yrityksiä syntyy Polvijärvelle

Perustettuja yrityksiä Polvijärvellä oli vuonna 2023 yhteensä 14 kpl ja lakanneita 8 kpl, joten uusia yrityksiä syntyi 6 enemmän kuin niitä lakkasi. Vuonna 2022 oli perustettuja yrityksiä 20 kpl ja lakanneita 6 kpl. Vuonna 2021 oli perustettuja yrityksiä 21 kpl ja lakanneita 11 kpl.

Uusia työpaikkoja Polvijärvelle

Kunta toimii työpaikkojen saamiseksi Polvijärvelle. Kunnan tehtävä ei lain mukaan ole kantaa yrittäjäriskiä, vaan asia kuuluu yrityksille. Kunnan tytäryhtiö Polvijärven yrityspalvelu Oy on vuoden 2023 alussa hankkinut omistukseensa kirkonkylässä sijaitsevan teollisuushallin Outokummun Teollisuuskylä Oy:ltä. Yritystilojen vuokrausaste on ollut koko vuoden hyvä ja myös uuden hallin tiloihin ovat vuokralaiset tulossa.

Aktiivinen toiminta ja vuoropuhelu paikallisten yritysten kanssa

Kunnan elinkeinotiimi vierailee yrityksissä ja tekee niitä tunnetuksi. Kunnan ja paikallisen yrittäjäjärjestön yhteistyötä tehdään sekä kunnan että Business Joensuun kautta.

Osallistuminen matkailun kehittämiseen VisitKarelian ja kunnan omien toimijoiden kautta

Pohjois-Karjalan kunnat ovat yksimielisesti päättäneet VisitKarelian toimintojen siirtämisestä Business Joensuun vastuulle. Business Joensuu hoitaa jatkossa maakunnallisen matkailumarkkinoinnin, jonka lisäksi kukin kunta huolehtii omasta markkinoinnistaan. Polvijärven kunta osallistui Helsingissä järjestetyille matkamessuille yhteistyössä muiden Pohjois-Karjalan kuntien kanssa.

Hankerahoituksen hyödyntäminen kylien ja yritystoiminnan kehittämisessä

Kunta sekä paikkakunnan yhdistykset ja järjestöt ovat hyödyntäneet mm. Leader-rahoitusta kehittämishankkeissaan ja hankkeilla on saatu hyviä tuloksia aikaan. Kunnan hankkeista hyvänä esimerkkinä on ollut Vetävä Polvijärvi -hanke. Yhdistysten hankkeista viimeisimpänä on toteutunut Polvijärvi-Seuran museomäen rakennusten pärekattohanke. Kunta kannustaa käyttämään hyväksi erilaisia tarjolla olevia rahoituskanavia ja antaa neuvontaa niiden osalta.

Valtuusto päätti 14.12.2022 jatkaa sopimusta, jolla Polvijärven yritysneuvonnan palvelut ostetaan Business Joensuu Oy:ltä. Yritysten käytössä oleva palveluvalikoima on laaja ja yrittäjät voivat käyttää kaikkia Business Joensuun palveluja.

Kunta tukee aktiivisesti olemassa olevien yritysten toimintaa mm. pienyritysavustuksin ja tarjoamalla yrityksille maksutonta yritysneuvontaa, joka hankitaan Business Joensuulta. Yritysneuvonnan avulla yritykset saavat tietoa mm. avustuksista, rahoituskanavista, työvoiman saatavuudesta, osaamisen kehittämisestä ja tärkeistä verkostoista. Kunta

ja Business Joensuu Oy tekevät tiivistä yhteistyötä alueen elinkeinotoimijoiden, koulutuksen järjestäjien sekä paikallisen yrittäjäyhdistyksen kanssa.

Yrityspalveluiden tukemiseksi kunnassa toimii aktiivisesti ns. elinkeinotiimi, joka koostuu Business Joensuun yritysasiantuntijasta, kunnanjohtajasta, maaseutuasiamiehestä ja Polvijärven yrityspalvelu Oy:n toimitusjohtajasta. Elinkeinotiimi kokoontuu vähintään kerran kuukaudessa tai tarpeen mukaan ja on yhdessä tai erikseen vierailut vuoden aikana useissa yrityksissä.

Polvijärvellä Business Joensuun palveluita käytti vuoden 2023 aikana yhteensä 112 yritystä (edellisvuonna 88). Yrittäjille on järjestetty mm. rekrytilaisuuksia ja Business Joensuu on perinteisesti ollut esillä myös Polvijärvi-päivillä. Yritysvierailuja pystyttiin toteuttamaan jälleen normaaliin tapaan. Yritysasiantuntija on ollut aikaisemmin Polvijärvellä paikan päällä pääsääntöisesti kerran viikossa torstaisin tai tarpeen mukaan. Polvijärven yritysneuvojan lisäksi yritysten käytössä on ollut koko Business Joensuun osaaminen ja verkostot.

Perustettuja yrityksiä Polvijärvellä oli vuonna 2023 yhteensä 14 kpl ja lakanneita 8 kpl, joten uusia yrityksiä syntyi 6 enemmän kuin niitä lakkasi.

Polvijärven kunta osallistuu Joensuun seudun Leader -ohjelman toteuttamiseen talousarviossa varatulla määrärahalla. Kunta on järjestänyt yhdessä Joensuun seudun Leader -yhdistyksen ja muiden kumppanien kanssa erilaisia tilaisuuksia yrittäjille ja yhdistyksille. Yrityksiä ja yhdistyksiä on kannustettu hakemaan Leader-rahoitusta.

Polvijärven kunnan tytäryhtiö Polvijärven yrityspalvelu Oy omistaa yrityksille vuokrattavia toimitiloja. Lisäksi Polvijärven kunta on Outokummun Seudun Teollisuuskylä Oy:n vähemmistöosakas.

6.6.9 Sivistystoimi

Polvijärven kunnan sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatus ja lastenhoidon tuet, esi- ja perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta, lukiokoulutus sekä vapaa-aikapalvelut, johon sisältyvät nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut. Ostopalveluna toteutetaan kirjastopalvelut sekä vapaan sivistystyön palvelut.

Sivistystoimen tavoitteena on tarjota laadukkaita peruspalveluita, jotka ovat tärkeitä arjen tukirakenteita kunnan lapsiperheille ja nuorille. Tavoitteena on tarjota käyttäjäystävällisiä palveluita ja aktivoida kuntalaisia liikuntaharrastusten pariin sekä mahdollistaa myös kulttuurielämyksiä kuntalaisille. Sivistystoimen palveluilla lisätään kaikkien eri ikäryhmien mahdollisuuksia osallistuvaan ja hyvinvointia lisäävään elämäntapaan.

Nettomenot 2023:

Vastuualue	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TA%
Koulutoimi/hallinto	328 313	316 129	12 184	96,3
Peruskoulu	4 307 087	4 552 888	-245 801	105,7
Lukio	466 366	470 934	-4568	101
Varhaiskasvatus	2 207 630	2 265 386	-57 756	102,6
Kansalaisopisto	49 578	45 170	4 408	91,1
Kirjasto	176 487	175 965	522	99,7
Vapaa-aika	272 356	266 195	6 161	97,7
YHTEENSÄ	7 807 817	8 092 667	-284 850	103,6

Vuonna 2023 suurimmat kulujen ylitykset ovat olleet seuraavat:

- sivistystoimen hallinnossa ylitykset kokouspalkkioissa (1 205 €), vakinaisten palkoissa (3 863 €) ja terveyspalveluissa (2 151 €)
- perusopetuksen henkilöstömenot 44 115 € (SKY-hankkeen kulut irrotettu)
- asiantuntijapalvelut (kunnan sisäinen kulu) 33 069 €
- perusopetuksen koulukyydit 121 749 €
- perusopetuksen majoitus- ja ravitsemuspalvelut 13 554 €
- varhaiskasvatus majoitus- ja ravitsemuspalvelut 12 800 €
- koko sivistystoimen jaksotetut palkat ja palkkiot sivukuluineen 34 475 €

Sivistyslautakunta toteaa sivistystoimen taloudesta vuodelta 2023 seuraavaa:

Vuotta 2023 ei voi pitää talouden näkökulmasta onnistuneena: suurimpien kustannuspaikkojen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen budjetit ylittyivät. Perusopetuksen koulukyydeissä on mukana myös varhaiskasvatuksen toimialaan kuuluvan esiopetuksen kyydit ja kevään 2023 poikkeusjärjestelyt nostivat kyytien kustannuksia. Myös perusopetuksessa on sekä keväällä 2023 että syksyllä 2023 jouduttu räätelöimään kyytejä terveydellisistä syistä lyhennettyä koulupäivää tekeville oppilaille.

Kunnan sisäisen asiantuntijapalvelun kasvua sivistystoimi ei ole voinut ennakoida. Tälle sivistystoimessa toivottaisiin myös lisäselvennöksiä, koska sivistystoimen näkökulmasta asiantuntijapalveluita ei ole tarjottu ainakaan yhtään enempää kuin aiempina vuosina.

Sekä perusopetuksen että varhaiskasvatuksen majoitus- ja ravitsemuspalvelut ovat kunnan sisäisten menojen kasvua.

Sivistystoimen jaksotetut palkat ovat pitämättömiä lomapäiviä ja säästövapaita: osa sivistystoimen henkilöstöstä on hyvin pystynyt huolehtimaan lomien ja säästövapaiden pitämisestä, mutta osalle on kertynyt pitämättömiä lomapäiviä. Kehitys on huonontunut vuodesta 2022.

Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että sivistystoimen hallintoon olisi tärkeää saada vahvaa talousosaamista. Tulevina talouden vaikeina vuosina on tärkeää, että säästöt kohdentuvat oikein, eikä kaikkia nousevia kustannuksia nipistetä lapsilta ja koululaisilta. Kustannusten nousua on kyettävä torppaamaan myös kunnan sisäisissä menoissa. Viime vuosina alkanutta erilaisten menoerien valuttamista sivistystoimeen yhä isommalla prosentilla kannettavaksi on saatava hillitsemään talouden osaaaja, joka hahmottaa sivistystoimen lisäksi myös koko kunnan taloudellisia kiemuroita.

Koulutoimi / hallinto

Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinto koostuu hallintosihteeristä, toimistosihteeristä ja osa-aikaisesta toimialajohtajasta, jonka päätoimi on toimia perusopetuksen ja lukion rehtorina. Sivistystoimen hallinto valmistelee sivistyslautakunnan esityslistat, vastaa talouden hoidosta (laskutus, maksut, talouden seuranta ja raportointi), koordinoi hankkeita ja suunnittelee koulukuljetukset.

Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023

- 1) Tarjotaan sujuvat hallinto- ja taloushallintopalvelut koko toimialalle.
- 2) Tuetaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen hallintopalveluita.
- 3) Selkiytetään hallintoon, talouden kiertoon, oppilaitoshallintajärjestelmiin, varhaiskasvatuksen järjestelmiin liittyviä vastuualueita ja hyödynnetään kunkin työntekijän asiantuntemusta parhaalla mahdollisella tavalla.

Hallinto- ja taloushallintopalveluiden kehittämisessä on edelleen työtä. Sivistystoimen hallintopalvelut kärsivät siitä, ettei rehtorin toimenkuva jätä aikaa hallinnon kehittämiseen ja hyvään organisatoriseen johtamiseen. Hallinnon työtä tehdään hyvin itsenäisesti ja omia toimenkuvia noudattaen. Rehtori reagoi muiden sivistystoimen hallinnollisiin haasteisiin lähinnä silloin, kun niissä on haasteita ja tarvitaan tukea eri yksiköihin. Haasteet ovat syöneet työaikaresurssia merkittävästi eikä hyvälle arjen johtamiselle ole jäänyt aikaa.

Varhaiskasvatuksen hallintopalveluita on tuettu: varhaiskasvatuksen sisäistä organisaatiota muutettiin siten, että yhden varhaiskasvatuksen opettajan toimenkuvaan on liitetty varajohtajuus ja toimenkuvaa on selkeytetty niin, että siihen kuuluu tehtäviä myös varhaiskasvatuspäällikön työssä ollessa eikä vain loma-aikojen tuurausta. Tämä on selkeästi helpottanut varhaiskasvatuspäällikön työtaakkaa. Lisäksi varhaiskasvatukseen on palkattu määräaikainen palvelusihteerin, jonka työpanos varhaiskasvatuksen hallintoon on ollut merkittävä.

Prosessien selkiytys ja asiantuntemuksen täysimittainen hyödyntäminen ovat edelleen kehityskohteena. Ensimmäisessä kohdassa mainittu johdon resurssin puute on vaikuttanut siihen, että tällä sektorilla riittää edelleen kehitettävää.

Sivistystoimen hallinnon tilinpäätös on 3,7% alle talousarvion huolimatta siitä, että kokouspalkkiot, vakinaisten palkat ja sisäisistä menoista kirjautuvat terveyspalvelut ovat ylittyneet talousarviossa.

Perusopetus

Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023

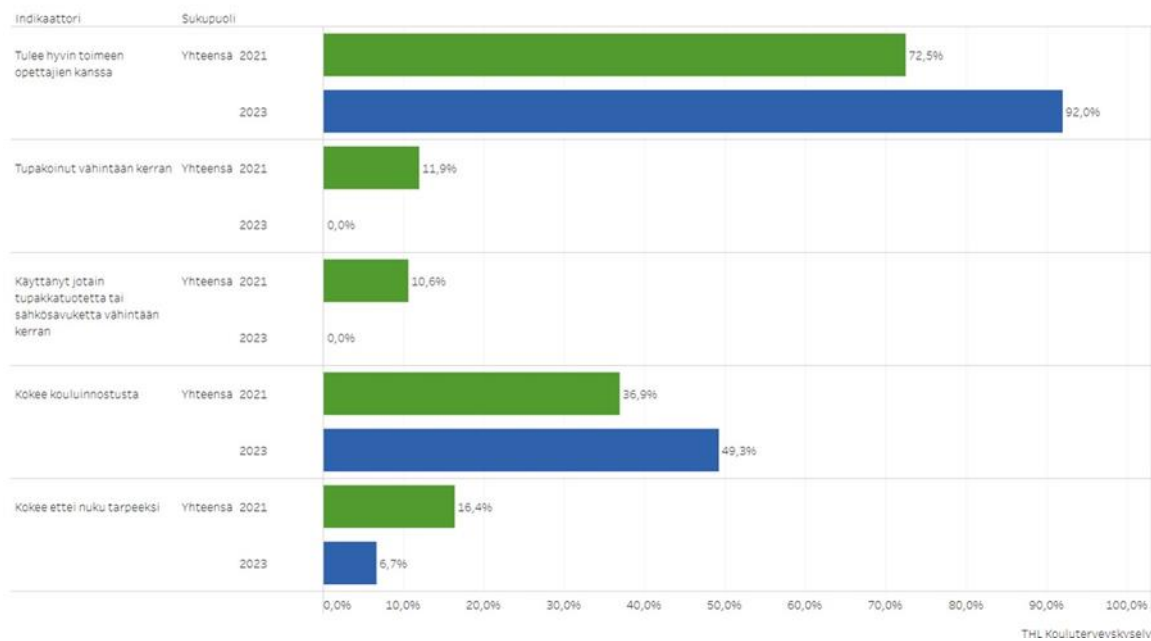
Lukuvuoden tavoitteiden mukaisesti

- 1) Ryhmytykseen panostaminen.
- 2) Mielenterveyden ja hyvinvoinnin tukeminen liikunnan keinoin.
- 3) Suvaitsevaisuuden ja monimuotoisuuden kulttuurin kehittäminen ja vuorovaikutuksellinen kohtaaminen.
- 4) Arviointikulttuurin kehittäminen.

Keväällä 2023 tehdyn kouluterveyskyselyn tulokset antavat hyvää dataa tavoitteiden saavuttamisesta:

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen

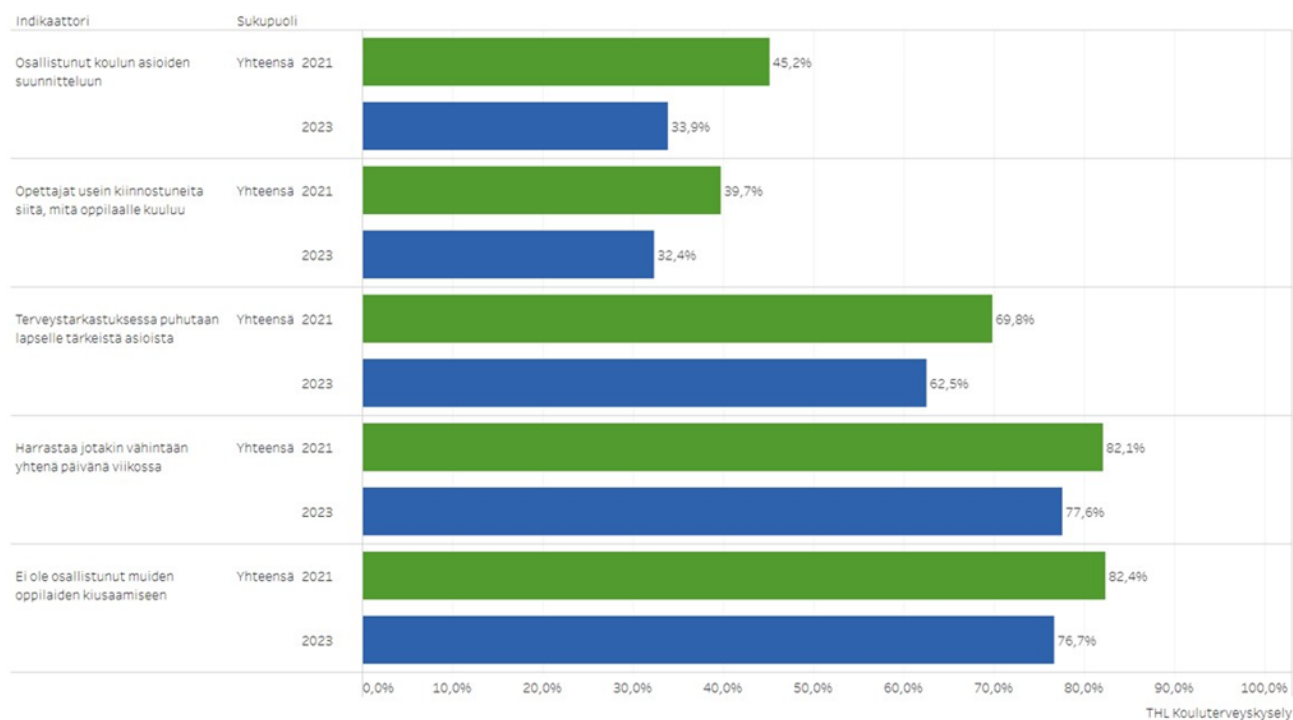
Polvijärven kunta (koulutuksen järjestäjä), Perusopetus 4. ja 5. lk.

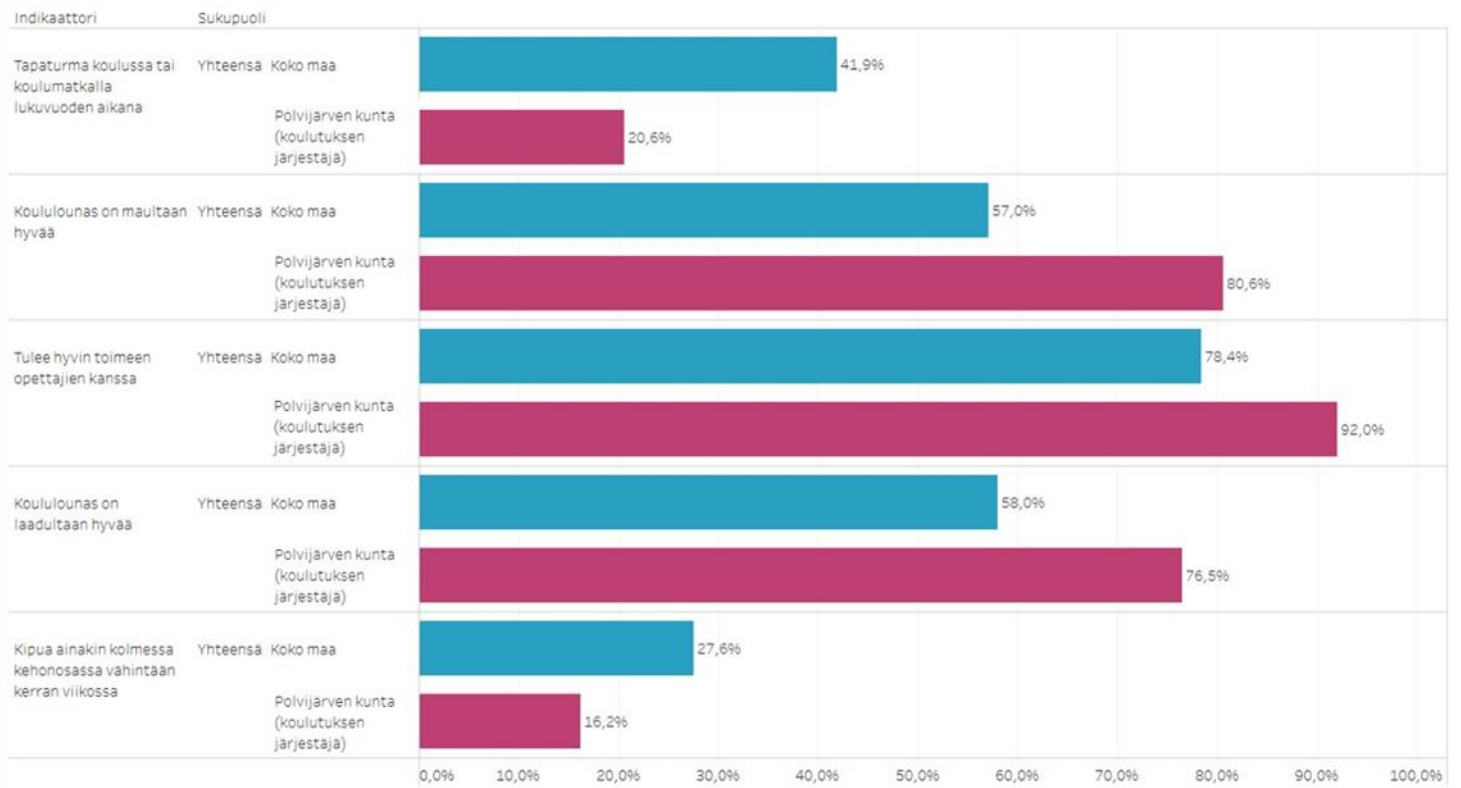
Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen

Polvijärven kunta (koulutuksen järjestäjä), Perusopetus 4. ja 5. lk

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa koko maan tulokseen

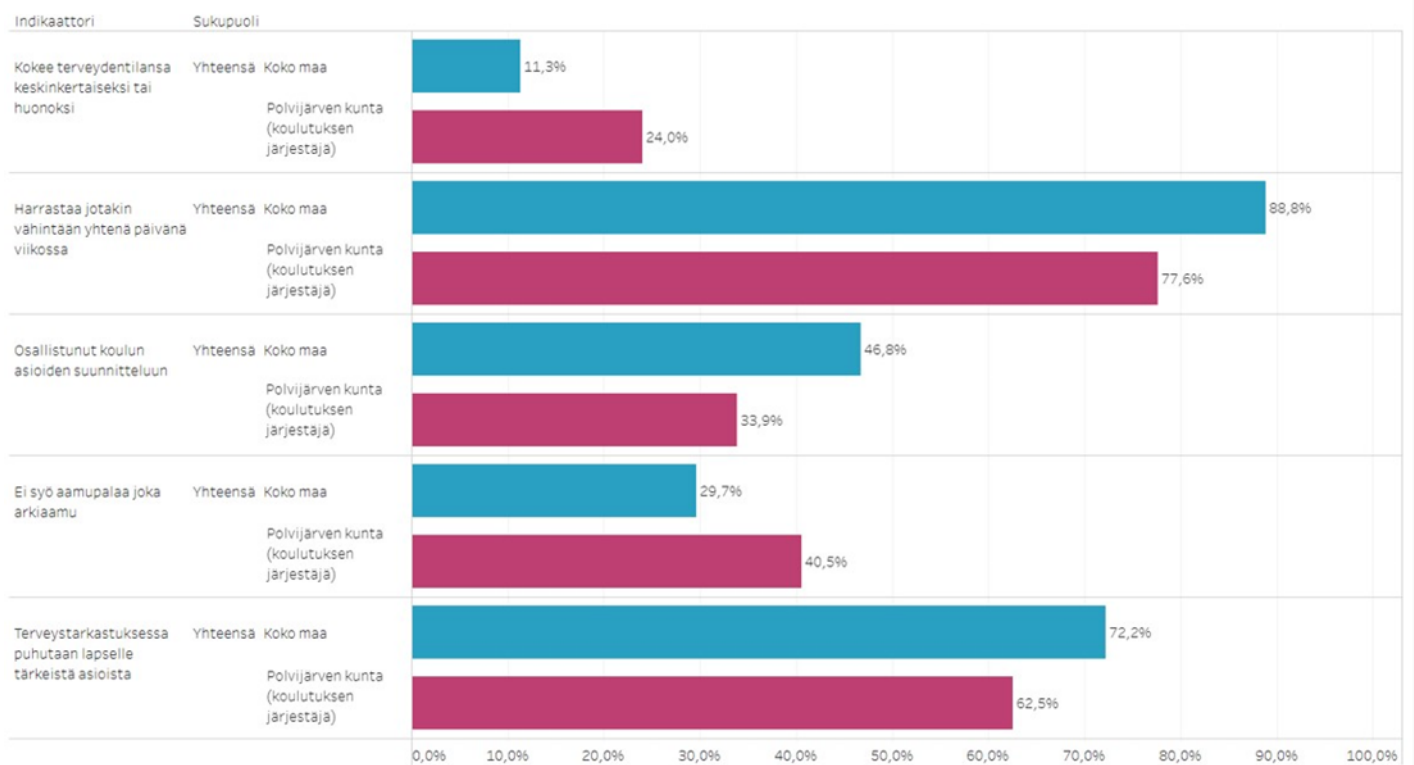
Polvijärven kunta (koulutuksen järjestäjä), Perusopetus 4. ja 5. lk

THL Kouluterveyskysely

Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen

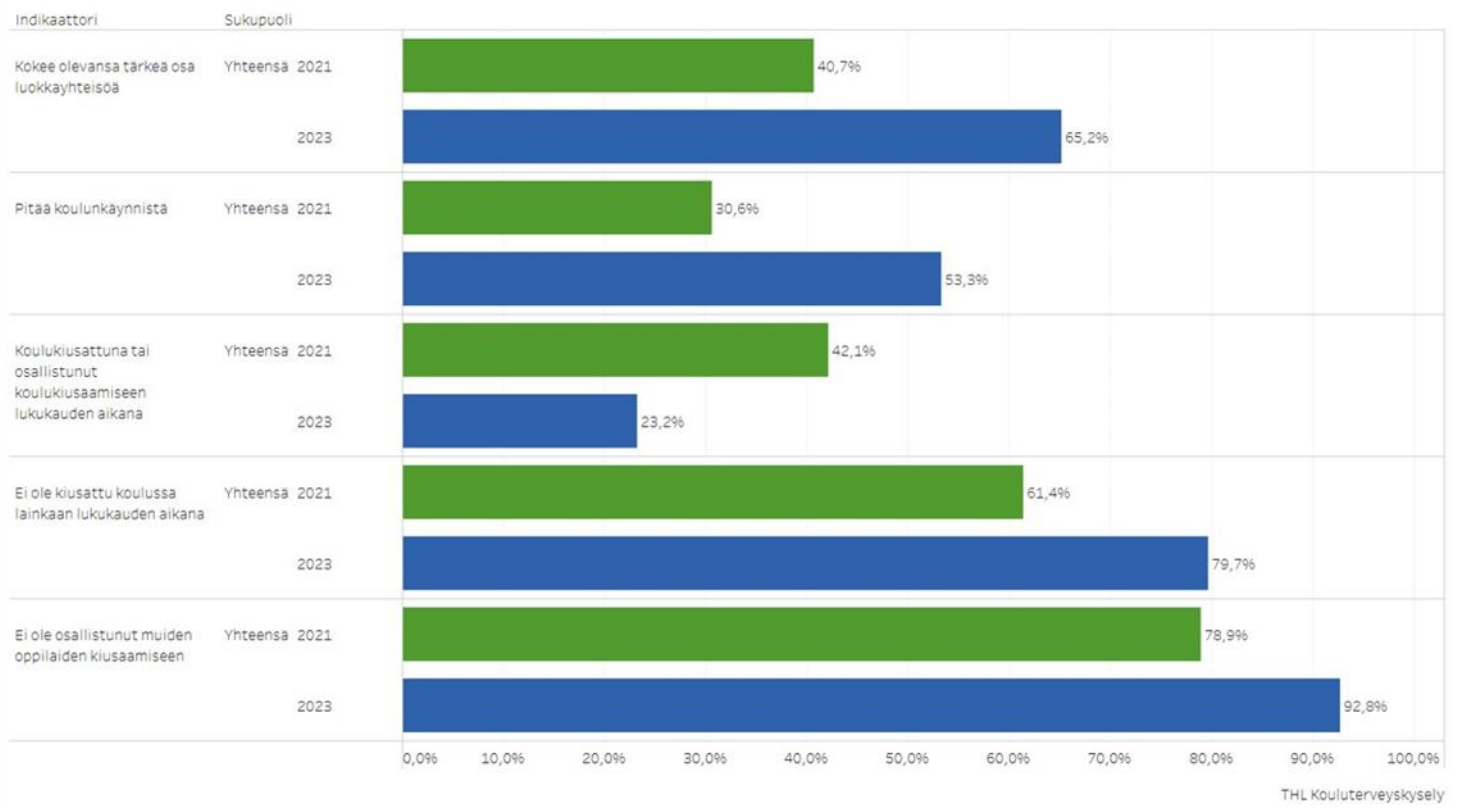
Polvijärven kunta (koulutuksen järjestäjä), Perusopetus 4. ja 5. lk

THL Kouluterveyskysely

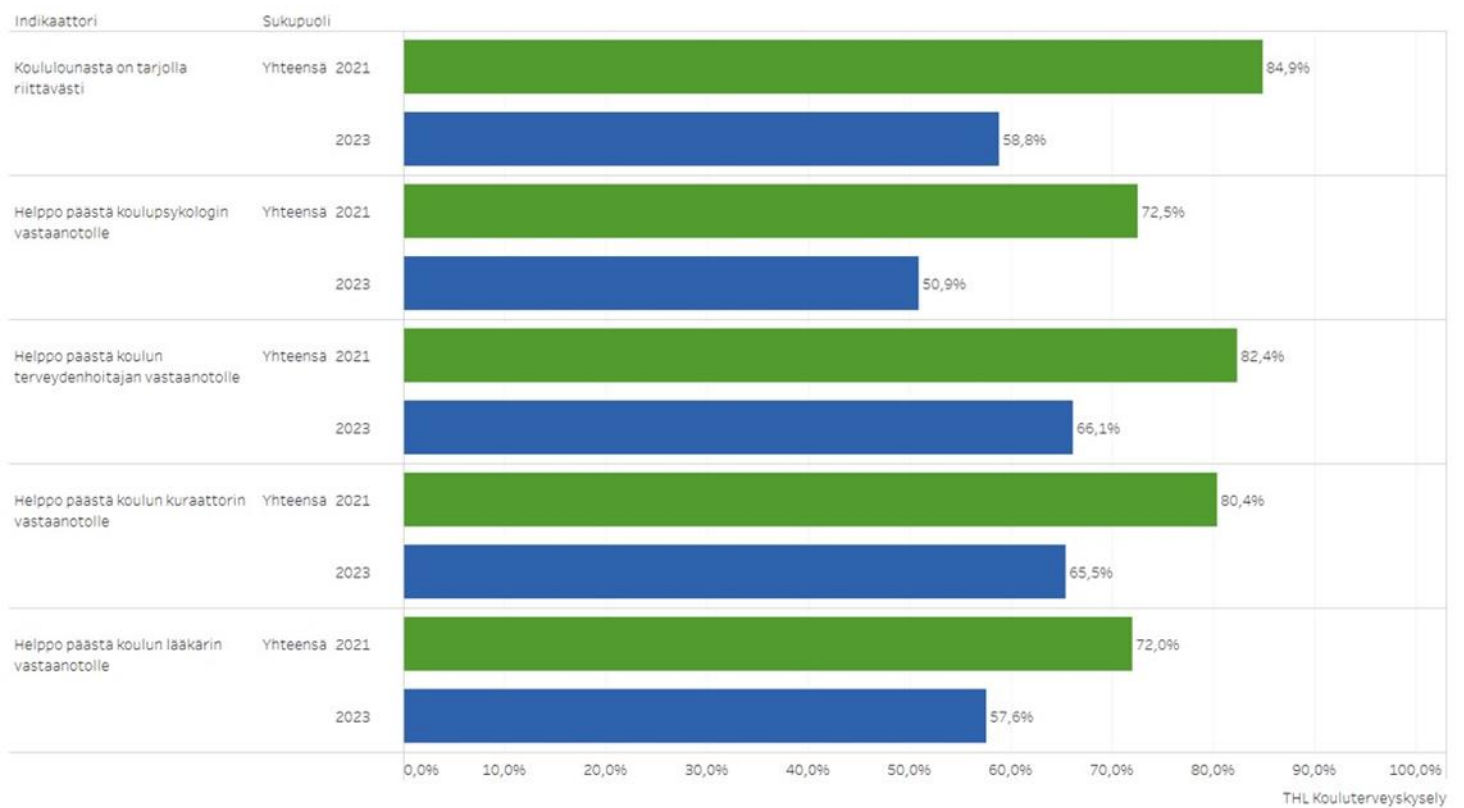
Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen

Polvijärven kunta (koulutuksen järjestäjä), Perusopetus 8. ja 9. lk

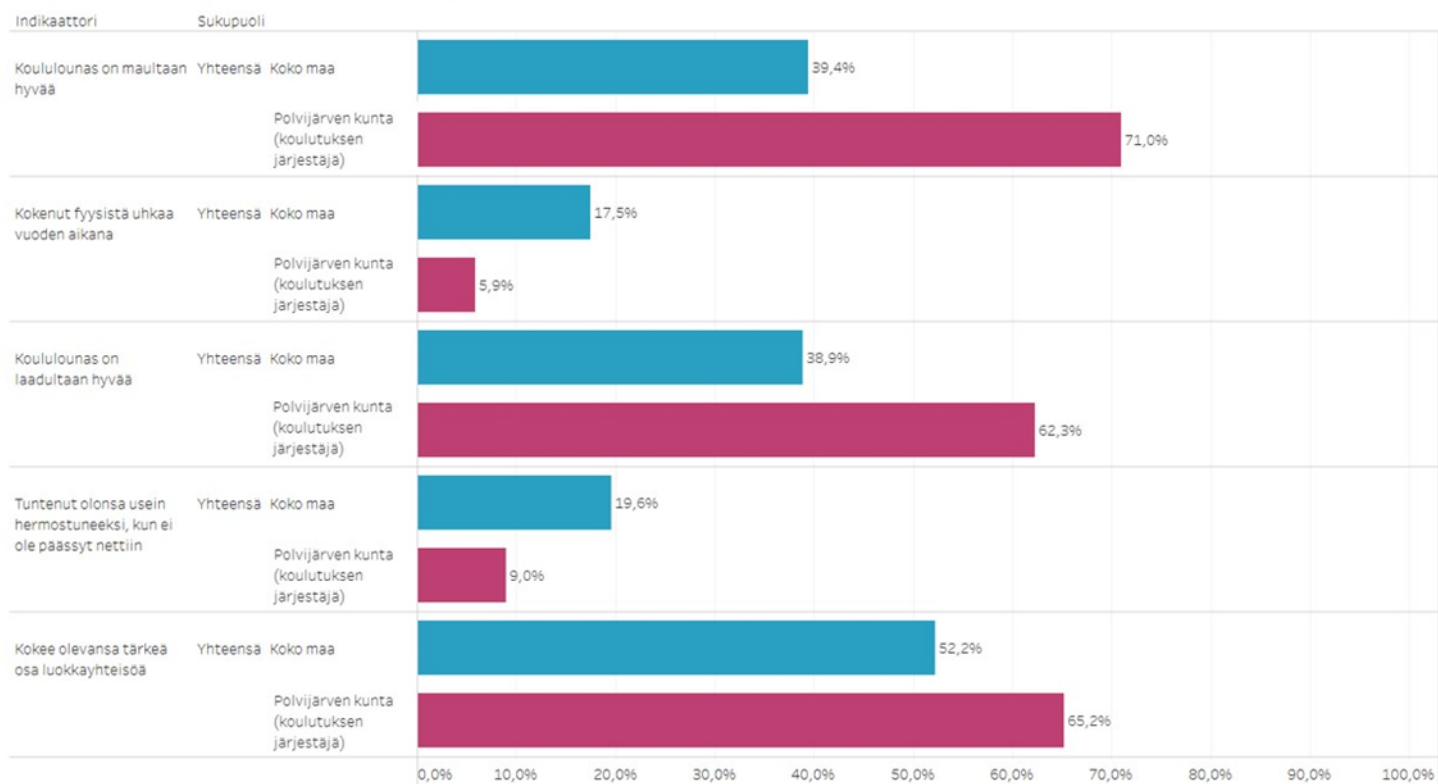
Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen

Polvijärven kunta (koulutuksen järjestäjä), Perusopetus 8. ja 9. lk

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa koko maan tulokseen

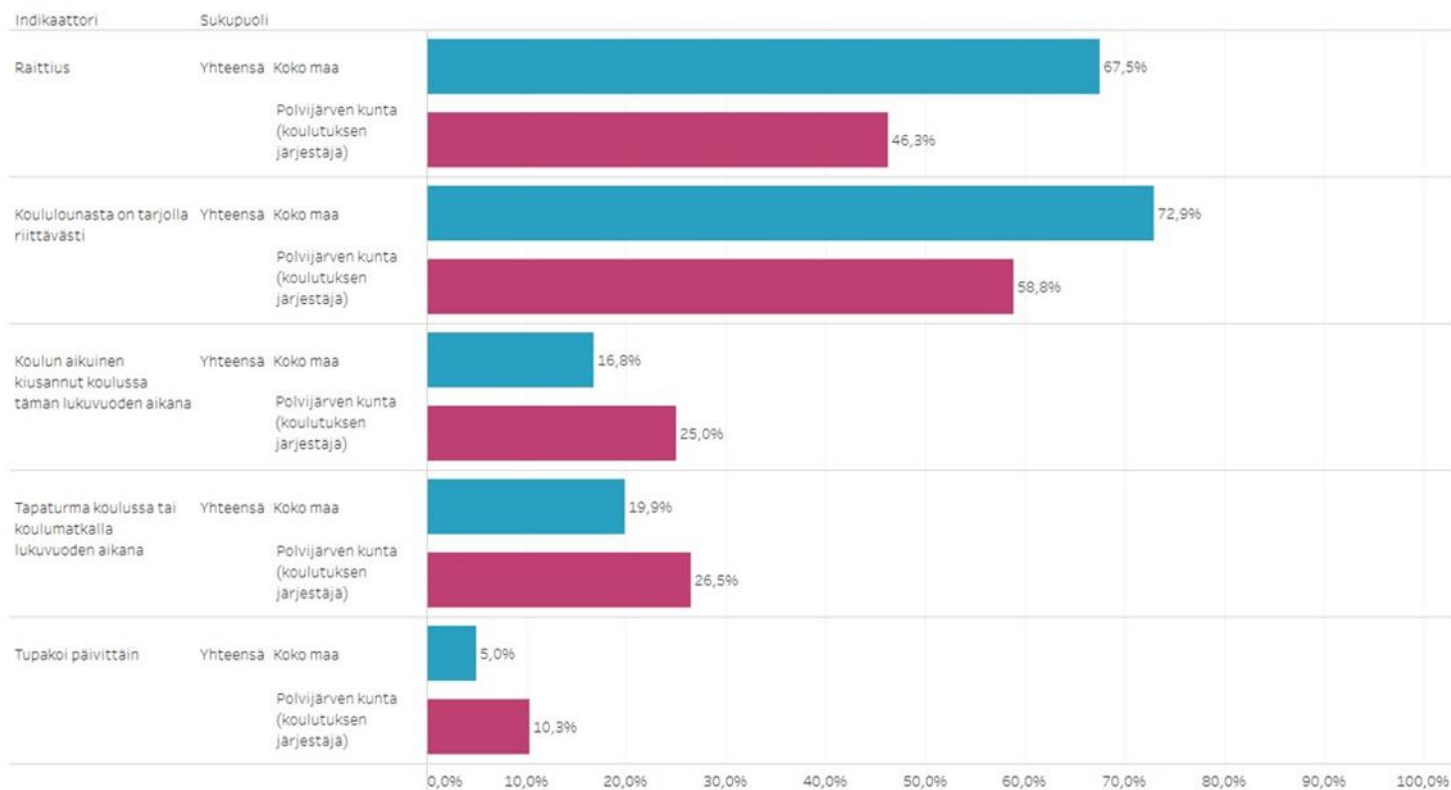
Polvijärven kunta (koulutuksen järjestäjä), Perusopetus 8. ja 9. lk

THL Kouluterveyskysely

Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen

Polvijärven kunta (koulutuksen järjestäjä), Perusopetus 8. ja 9. lk

THL Kouluterveyskysely

Kouluterveyskyselyn tulokset osoittavat perusopetuksen osalta, että ryhmäytymiseen panostamisessa, mielenterveyden ja hyvinvoinnin tukemisessa sekä suvaitsevaisuuden ja monimuotoisuuden kulttuurin kehittämisessä ja vuorovaikutuksellisessa kohtaamisessa on edistytty. Kouluterveyskyselystä nousee tuleville vuosille myös selkeitä kehittämiskohteita. Valtakunnallisten MOVE-mittausten tulosten perusteella edelleen täytyy kiinnittää huomiota lasten ja nuorten liikkumisen tukemiseen koulutyössä. Myös koulun arjessa edelleen tunnistetaan, että lasten ja nuorten omaehtoisen liikkumisen taidot vaativat vahvistumista ja vielä tarvitsee tehdä töitä sen lisäämiseksi, että kodeissa ymmärretään levon ja liikunnan merkitys lapsen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille ja mielenterveydelle. Arviointikulttuurin kehittäminen on ollut vuosien ajan kehitystavoitteena: selkeitä mittareita tavoitteen arviointiin ei ole olemassa, mutta yhteisen pohdinnan pohjalta arvioinnissa on kehitetty, mutta edelleen monipuolisessa ja hyvään oppimiseen ohjaavassa arvioinnissa on kehitettävää.

Perusopetuksen talous ylittyi tulopuolella yli 50000 euroa arvioidusta. Vastaavasti menopuolella isoimmat ylitykset ovat opettajien palkoissa 122 263 euroa ja kuljetuskustannuksissa 121 749 euroa. Opettajien palkkamenojen kasvu johtuu ennakkoon arvioitua suuremmista palkankorotuksista sekä erityisesti sijaiskulujen kasvusta. Kalenterivuoden aikana on ollut hyvin vähän koulupäiviä, jolloin ei tarvittaisi sijaista. Valtaosin sijaistarve syntyy ihan normaaleista sairaspöissaoloista ja tilapäisistä hoitovapaiden tarpeista, jotka johtuvat tarttuvista virustaudeista. Matkustuspalveluissa näkyy poikkeukselliset kyytitarpeet: perusopetukseen kirjautuu myös esiopetuksen kyydit, vaikka esiopetus on varsinaisesti varhaiskasvatuksen kustannuspaikalla. Vuonna 2023 tarvittiin erillisjärjestelyitä esiopetuksen kyydeissä kuin myös perusopetuksen yksilöllisesti räätälöidyissä kyydeissä, joihin oli tarve esimerkiksi oppilaan lyhennettyjen koulupäivien vuoksi. Perusopetuksen tilinpäätökseen on kirjautunut sisäisistä menoista asiantuntijapalveluihin 33 069 euroa yli talousarvioin.

Lukio

Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023

- 1) Opiskelijoiden jaksamisen tukeminen lukion arjessa: opetellaan keinoja vähentää stressiä ja hallita työmäärää sekä harjoitellaan palautumisen keinoja.
- 2) Pyritään vaalimaan hyvää yhteishenkeä: lukiolaisten omat viihtyisät tilat ja välipalatarjoilun jatkaminen.
- 3) Laadukkaiden ja opiskelijan osaamistasoa vastaavien YO-tulosten saavuttaminen.
- 4) Liikkuvan opiskelukulttuurin kehittäminen yhteistyössä perusopetuksen kanssa.
- 5) Polvijärven lukion markkinointi: Poltsilta saa hyvät edellytykset jatko-opintoihin.

Kouluterveyskyselyn kevään 2023 tulosten kooste:

Indikaattori	Tulos Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	Tulos Polvijärven lukio
Pitää koulunkäynnistä	66,4	Jonkin verran yleisempää
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu – eikä luokkayhteisöä	11	Jonkin verran harvinaisempaa
Luokassa tai ryhmässä on hyvä työrauha	89,5	Jonkin verran yleisempää
Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista	60,1	Merkittävästi yleisempää
Opettajilta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu	68,3	Merkittävästi yleisempää
Ei syö koululounasta päivittäin	23,5	Jonkin verran harvinaisempaa
Koululounas on laadultaan hyvää	64,8	Jonkin verran yleisempää
Koululounas on maultaan hyvää	61,3	Jonkin verran yleisempää
Koululounas tarjotaan sopivaan aikaan	81,2	Jonkin verran yleisempää
Liikkuu korkeintaan yhtenä päivänä viikossa vähintään tunnin päivässä	8,5	Jonkin verran yleisempää
Nukkuu arkisin alle 8 tuntia	42,9	Jonkin verran yleisempää

Kouluterveyskyselyn tulokset osoittavat, että Polvijärven lukiossa on edistytty hyvinvointia tukevan kulttuurin luomisessa. Lukiolaisille on järjestetty kuraattorin ja terveydenhoitajan ohjaamia hyvinvointipajoja, joissa teemana ovat olleet: mielikuvia tulevaisuudesta, palautumisen välineitä sekä kiusaamiseen ja ahdisteluun liittyvä työpaja. Edellisenä lukuvuotena aloitettua välipalatarjoilua on jatkettu opiskelijoiden toiveen mukaisesti. Tarjolla on ollut maksutta välipalakeksejä ja hedelmäsoseita. Moni lukiolainen asuu jo omillaan, hintojen nousu on vaikuttanut myös lukiolaisten toimeentuloon ja välipalatarjoilu on koettu tärkeänä arjen hyvinvointia edistävänä tekijänä. Kunnan ruokapalvelut aloittivat vuoden vaihteessa aamupuurotarjoilun peruskoululaisille ja lukiolaisille pientä maksua vastaan. Lukio on kevätkauden kokeillut niin, että lukio maksaa lukiolaisten aamupuuron. Liikunnallisen opiskelukulttuurin kehittämisessä perusopetuksen hankkeelta on saatu ideoita myös lukiokoulutukseen ja moni opettaja on hyödyntänyt liikunnallista tauko-ohjelmaa oppitunneilla.

Kevään 2023 ylioppilastutkintotulokset vertailu Polvijärven lukio ja koko Suomi:

Aine	Polvijärven lukio Tutkinto valmis	Valtakunta Tutkinto valmis	Pohjois-Karjala
Äidinkieli	4,17	4,18	4,1
Ruotsi B	4,25	4,22	4,1
Biologia	3,00	4,13	4,6
Englanti A	3,4	4,21	3,9
Fysiikka	4,33	4,58	4,7
Kemia	3,5	4,57	4,8
MAA	4,00	4,62	4,3
MAB	2,00	3,99	3,8
Psykologia	2,00	4,19	3,7
Terveystieto	3,00	3,82	3,6

Kevät 2023 ei ollut ylioppilaskirjoitustuloksiltaan sellainen, mihin Polvijärvellä on totuttu. Ylioppilas Riina Lagrenin ylioppilasjuhlapuhetta lainaten: ”Tulokset eivät kerro ulkopuoliselle, miten paljon töitä noihin suorituksiin on tehty.”

Lukion talous pysyi hyvin talousarviossa: 450 euron ylitys on hyvin kohtuullinen aikana, jolloin kustannuskehitys kaikkialla on noussut niin merkittävästi.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023

- 1) Polvijärven kunnan uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotto ja siirtäminen käytäntöihin kaikissa yksiköissä.
- 2) Uuden varhaiskasvatuslain kolmiportaisen tuen prosessien luominen ja toimintakulttuuriin siirtäminen.
- 3) Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukeminen ja kehittäminen hyvillä arjen käytännöillä ja kohdennetulla tuella.

Arviointi: Varhaiskasvatussuunnitelmaa on jalkautettu monitasoisesti varhaiskasvatuksen arkeen. Pedagogisista linjauksista on keskusteltu yhteisissä koulutuspäivissä, opetiimeissä, tiimeissä ja palaverissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat havainnoineet, arvioineet ja tukeneet tiimejä pedagogiikan toteuttamisessa. Huoltajat on osallistettu huoltajaillalla pohtimaan yhteisiä toimintamalleja. Erilaisia arviointimenetelmiä on luotu ja koottu tiimien käyttöön. Henkilöstö on osallistunut erilaisiin koulutuksiin, jotka ovat tukeneet laadukkaan ja oikeanlaisen pedagogiikan toteuttamista. Kolmiportaisen tuen prosessi on selkiytynyt. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat olleet arjessa henkilöstön tukena sekä luoneet selkeät toimintamallit hallinnollista päätöstä varten. Tasa-arvohankkeen avulla olemme saaneet kohdennettua resursseja tukemaan lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja monin erilaisin toimintamenetelmin. Menetelmiä on juurrutettu osaksi varhaiskasvatuksen arkea.

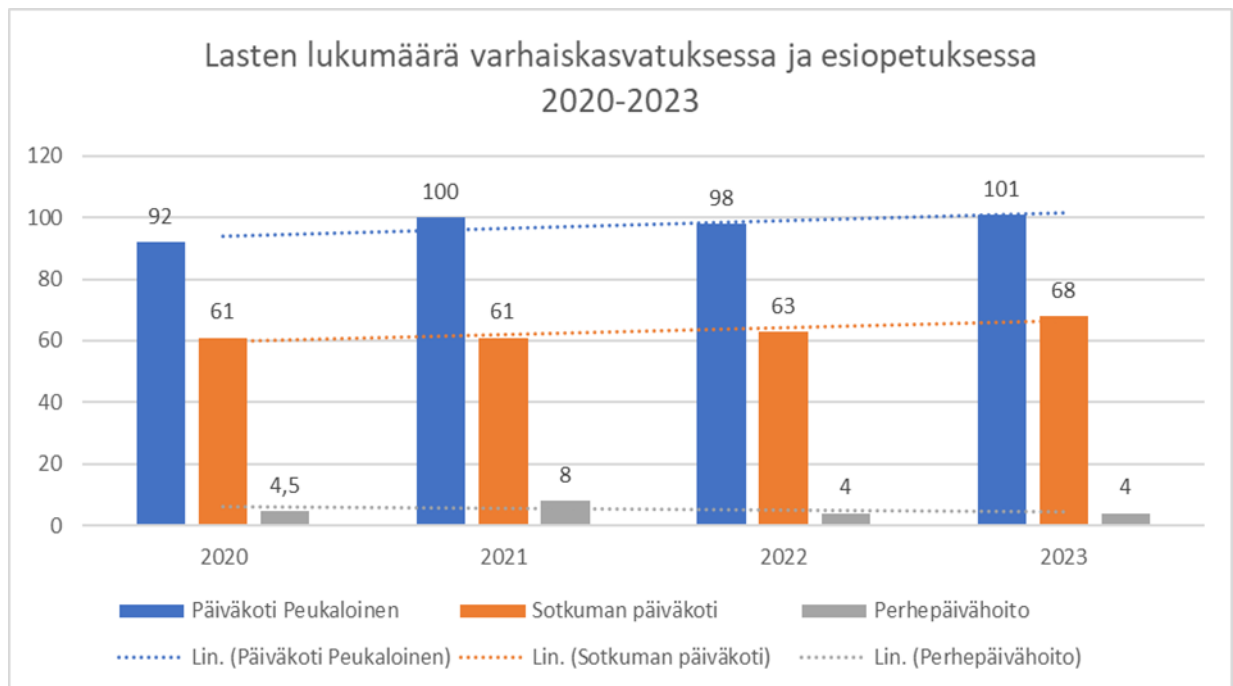
Varhaiskasvatuksen toimintavuosi 2023 lukuina

Ryhmät on muodostettu varhaiskasvatuslain suhdelukua noudattaen. Suhdeluku alle 3-vuotiailla 1:4 ja yli 3-vuotiailla 1:7. Erityisen tuen lapset on huomioitulisäkertoimella.

Vaka-paikka	Lapsia 1.5.2023	Lapsia 31.12.2023	Henkilöstö 1.5.2023	Henkilöstö 31.12.2023	Täyttöaste 1.5.2023	Täyttöaste 31.12.2023	Huomiot
Peukaloinen							
Peikkoset	18	13	3+1av.	4+1av.	96%	69%	31.12.2023 kotihoito
Menninkäiset	18	18	4	4	93%	90%	vuorohoit o
Maahiset	16	16	4	3	86%	85%	
Lilliputit	11	9	3+1av.	4	92%	75%	hanke
Esiopetus 1	16	11	2	2+1av.			
Esiopetus 2	22	13	3	2			
Sotkuman p v k							
Esikot	12	7	4	4	96%	58%	1.5.2023 kotihoito
Metsätähdet	11	16	2	3	57%	76%	
*Esiopetus	16	11	2	2			
Orvokit	13	9	3	3	69%	80%	
Unikot	16	17	4+1av.	3+1av.	76%	81%	
Perhepäivähoi to	4	4	1	1	100%	100%	
Resurssi+veot			1+2	1+2			
Koko VAKA	173	144	41	41	85%	79%	

Täyttöasteessa ei huomioitu esiopetusryhmiä.

Lasten määrän kehitys varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Varhaiskasvatuksen taloudessa merkittävän kielteinen muutos on päivähoitomaksuissa, joita saatiin 63 234 euroa alle talousarvion. Valtakunnalliset maksuperusteiden muutokset ovat syynä tähän. Sijaistarpeista huolimatta varhaiskasvatus on onnistunut pysymään henkilöstömenoissa hyvin budjetissa. Se on vaatinut ammattitaitoista organisointia. Varhaiskasvatuksen kokonaisbudjetin ylityksen 57 756 euroa voi katsoa muodostuvan juuri varhaiskasvatusmaksujen alijäämästä.

Kansalaisopisto

Vuoden 2023 aikana opiskelijat palasivat vapaan sivistystyön opintojen pariin lähes koronavuosi edeltäneeseen tapaan. Kurseille osallistujia oli vuoden aikana yhteensä 23 324, joka oli 3992 enemmän kuin edellisenä vuotena. Osallistujien määrässä olla jo hyvin lähellä pandemiaa edeltänyttä tasoa. Kursseja toteutui yhteensä 2152, joka oli 297 enemmän kuin edellisenä vuotena ja tunteja puolestaan toteutui yhteensä 42 490, joita oli 3 790 enemmän kuin edellisenä vuotena. Erilaisia yleisölle avoimia ja maksuttomia tapahtumia vuoden 2023 aikana järjestettiin 15 kpl ja niissä oli yhteensä n. 3200 kävijää.

Edellisen lukuvuoden aikana uudistettiin opiston markkinointi ja viestintä kokonaisuudessaan. Tavoitteena oli lisätä Joensuun seudun kansalaisopiston näkyvyyttä ja tunnistettavuutta sekä kannustaa toiminta-alueen ihmisiä osallistumaan, kehittämään ja vaikuttamaan. Uudistustyöhön osallistui koko opiston henkilöstön lisäksi kaupungin viestintä sekä ulkopuolisena toimijana mainostoimisto Hurry Oy. Samalla myös pyrittiin lisäämään markkinoinnin ja viestinnän monikanavaisuutta sekä ekologisuutta. Uudistus on saanut hyvän vastaanoton ja myönteistä palautetta iloisesta ja raikkaasta ilmeestä. Toki jotkin ovat vielä kaivanneet uudesta asiakaslehdessä puuttuvaa luetteloa tarjolla olevista kursseista. Opiskelijamäärien myönteinen kehitys vahvistaa uudistuksen olleen onnistunut.

Joensuun seudun kansalaisopisto on jo useiden vuosien ajan järjestänyt maahanmuuttajien lukuopetusta. Vuoden 2023 aikana opetusta on ollut Joensuun lisäksi Outokummussa, jossa suomen kielen opetustarve johtuu paikallisesta vastaanottokeskuksesta. Opiskelijoita vuoden 2023 aikana oli yhteensä 43.

Kansalaisopisto kysyy kurssitoiveita ja asiakaspalautteita seuraavan lukuvuoden suunnittelun pohjaksi. Opetustarjontaa kehitetään jatkuvasti opiskelijapalautteiden ja kurssitoiveiden perusteella peruskurssitarjonnan ylläpidon sekä muun kehittämistyön ohella. Asiakaspalautteisiin saatiin 4782 vastausta, joiden mukaan kansalaisopiston opetustoimintaan oltiin erittäin tyytyväisiä (ka. 4,6, arviointi 1–5). Seuraavan lukuvuoden suunnittelua varten kansalaisopisto pyytää kaikille avoimella kyselylomakkeella opiskelijoiden kurssitoiveita, joiden pohjalta kurssitarjontaa kehitetään edelleen vastaamaan alueelliseen ja paikallisiin sivistys- ja harrastustarpeisiin.

Kalenterivuosi 2023, Polvijärvi, Pääluokittain, 26.02.2024				Kurssittain	Aineittain	Osastoittain	Pääluokittain	Toimipaikoittain	Kurssilajeittain	Seurantaosastoittain	Vastuuopeittain
		Koulutustyypeittäin	Käyntikerroittain								
Pääluokka	Pääluokan nimi	Kursseja suunniteltu	Kursseja toteutunut	Miehiä	Naisia	Osallistujat yhteensä	Tunteja suunniteltu	Muutostunnit	Tunteja toteutunut	Muita tunteja	Tunnit yhteensä
1	Lapset ja nuoret	10	3	0	19	19	267.79	-174.29	93.50	0.00	93.50
7	Kielet	7	2	5	13	18	112.00	-74.00	38.00	0.00	38.00
4	Kirjallisuus ja kirjoittaminen	2	0	0	0	0	36.00	-36.00	0.00	0.00	0.00
2	Kuvataide	8	4	5	15	20	174.00	-90.00	84.00	0.00	84.00
5	Musiikki	11	6	14	36	50	218.96	-99.96	119.00	0.00	119.00
3	Teatteri, sirkus ja ilmaisu	3	2	7	9	16	88.50	-26.50	62.00	0.00	62.00
6	Tieto- ja viestintätekniikka	5	3	8	16	24	84.00	-29.00	55.00	0.00	55.00
8	Kädentaidot ja muotoilu	10	5	14	28	42	267.00	-72.00	195.00	0.00	195.00
11	Liikunta ja tanssi	41	34	55	329	384	627.46	-96.00	531.46	0.00	531.46
10	Koti, puutarha ja luonto	1	0	0	0	0	3.00	-3.00	0.00	0.00	0.00
9	Hyvinvointi, kauneus ja terveys	3	2	0	8	8	21.00	-7.00	14.00	0.00	14.00
16	Ruoka	2	1	4	3	7	22.00	-4.00	18.00	0.00	18.00
		103	62	112	476	588	1921.71	-711.75	1209.96	0.00	1209.96

Kirjasto

Polvijärven kirjaston tilastoja vuosilta 2018 – 2023

Vuosi	Kokonaislainaus	Aukiolotunnit	Käynnit	Tapahtumat	Käyttäjäkoulutus
2018	45 616	1 825	30 737	8	14
2019	46 330	1 690	29 618	16	20
2020	38 758	2 625	22 412	22	20
2021	47 936	3 895*	27 655	16	29
2022	46 862	4 770*	27 088	21	18
2023	46 529	4 238*	29 585	35	28

* sis. omatoimikirjaston aukiolotunnit

Vapaa-aika-, liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023

1) Suunnitella ja organisoida vapaa-ajanpalveluiden toimintaa vuorovaikutteisesti

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on järjestää liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluja. Tavoitteena on edistää vapaa-ajantoimintojen harjoittamista, harrastamista ja edistää asukkaiden hyvinvointia, sekä edistää palvelujen saatavuutta ja lisätä monipuolisten vapaa-ajan palvelujen käyttöä.

Suunnittelussa huomioiden hyvinvointisuunnitelman painopistealueet vapaa-ajanpalveluiden eri sektoreilla:

- a. Liikunnasta ja luonnosta kestävyyttä > luontoliikuntapaikkojen aktiivinen käyttöaste
- b. Kunnan väestön ikärakenne huomioiden > toimiva arki > toimintakyvyn tukeminen ja edistäminen > turvallisuuden tunne > vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta > matalankynnyksen liikuntaryhmät: vesijumppa, tuolijumppat, tanssi, boccia, kuntosali, äijäsähly. Kulttuuriharrasteet.
- c. Yhteisestä tekemisestä ja kulttuurista osallisuutta
- d. Nuorten osallisuus huomioiden nuorten elinolojen kehittämisessä > nuorisovaltuusto > Sotkuman kyläyhteisön nuorisotyön toimintamuotojen kehittäminen, avoin ja koulunuorisotyö. Yhteistyö seurakunnan nuorisotyön kanssa.
- e. Liikkuva aikuinen -ohjelma: Olemme mukana Liikkuva aikuinen -ohjelmassa, joka on osa opetus- ja kulttuuriministeriön liikkuvat -ohjelmakokonaisuutta. Liikkuva aikuinen -ohjelman tavoitteena on saada työikäiset liikkumaan terveytensä kannalta riittävästi. Työikäisistä 80 % ei liiku tarpeeksi. Liikkumaton ja passiivinen elämäntapa heikentää elämänlaatua ja aiheuttaa samalla yhteiskunnalle yli kolmen miljardin euron vuotuiset kustannukset muun muassa sairaanhoitokuluina ja työstä poissaoloina.
- f. Hanketyö: Keskitytään edelleen ikääntyvien liikuntaan ja kokonaisvaltaisen hyvinvointiin: jatketaan Voimaa vanhuuteen -hankkeen hyviä käytänteitä ja kehitetään niitä innovatiivisesti edelleen ottaen huomioon ikääntyvien kuntalaisten tarpeet. Olemme mukana Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset -hankkeessa > hankekulut kohdistuvat pääosin liikuntaneuvontaan ja ulkoiluystäväkoulutukseen. Hankekulut jakautuvat seuraavasti: ikäihmiset 70 % ja työikäiset 30 %.
- g. Nuorten kesätyöt > yhteistyö eri toimijoiden kanssa > yrittäjät > järjestöt > kunnan eri organisaatiot
- h. Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta > ikäihmisten kokonaisvaltaisen hyvinvointi > esitykset > aloitteet. Edustus hyvinvointialueen sekä vanhus- että vammaisneuvostossa. Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuu 4–6 kertaa vuodessa.
- i. Etäjumpan verkostoitumista jatketaan
- j. Outokummun kaupungin kanssa tehty yhteistyö lasten uimataidon kehittämiseksi > uimakoulut kesäkuun kaksi ensimmäistä viikkoa.

2) Tehdään aktiivista yhteistyötä

Tehty seuraavien tahojen kanssa: Pohjois-Karjalan Lastenkulttuurin virta, Itä-Suomen aluehallintovirasto (AVI), Pohjois-Karjalan Kansanterveydenkeskus, Pohjois-Karjalan Liikunta, Siun sote/hyvinvointialue, Ikäinstituutti-Ikiliikkuja, Joensuun Seudun Kansalaisopisto, Outokummun kaupunki, kirjasto, kolmassektori, yritykset, Outokummun Seutu, kunnan omat organisaatiot ja seurakunnat.

Nuorisopalvelut

Avoim nuorisotoiminta/nuorisotilatyöskentely/kerhotoiminta

Kävijämäärät nuorisotalo Pulussa avoimessa nuorisotyössä keskimäärin 30 kävijää/ päivä. Kävijäennätys on 64 nuorta päivän aikana. Kävijämäärät vaihtelevat noin 10 kävijästä 50 kävijään päivässä, riippuen monista tekijöistä. Sotkuman avoimessa nuorisotyössä kävijämäärä pyörii 10 ja 20 välillä. Nuorisotoimi jalkautuu Sotkuman koululle maanantaisin.

Kesän päiväleiritoiminta/Metsäkesis Sotkumassa kaksi viikkoa. Kyläkesis Kirkolla kaksi viikkoa. Päiväleiritoiminta oli tarkoitettu 1–3 luokkalaisille.

Nuorille maksuton Mopokerho kerran viikossa Sahurintien tiloissa teollisuusalueella.

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto järjestää kerran kuukaudessa turvallisen tilan iltoja nuorisotalo Pulussa erilaisilla teemoilla. Nuva on saanut näihin iltoihin yhteistyökumppaniksi K-Market Nuotan.

Edustus Maakunnallisessa nuorisovaltuustossa PKMANUVA (Pohjois-Karjalan Maakunnallinen Nuorisovaltuusto)

Nuorisovaltuusto kokoontuu kerran kuukaudessa. Nuorisovaltuustolla on edustus kunnanvaltuustossa ja sivistyslautakunnassa. Kokouksissa jäsenellä on puhe- ja läsnäolo oikeus.

Nuorten kesätyö

Nuoret hakivat ahkerasti Polvijärven kunnan tarjoamia kesätöitä. Hakemuksia saapui 54. Nuoria oli kesätöissä polvijärveläisissä yrityksissä, kunnan omista organisaatioissa ja yksityisillä henkilöillä. Kunnan organisaatiossa kesätyöntekijöitä oli eniten varhaiskasvatuksessa ja teknisessä toimessa.

Kesätöitä hakivat vuosina 2004–2008 syntyneet nuoret.

Etsivä nuorisotyö

Erillisellä liitteellä etsivän nuorisotyön vuosiraportti.

Sivistystoimen vuosiaavustukset

Vuosiaavustuksia jaettiin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoiemelle yleis- ja kohdeavustuksina sekä erityisryhmille/-järjestöille toimintaan ja kylätoimikunnille ja kyläyhdistyksille yhteensä 40 000 euroa, niistä lunastettiin 35 260 euroa.

Avustuksen saaja	Sivistyslautakunnan myöntämä	
	Yleisavustus	Kohdeavustus
Haapo-Teerivaaran kyläyhdistys	200,-	500,-
Hukkala- Saarivaara- Lehtovaara kyläyhdistys		300,-
Kinahmon kyläyhdistys	500,-	
Kuorevaaran kyläyhdistys	250,-	300,-
Martonvaaran kyläyhdistys	200,-	
Ruvaslahden kyläyhdistys	500,-	500,-
Sotkuman kyläyhdistys	500,-	500,-
Polvijärven Ampujat ry	500,-	
Polvijärven Palloseura -78 ry	1 500,-	
Polvijärven Urheilijat ry	8 000,-	
Polvijärven Vauhti ry	8 000,-	
Eläkeliiton Polvijärven yhdistys ry	500,-	
Länsi-Karjalan Hengitys yhdistys ry	250,-	
Outokumpu-Polvijärvi Diabetesyhdistys ry		200,-
Polvijärven koiraharrastajat ry		700,-
Polvijärven Näkövammaiset		200,-
Polvijärven Reuma ja Tules ry	300,-	150,-
Polvijärven Eläkkeensaajat ry	200,-	
Polvijärven sydänyhdistys ry	250,-	
Hot Rodders Polvijärvi ry	1 100,-	750,-
MLL:n Polvijärven paikallisyhdistys	300,-	
Piänkiäntäjät ry	800,-	
P-K:n syöpäyhdistys ry/Polvijärven osasto	300,-	
Polvijärven 4H-yhdistys ry	7 500,-	
Polvijärven kuvataideyhdistys	500,-	
Polvijärven Oriniemen Marttayhdistys ry		200,-
Polvijärven palokuntanuoret	250,-	
Polvijärven Päreempolttajat ry	400,-	300,-
Polvijärven Riistanhoitoyhdistys		600,-
Polvijärven Vanhustentaloyhdistys		600,-
Polvijärvi-Seura ry	700,-	300,-
Äijät eli Kylänmiehet bänd		400,-
Yhteensä	33 500,-	6 500,-

Sivistystoimen investoinnit

Vapaa-aikapalveluiden investoinnit ovat kohdistuneet kuntalaisille lainattaviin matalankynnyksen liikuntavälineisiin ja matalankynnyksen liikuntaryhmien välinetarpeisiin.

Varhaiskasvatuksen investoinneilla uusittiin laitteistoa tukemaan lasten mediakasvatusta mm. Ipadit, projektorit, kirjallisuus.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa investointikuluja on tullut sormien hankkimisesta sekä rikkoutuneiden tilalle hankituista AV-välineistä.

6.6.10 Tekninen toimi

Talousarvion toteutuminen

Teknisen toimen talousarviotavoite toteutuu odotusten mukaisesti. Talousarvion toteutuminen on seurausta energian hintatason tasoittumisesta ja energian säästö toimenpiteiden onnistumisesta. Korjaus ja huoltotöissä on tehty vain pakolliset toimenpiteet.

	Talousarvio 2023	Toteutuma 2023	+/-
Tuotot	4 111 681	3 311 163	-800 518
Kulut	-3 848 796	-3 413 838	434 958
Netto	262 885	-102 675	-365 560

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet ja teknisen toimen vuosisuunnitelma 2023

Tavoitteet 2023	Toimenpiteet 2023	Mittarit	Toteutuminen 2023
Kuntastrategia			
5000 Visionääriä 5000 Virittäjää 5000 Viestijää 5000 Vastuun kantajaa Yhdessä.	Kuntalaisten ideoita otetaan vastaan ja kehitetään niitä yhdessä eteenpäin. Toteutuneet ideat ja kehitetyt toimenpiteet viestitään eteenpäin ja kannetaan yhdessä vastuu niiden säilymisestä.	Uusien ideoiden toteutus ja vuorovaikutteinen yhteistyö kuntalaisten ja järjestöjen kanssa.	Kirkonkylän päiväkodin leikkipihan laajennus ja entisen piha-alueen remontti.
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen			
1) Turvallinen lapsuus ja nuoruus sekä hyvä kasvuympäristö	Ylläpidämme ja kehitämme tiloja ja toimintoja, joissa on turvallista ja viihtyisää elää, asua ja harrastaa.	Koulu- ja harrastetilojen hyvä kunto ja puhdas sisäilma.	Kirkonkylän päiväkodin leikkipihan laajennus ja entisen piha-alueen remontti.
2) Työikäisten työ- ja toimintakyvyn säilyttäminen	Ylläpidämme ja kehitämme tiloja ja toimintoja, joissa on turvallista ja viihtyisää elää, asua ja harrastaa.	Harrastepaikkojen monipuolisuuden ylläpitäminen, ympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen.	Jatkuva huolto ja tarkastukset.
3) Ikäihmisten aktiivinen arki	Ylläpidämme ja kehitämme tiloja ja toimintoja, joissa on turvallista ja viihtyisää elää, asua ja harrastaa.	Ikäihmisille suunnattujen harrastepaikkojen monipuolisuuden ylläpitäminen, ympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen.	Jatkuva huolto ja tarkastukset.
4) Polvijärven kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kehittäminen ja johtaminen	Rakennusten kunnosta huolehtiminen. Kehitämme elinympäristöämme ja otamme ideoita vastaan.	Terveelliset ja turvalliset työtilat, sekä elinympäristö.	Jatkuva huolto ja tarkastukset.

Kaikkien tavoitteiden osalta toimenpiteinä ovat olleet tilojen ja toimintojen ylläpitäminen ja kehittäminen siten, että tiloissa on turvallista ja viihtyisää oleskella, asua ja harrastaa. Tavoitteisiin on päästy hyvin.

Rakennusten sisäilman laatuun on panostettu onnistuneesti, jonka johdosta kustannukset ovat hieman kasvaneet.

Investoinneissa keskityttiin vain välttämättömiin remontteihin.

Hallinto ja muu toiminta

Henkilöstö

Henkilöstö on teknisen toimen merkittävin voimavara.

Talousarvion kirjauksen mukaisesti henkilöstöresursseja on pyritty kehittämään siten, että tuloksellisuus yhdistetään strategiseen tavoitteeseen ja viedään käytännön toimintaan osallistavan johtamisen kautta. Rakennustarkastajan ja ympäristönsuojelusihteerin tehtävät hoidettiin ostopalveluna Outokummun kaupungilta.

Kaavoitus

Uusia kaavoitustöitä ei ollut vuonna 2023.

Asuntoasiat

Asuntojen vuokraustoiminnan tavoitteena on, kunnanhallituksen hyväksymien vuokrauserusteiden mukaisesti, vuokrata asunnonhakijalle kooltaan, varustetasoltaan, sijainniltaan ja vuokratasoltaan hakijan tarpeita ja vuokranmaksukykyä vastaava asunto.

31.12.2023 tilanteen mukaan kunnan suorassa omistuksessa on 121 ja Kiinteistö Oy Polvijärven vuokralojen omistuksessa 97 asuntoa, yhteensä 218 asuntoa. Käyttöaste on kunnan taloissa n. 67 % ja vuokraloyhtiön taloissa n. 72 %. Liika-asutokantaa karsittiin purkamalla vuosien 2022–2023 aikana huonokuntoisia ja/tai pidempään tyhjillään olleita asuntoja 23 kpl.

Edellisten lisäksi kunta omistaa asunto-osakkeita/omakotitaloja 17 kpl, joissa lähes kaikissa on vuokralainen.

Pienistä asunnoista, ja viime aikoina jonkin verran myös perheasunnoista on ollut kysyntää. Tyhjillään on pääasiassa isoja kaksioita. Kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa. Suuri osa tyhjillään olevista asunnoista on niin huonossa kunnossa, ettei niitä voi vuokrata asumiskäyttöön. Erityisesti kirkonkylän ulkopuolella olevien asuntojen vuokraus on haasteellista.

Koska kiinteistöjen ylläpitokustannukset ovat nousseet huomattavasti, korotettiin vuokria 1.3.2023 noin 5 %.

Liikuntapaikat

Hiihtolatuksen hoidossa resurssit on suunnattu kirkonkylän hiihtoladun hoitoon. Urheilukenttää on hoidettu tarpeen mukaan, esim. kisoja varten.

Tiet ja venevalkamat

Teiden kunnossapidossa oli tavoitteena säilyttää teiden nykyinen hoitotaso. Kaavateiden aurauksen hoiti sopimusurakoitsija.

Kiinteistötoimi

Kiinteistötoimen tavoitteena oli käytettävissä olevien talousarvio- ja henkilöstöressurssien puitteissa huolehtia siitä, että kiinteistöjen käyttäjillä on turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat käytettävissään. Kiinteistöjen kunnossapitoon kohdennetut resurssit ovat niin pienet, ettei tavoitteeseen ole päästy. Kiinteistöjen kunto heikkenee ja korjausvelka kasvaa vuosittain. Remontteja tehtiin vain pakollisiin toimenpiteisiin.

Kiinteistöjen kunnossapito

Kiinteistötoimessa on tehty vain välttämättömiä asuntoremontteja vuokralaisten vaihtumisen yhteydessä. Käyttövesijohtojen vuotoja on ollut useissa kohteissa. Kiinteistöjen ikääntyessä ja korjausvelan kasvaessa epäilyt sisäilman laatuun liittyvissä kysymyksissä näyttävät lisääntyvän.

Alueiden kunnossapito

Puistojen ja yleisten alueiden nurmialueet hoidettiin keskitetysti.

Siivous

Siivous hoidettiin tehdyn mitoituksen mukaan.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Rakennustoiminta oli erittäin vähäistä. Rakennuslupahakemuksia tuli vireille ennätysmäisen vähäinen määrä, minkä takia lupamaksujen määrä ei yltänyt tavoitteeseen.

Rakennusvalvonnassa käyttöön otettu sähköinen Lupapiste palvelu on osoittautunut hyväksi palveluksi ja lähes kaikki lupahakemuksista tehdään sen kautta. Lupapiste mahdollistaa lupakäsittelyn täysin sähköisenä, joten käsittely prosessi on huomattavasti kevyempi perinteiseen paperihakemukseen verrattuna. Pyydetty katselmukset on suoritettu ajallaan.

Maa-aineslupien mukaiset alueet tarkastetaan ja luvanhaltijoita ohjataan lupa-alueiden jälkihoidossa. Vuonna 2023 voimassa olevien lupien osalta on suoritettu kysely vuotuisista ottamismääristä ja tiedotettu määrät ELY-keskukselle. Alueiden tarkastuksia ei suoriteta talviaikana.

Investoinnit

Polvijärven asumispalveluyksikön rakennustyöt ovat edenneet hyvin. Aikataulu ja rakentamiskustannukset ovat toteutuneet odotusten mukaisina.

7 Tilinpäätöslaskelmat

7.1 Tuloslaskelma

Sisältää vain ulkoiset tulot ja menot

	Tilinpäätös 2023		Tilinpäätös 2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	589 535,63		1 431 068,38	
Maksutuotot	63 050,36		138 278,05	
Tuet ja avustukset	627 830,08		609 712,51	
Muut toimintatuotot	<u>1 825 218,85</u>	<u>3 105 634,92</u>	<u>2 011 294,35</u>	<u>4 190 353,29</u>
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-7 719 236,51		-7 657 033,87	
Palkat ja palkkiot	-6 199 516,61		-6 392 387,21	
Henkilösivukulut	-1 519 719,90		-1 606 258,77	
Eläkekulut	-1 322 864,99		-1 407 604,69	
Muut henkilösivukulut	-196 854,92		-198 654,08	
Palvelujen ostot	-3 045 307,67		-24 104 718,77	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 428 604,43		-1 711 224,89	
Avustukset	-922 848,72		-756 648,24	
Muut toimintakulut	<u>-406 941,95</u>	<u>-13 522 939,28</u>	<u>-360 369,41</u>	<u>-34 931 607,29</u>
Toimintakate		-10 417 304,36		-30 741 254,00
Verotulot				
Kunnallisvero	4 532 393,42		10 183 746,20	
Kiinteistövero	938 856,15		935 822,46	
Yhteisövero	<u>1 318 460,26</u>	<u>6 789 709,83</u>	<u>1 942 243,75</u>	<u>13 061 812,41</u>
Valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen vos.	860 027,30		9 501 356,00	
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 474 427,00		4 826 358,00	
Verotulomenetysten komp.	938 647,92		3 099 080,00	
Opetus- ja kultt.toimen vos.	<u>-644 669,00</u>	<u>3 628 433,22</u>	<u>-611 441,00</u>	<u>16 815 353,00</u>
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	19 973,49		2 656,43	
Muut rahoitustuotot	249 294,58		241 944,38	
Korkokulut	-157 849,49		-4 211,76	
Muut rahoituskulut	<u>-8 564,79</u>	<u>102 853,79</u>	<u>-9 705,53</u>	<u>230 683,52</u>
Vuosikate		103 692,48		-633 405,07
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 399 463,65		-1 551 661,81
Arvonalentumiset		<u>2 135 000,00</u>		
Tilikauden tulos		-3 430 771,17		-2 185 066,88
Poistoeron muutos		650 163,21		451 138,13
Varausten muutos		0,00		197 697,45
Tilikauden ylijäämä/alijäämä		-2 780 607,96		-1 536 231,30

7.2 Rahoituslaskelma

Täysin euroin.

	Tilinpäätös 2023		Tilinpäätös 2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	103 692		-633 405	
Tulorahoituksen korjaukset	-1 173 114		<u>538 118</u>	
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-10 432 533		-2 507 504	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 743 035		0	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>1 462 546</u>		<u>11 200</u>	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 296 372		-2 591 590	
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0		-200 000	
Antolainasaamisten vähennykset	36 223		16 223	
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 743 036		3 428 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-163 238			
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-1 980 369</u>	<u>4 599 429</u>	<u>1 980 369</u>	<u>5 224 592</u>
Oman pääoman muutokset	-167 602			
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-57 883		-413	
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutos	236 189		107 181	
Korottomien velkojen muutos	<u>-365 526</u>	<u>-71 454</u>	<u>291 705</u>	<u>184 201</u>
Rahoituksen rahavirta	4 396 596		5 408 793	
Rahavarojen muutos	-2 899 776		2 817 203	
Rahavarojen muutos	-2 899 776		2 817 203	
Rahavarat 1.1.	3 636 650		819 447	
Rahavarat 31.12.	736 874		3 636 650	

7.3 Kunnan tase

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
A PYSYVÄT VASTAAVAT	31 476 916,12	29 907 325,52
I Aineettomat hyödykkeet	3 060,00	15 345,77
1. Aineettomat oikeudet		
2. Muut pitkävaikutteiset menot	3 060,00	15 345,77
3. Ennakkomaksut		
II Aineelliset hyödykkeet	25 248 241,05	21 763 341,87
1. Maa- ja vesialueet	1 156 299,68	1 103 390,11
2. Rakennukset	11 457 215,18	13 174 603,39
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 056 160,95	4 574 490,96
4. Koneet ja kalusto	308 792,98	326 504,58
5. Muut aineelliset hyödykkeet		
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8 269 772,26	2 584 352,83
III Sijoitukset	6 225 615,07	8 128 637,88
1. Osakkeet ja osuudet	5 703 766,55	7 569 221,30
2. Osakkuusyhteisöosuudet	317 875,18	317 875,18
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset		
4. Muut lainasaamiset	203 973,34	241 541,40
5. Muut saamiset		
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot		
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		
3. Muut toimeksiantojen varat		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 723 562,26	4 858 182,39
I Vaihto-omaisuus		
1. Aineet ja tarvikkeet		
2. Keskeneräiset tuotteet		
3. Valmiit tuotteet		
4. Muu vaihto-omaisuus		
5. Ennakkomaksut		
II Saamiset	986 687,89	1 221 531,97
Pitkäaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset		
2. Lainasaamiset		
3. Muut saamiset		
4. Siirtosaamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	986 687,89	1 221 531,97
1. Myyntisaamiset	217 300,86	591 533,93
2. Lainasaamiset	37 568,06	36 223,14
3. Muut saamiset	731 818,97	591 958,62
4. Siirtosaamiset	0,00	1 816,28
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet		
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset		
4. Muut arvopaperit		
IV Rahat ja pankkisaamiset	736 874,37	3 636 650,42
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>33 200 478,38</u>	<u>34 765 507,91</u>

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
A OMA PÄÄOMA	10 132 635,61	14 140 042,40
I Peruspääoma	7 821 455,61	8 880 652,75
II Arvonkorotusrahasto		
III Muut omat rahastot		
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	5 091 787,96	6 795 620,95
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 780 607,96	-1 536 231,30
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	10 053 425,75	10 703 588,96
1. Poistoero	7 003 425,75	7 653 588,96
2. Vapaaehtoiset varaukset	3 050 000,00	3 050 000,00
C PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	1 173 304,00
1. Eläkevaraukset		
2. Muut pakolliset varaukset		1 173 304,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	104 014,29	46 131,53
1. Valtion toimeksiannot		
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	104 014,29	46 131,53
3. Muut toimeksiantojen pääomat		
E VIERAS PÄÄOMA	12 910 402,73	8 702 329,42
I Pitkäaikainen	9 928 688,24	3 692 896,68
1. Joukkovelkakirjalainat		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 599 223,60	3 264 762,00
3. Lainat julkisyhteisöiltä		
4. Lainat muilta luotonantajilta		
5. Saadut ennakot	29 881,96	32 301,56
6. Ostovelat		
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	299 582,68	395 833,12
8. Siirtovelat		
II Lyhytaikainen	2 981 714,49	5 009 432,74
1. Joukkovelkakirjalainat		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	408 574,00	163 238,00
3. Lainat julkisyhteisöiltä		
4. Lainat muilta luotonantajilta		1 980 368,93
5. Saadut ennakot		
6. Ostovelat	1 099 712,37	1 244 524,19
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	123 178,70	125 260,34
8. Siirtovelat	1 350 249,42	<u>1 496 152,88</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>33 200 478,38</u>	<u>34 765 507,91</u>

7.4 Konsernilaskelmat

7.4.1 Konsernituloslaskelma

Sisältää vain ulkoiset menot ja tulot.
Täysin euroin.

	2023	2022
Toimintatuotot	5 946 794	40 243 714
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-16 029 337	-68 447 992
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		
Toimintakate	-10 082 543	-28 204 277
Verotulot	6 789 710	13 061 812
Valtionosuudet	3 628 433	16 815 353
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	20 390	33 430
Muut rahoitustuotot	278 458	270 083
Korkokulut	-161 499	-78 508
Muut rahoituskulut	<u>-12 735</u>	<u>-89 002</u>
Vuosikate	460 213	1 808 891
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 799 817	-2 416 931
Tilikauden arvonalentumiset	-65 947	-1 318
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-1 405 550	-609 358
Tilinpäätössiirrot	672 320	656 843
Vähemmistöosuudet		6 569
Tilikauden verot	-8 492	-10
Laskennalliset verot		<u>-3 270</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-741 723	50 774

7.4.2 Konsernin rahoituslaskelma

Täysin euroin.

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	460 213	1 808 891
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot		-10
Tulorahoituksen korjauserät	-1 211 820	184 075
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 531 176	-3 829 290
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 743 035	31 334
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>1 501 783</u>	<u>78 899</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-7 037 965</u>	<u>-1 726 100</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-200 205
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 743 036	5 412 889
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-218 332	-579 289
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 980 369	1 668 212
Oman pääoman muutokset	-167 602	-21 981
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	62 288	-8 502
Vaihto-omaisuuden muutos	11 521	97 957
Saamisten muutokset	252 361	-1 858 686
Korottomien velkojen muutokset	<u>-328 094</u>	<u>636 090</u>
Rahoituksen rahavirta	<u>4 374 808</u>	<u>5 146 486</u>
Rahavarojen muutos	<u>-2 663 157</u>	<u>3 420 385</u>
Rahavarat 1.1.	4 628 798	3 365 512
Rahavarat 31.12.	1 965 642	6 785 897
Rahavarojen muutos	-2 663 157	3 420 385

7.4.3 Konsernitase

Täysin euroin.

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
Pysyvät vastaavat	29 773 470	33 385 866
Aineettomat hyödykkeet	3 627	147 369
Aineettomat oikeudet	567	108 255
Konserniliikearvo		
Muut pitkävaikutteiset menot	3 060	39 114
Ennakkomaksut		
Aineelliset hyödykkeet	28 763 925	32 066 801
Maa- ja vesialueet	1 539 509	1 638 479
Rakennukset	14 315 207	20 825 771
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 084 924	4 702 801
Koneet ja kalusto	432 729	1 533 294
Muut aineelliset hyödykkeet	73 848	3 551
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8 317 708	3 362 905
Sijoitukset	1 005 919	1 171 696
Osakkuusyhteisöosuudet	317 875	323 847
Muut osakkeet ja osuudet	684 977	843 841
Joukkovelkakirjasaamiset		
Muut lainasaamiset		206
Muut saamiset	3 067	3 802
Arvostuserät		
Toimeksiantojen varat	174 155	68 939
Valtion toimeksiannot	173 206	67 987
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	7	7
Muut toimeksiantojen varat	942	945
Vaihtuvat vastaavat	3 030 167	12 474 296
Vaihto-omaisuus	52 295	147 450
Aineet ja tarvikkeet	52 295	147 450
Keskeneräiset tuotteet		
Valmiit tuotteet		
Muu vaihto-omaisuus		
Ennakkomaksut		
Saamiset	2 977 871	5 540 949
Pitkäaikaiset saamiset	1 905	2 678
Myyntisaamiset	1 905	2 678
Lainasaamiset		
Muut saamiset		
Siirtosaamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	1 010 325	5 538 271
Myyntisaamiset	347 455	2 566 889
Lainasaamiset		
Muut saamiset	608 788	881 680
Siirtosaamiset	54 082	2 089 702
Rahoitusarvopaperit	542 234	523 476
Osakkeet ja osuudet		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	534 434	515 676
Joukkovelkakirjalainasaamiset	2 600	2 600
Muut arvopaperit	5 200	5 200
Rahat ja pankkisaamiset	<u>1 423 407</u>	<u>6 262 421</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>32 977 792</u>	<u>45 929 101</u>

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
Oma pääoma	19 246 750	23 139 266
Peruspääoma	7 821 454	8 880 652
Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä		
Arvonkorotusrahasto	87 101	88 941
Muut omat rahastot	271 461	243 926
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	11 808 457	13 874 973
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	- 741 723	50 774
Vähemmistöosuudet	0	32 948
Konsernireservi		
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
Pakolliset varaukset	0	1 069 314
Eläkevaraukset		3 856
Muut pakolliset varaukset		1 065 458
Arvostuserät		
Toimeksiantojen pääomat	283 799	128 514
Valtion toimeksiannot	172 777	75 245
Lahjoitusrahastojen pääomat	110 072	52 320
Muut toimeksiantojen pääomat	949	949
Vieras pääoma	13 447 242	21 559 059
Pitkäaikainen	10 098 823	10 692 588
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 599 224	10 244 063
Lainat julkisyhteisöiltä	0	787
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot	53 404	51 905
Ostovelat		
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		
Siirtovelat		
Liittymismaksut	446 195	395 833
Lyhytaikainen	3 348 418	10 866 471
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	408 574	2 780 824
Lainat julkisyhteisöiltä		58 128
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot	964	4 800
Ostovelat	1 214 388	2 734 430
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	171 708	741 627
Siirtovelat	1 552 784	4 518 702
Laskennalliset verovelat		<u>27 960</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>32 977 792</u>	<u>45 929 101</u>

8 Liitetiedot

8.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

8.1.1 Vertailukelpoisuus edellisen tilikauden tietojen kanssa

Tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia edelliseen tilikauteen.

8.1.2 Arvostusperiaatteet

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu valtuuston 16.9.2019 § 18 hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

8.2 Keskeiset liitetiedot

	2023	2022
Pakolliset varaukset		
Eläkevaraukset		
Takuuvaraus/Vahingonkorvausvaraus		
Muut pakolliset varaukset	0,00	1 173 304,00
Vastuositoumukset		
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Takaukset		
Muut vastuositoumukset		
Takaukset muiden puolesta	98 292,95	135 338,64
Muut taloudelliset vastuut		
Täytetakaukset		
Sopimusvastuut		
Maankäyttösopimukset		
Leasingvastuut	16 195,83	19 585,09
Vuokravastuut	57 705,60	57 436,00
Ympäristövastuut		

8.3 Tuloslaskelman liitetiedot

8.3.1 Toimintatuotot tulosalueittain (Ulkoiset)

	2023	2022
Vaalit	8 167,20	9 477,00
Yleis- ja taloushallinto	345 221,71	904 897,46
Elinkeinotoimi	20 131,50	7 000,00
Kunnanhallitus	8 576,78	26 828,00
Rakennusvalvonta	22 218,07	50 664,50
Sivistystoimi	412 204,99	474 830,90
Sosiaali- ja terveystoimet	0,00	43 416,00
Tekninen toimi	<u>2 240 490,72</u>	<u>2 673 239,43</u>
Yhteensä	3 057 010,97	4 190 353,29

8.3.2 Rahoitustuotot ja -kulut

	2023	2022
Osinkotuotot:		
Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy	121 801,18	121 801,18
Pohjois-Karjalan Sähkö Oy	107 579,82	107 579,82
Kuntarahoitus Oy	14 272,50	8 497,50
Metsä Board Oy	101,50	
Yhteensä	243 755,00	237 878,50

8.3.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Valtuusto 16.09.2019 § 18

	<u>Poistomenetelmä</u>	<u>Poisto aika/Poisto-%</u>
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	10 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön		
-tiehankkeisiin	Tasapoisto	15 vuotta
-ratahankkeisiin	Tasapoisto	30 vuotta
-väylähankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoajoja)		
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseränmenot	Tasapoisto	5 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoja	Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kallioluolat ja tunnelit, väestönsuojat	Tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	20 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	10 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	15 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	22 %
Maakaasuverkko	Menojäännöspoisto	15 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	20 %
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	15 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	25 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	Tasapoisto	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta

Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoja	Ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoja	Ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoja	Ei poistoaikaa

Mikäli vaikutusaikaa ei voi luotettavalla tavalla arvioida, on hankintameno poistettava enintään 10 vuodessa.

Polvijärven kunnan käyttämä pienhankintaraja on 10.000 euroa.

Valtuuston hyväksymä Polvijärven kunnan poistosuunnitelma noudattaa poistoista annetun yleisohjeen mukaisia poistoaikoja.

Vuosien 2023-2024 investointien omahankintamenoa nostavat uuden hoivayksikön investointikustannukset.

8.3.5 Verotulot

	2023	2022
Kunnallisvero	4 532 393,42	10 183 746,20
Kiinteistövero	938 856,15	935 822,46
Yhteisövero	1 318 460,26	1 942 243,75

Vuoden 2022 tuloveroprosentti oli 20,25 ja vuoden 2023 tuloveroprosentti 7,61.

Kiinteistöveroprosentit olivat molempina vuosina samat.

Vuonna 2023 kaikkien kuntien yhteisöverotuloista leikattiin hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi 30 %.

8.3.6 Valtionosuudet

	Talousarvio 2023	Talousarvio -muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	822 117,00	21 654,00	843 771,00	860 027,30	16 256,30
Verotuloihin perustuva vo. tasaus	2 470 578,0	3 849,00	2 474 427,00	2 474 427,00	0
Verotulomenetyksen kompensatio	937 473,00	1 175,00	938 648,00	938 647,92	0
Opetus- ja kulttuuritoimen vo.	-585 937,00	-58 732,00	-644 669,00	-644 669,00	-0,08
Yhteensä	3 644 231,0	-32 054,00	3 612 177,00	3 628 433,22	16 256,22

8.3.7 Palvelujen ostot

	Kunta	
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Asiakaspalvelujen ostot	854 876,15	21 651 060
Muiden palvelujen ostot	<u>2 190 431,52</u>	<u>2 453 659</u>
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	3 045 307,67	24 104 719

8.3.8 Pakollisten varausten erittely

	Konserni 2023	Konserni 2022	Kunta 2023	Kunta 2022
Pakollinen varaus, ky. alijäämät	0,00		0,00	1 173 304
Muu varaus	0,00	1 065 457		
Eläkevaraus	0,00	3 855		
Varaukset 31.12.	0,00	1 069 312	0,00	1 173 304
Varauksen muutos 2023	0,00	621 282	0,00	340 387

8.3.9 Erittely tilinpäätössiirroista ja niiden muutoksista

Tilinpäätössiirto	Konserni 2023	Konserni 2022	Kunta 2023	Kunta 2022
Poistoero			7 003 426	7 653 588
Vapaaehtoiset varaukset			3 050 000	3 050 000
Yhteensä			10 053 426	10 703 588
Muutos				
Poistoero			650 163	451 139
Vapaaehtoiset varaukset			0	0

8.4.2 Käyttöomaisuustaulukko

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiint. rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaks. ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 013 390,11	13 174 603,39	4 574 490,96	326 504,58	2 581 861,40	21 670 850,44
Lisäykset tilikauden aikana	85 000,00	165 300,53	121 123,29	116 567,03	5 685 419,65	6 173 410,50
Rahoitusosuudet tilikaudella						
Vähennykset tilikauden aikana	-7 090,43	-1 185 560,61	-83 682,40			-1 276 333,44
Siirrot erien välillä						
Tilikauden poisto		-697 128,13	-555 771,12	-134 278,63		-1 387 177,88
Arvonlennukset						
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 181 299,68	11 457 215,18	4 056 160,73	308 792,98	8 269 772,48	25 273 241,05

Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	15 345,77	15 345,77
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikauden aikana		
Siirrot erien välillä		
Tilikauden poisto	-12 285,77	- 12 285,77
Arvonalentumiset		
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 060,00	3 060,00

8.5 Taseen liitetiedot

8.5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

	Muut pitkävaikutteiset menot	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto
Hankintameno 1.1.2023	15 345,77	1 103 390,11	13 174 603,39	4 574 490,96	326 504,58
Lisäykset 2023	0,00	85 000,00	165 300,53	121 123,29	116 567,03
Sumu- poistot/ostot tilikaudella	-12 285,77	-7 090,43	-697 128,13 (19 543 717,39)	-83 682,40 -555 771,12 (9 340 994,47)	134 278,63 (3 498 380,68)
Rahoitusosuudet yht.			3 478 675,02	1 457 759,48	451 040,98
Yhteensä 31.12.2023	3 060,00	1 181 299,68	11 457 215,18	4 056 160,73	308 792,98

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Urheilukenttä	8 100,45
Hoivayksikön rakentaminen	2 576 252,38
Hankintameno 1.1.2023	2 584 352,83
Vähennykset	0,00
Lisäykset	<u>5 685 419,65</u>
Hankintameno 31.12.2023	8 269 772,48

Vuoden 2023 lisäykset kohdistuvat hoivayksikön rakentamiseen, urheilukentän kunnostamiseen ja vuokratalojen remontoinnin suunnitteluun

Osakkeet ja osuudet

1203	Kuntayhtymäosuudet	31.12.2023	31.12.2022
	P-K:n koulutuskuntayhtymä	320 785,84	320 785,84
	Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto	735,65	735,65
	Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalujen ky. (Siun sote)	<u>0,00</u>	<u>1 085 138,51</u>
	Yhteensä	321 521,49	1 406 660,00

Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet

1201	Polvijärven yrityspalvelu Oy	1 630 325,72	2 360 325,72
	Kiint. Oy Polvijärven Vuokratalot	1 719 548,35 118 296,00	<u>3 124 548,35</u>
	Polvijärven Kaukolämpö Oy	1 151 724,14 <u>85 000,00</u>	
	Yhteensä	<u>4 704 894,21</u>	<u>5 484 874,07</u>

Osakkuusyhteisöosakkeet

1205	Outokummun seudun teoll.kylä Oy	232 099,34	232 099,34
	Joensuun seudun Jätehuolto Oy 51	85 775,84	<u>85 775,84</u>
	Yhteensä	317 875,18	317 875,18

Muut osakkeet ja osuudet

1212	P-K:n Energiaholding Oy	46489	yht.kokous 20.9.00	78 188,89	78 188,89
	P-K:n Sähkö Oy	41061	Kv 27.09.45	69 059,64	69 059,64
	Karjalan Matkailu Oy	23	Kv 16.06.69	967,08	967,08
	M-Real Oyj/Metsä Board Oyj	175	Kv 16.06.69	1 015,35	1 015,35
	As. Oy Jääskelänpiha	1587	Kh 17.09.72	62 527,58	62 527,58
	As. Oy Rukkipelto	653	Kv 19.01.75	10 982,67	10 982,67
	As. Oy Rukkipuisto/ Willman kuolinp.	311	Valtiokonttori/ Kh 04.02.02	0	0
	As. Oy Kanervarinne	630	Kv 11.04.85	15 136,91	15 136,91
	As. Oy Peltopirtti	840	Kh 11.05.87	16 818,79	16 818,79
	As. Oy Rantapuisto	350	Kh 20.02.89	20 182,55	20 182,55
	As. Oy Jääskeläntie	198	Kh 31.12.90	42 677,04	42 677,04
	As. Oy Koivulehto	120	Kh 26.08.91	23 546,31	23 546,31
	As. Oy Mäntyhovi	126	Kv 27.05.92	40 365,10	40 365,10
	As. Oy Koistilanmäki	90	Kh 20.06.94	20 182,55	20 182,55
	Meita Oy			1 925,20	1 925,20
	Kuntarahoitus Oy	8250	Kv 26.08.93	5 045,64	5 045,64
	Kinahmon vesios.k.		Kv 30.08.76	3 195,57	3 195,57
	Ruvaslahden vesios.k.	3	Kh 17.06.82	2 018,26	2 018,26
	Rauanlahden vesios.k.	1	Kh 02.01.84	336,38	336,38
	Martonvaaran vesios.k.	2	Kv 04.06.86	672,75	672,75
	Polvij.etel.vesios.k.	10	Kv 14.07.88	2 691,00	3 027,38
	Polvijärven OP	1	Kv 14.05.37	84,09	84,09
	Metsäliitto	7797	Kv 22.12.76	73 216,00	73 216,00
	P-K:n Sairaskotiyhdistys		Kv 24.05.84	168,19	168,19
	As.Oy Välitien Karnukka	8283	Kh 12.05.97	0	0
	Josek Oy		Kh. 14.3.05	0	0
	Sakupe Oy		kv 15.6.20	500,00	500,00
	Ktö Oy Kauppakartano/ent. Vapaasrk.		Kh 22.4.13	25 398,00	25 398,00
	Ktö Oy Metsätalo/ent. Stora Enso		Kh 22.4.13	25 507,70	25 507,70
	Ktö Oy Metsätalo/ent. Kela		Kh 22.4.13	29 800,00	29 800,00
	Maitoa markkinoille -säätiö		Kv 18.12.13	6 850,00	6 850,00
	Koha Suomi ry			501,16	501,16
	Ktö Oy Polvijärven Liikekeskus	39	Kv 16.4.18	43 431,62	43 431,62
	Karelia Expert	100	Kv 2.10.18	8 409,00	8 409,00
	Kiint. Oy Polvijärven Metsätalo	4236- 5255	Kh. 31.1.22	35 700,00	35 700,00
	Sarastia Oy	1500	Kh. 10.10.22	9675,00	9 675,00

Siun Työterveys Oy	10	Kh. 27.12.22	138,50	138,50
			677 350,85	677 687,23
		Yhteensä	6 021 641,73	7 887 096,48

Saamiset

	2023	2022
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset		
- Kiinteistö Oy Polvijärven vuokratalot	6 536,42	58 127,61
- Polvijärven yrityspalvelu Oy	471,68	277,91
- Polvijärven Kaukolämpö Oy	2 973,44	
Yhteensä	9 981,54	58 405,52
Lainasaamiset		
- Kiinteistö Oy Polvijärven vuokratalot	187 568,06	186 223,14
- Polvijärven yrityspalvelu Oy		
Yhteensä	187 568,06	186 223,14
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä:		
Myyntisaamiset		
- P-K:n sosiaali- ja terveystalujen ky. (Siun sote)	0,00	51 624,64
- P-K:n Koulutuskuntayhtymä	0,00	
- I-S laboratoriolakeskus	15,00	
Yhteensä	15,00	51 624,64

8.5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	7 821 455,61	8 880 652,75
Peruspääoma 31.12.	7 821 455,61	8 880 652,75
Liittymismaksurahasto 1.1.		
Lisäykset tilikaudella		
Siirto edellisten tilikausien ylijäämään		
Liittymismaksurahasto 31.12.		
Edellisten tilikausien ylijäämä	5 091 787,96	6 795 620,95
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 780 607,96	-1 536 141,30
Oma pääoma yhteensä 31.12.	10 132 635,61	14 140 132,40

Osuus Siun soten palkkaharmonisaatiosta

Vuoden 2022 tilinpäätökseen liitetietona merkityn Siun soten palkkaharmonisaation osalta asia on kesken vuoden 2023 tilinpäätöksen valmistumishetkellä. Siun sote on lähettänyt vuonna 2023 realisoituneesta palkkaharmonisaatiosta laskut vuoden 2022 jäsenkunnilleen. Polvijärven kunta ei ole vuoden 2022 tilinpäätöksessä eikä vuoden 2023 tai 2024 talousarvioissaan varautunut kyseisten palkkaharmonisaatiolaskujen maksamiseen. Kunta katsoo, että mitään erääntynyttä saatavaa ei ollut syntynyt 31.12.2022 mennessä. Voimaanpanolain 20 §:n mukaisesti sairaanhoitopiirien kuntayhtymät siirrettiin varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023, joten palkkaharmonisaatiolaskut eivät kuulu kunnan, vaan hyvinvointialueen maksettavaksi. Kunnan tulkinta sisältyy vuoden 2022 tilinpäätökseen ja tilinpäätös on valtuuston hyväksymä ja lainvoimainen. Samaan tulkintaan on Polvijärven lisäksi päätynt neljä muuta Siun soten jäsenkuntaa.

Siun sotelta saadun kuntakohtaisen harmonisointiarvion mukaan Polvijärven kunnan palkkaharmonisointikustannusten osuus vuodelta 2021 olisi 384 738 euroa ja vuoden 2022 osuus olisi 329 816 euroa, yhteensä 714 554 euroa.

Valtiovarainministeriön tekemän Polvijärven kunnan v. 2024 valtionosuuspäätöksen kustannustiedoissa on huomioitu Siun Sote -kuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätökseen kirjattu pakollinen varaus (24,1 milj. euroa) vuosien 2021 ja 2022 palkkaharmonisaatiokustannuksia varten sekä vastaava saaminen jäsenkunnilta pakollisesta varauksesta syntyneen alijäämän kattamiseksi.

VM on vastoin kunnan ilmoittamia tilinpäätöstietoja lisännyt Polvijärven kunnan vuoden 2021 sote-kustannuksia 213 350 euroa, sekä vuoden 2022 kustannuksia 451 632 euroa valtioneuvoston asetuksen (1393/2022, 7 § muutettu VNA 29.6.2023/885) perusteella. Kunnan kustannukset on otettu huomioon Siun Soten tilinpäätöstietojen mukaisina, joten Polvijärven kunnan valtionosuudet määräytyisivät siis Siun Soten vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätösten perusteella, eikä Polvijärven kunnan tilinpäätöstietojen perusteella.

Polvijärven kunta on yhdessä neljän muun kunnan kanssa tehnyt maaliskuussa 2024 oikaisuvaatimuksen VM:n tekemään peruspalvelujen valtionosuutta koskevaan päätökseen.

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalojen ja Polvijärven yrityspalvelu Oy:n arvonalennukset

Kunnan vuoden 2023 tilinpäätökseen on tehty kaksi alaskirjausta. Kunnan taseessa olevaa Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalojen osakepääomaa alaskirjattiin 1 405 000 euroa ja Polvijärven yrityspalvelu Oy:n osakepääomaa 730 000 euroa. Alaskirjaukset ovat yhteensä 2 135 000 euroa. Alaskirjattavat summat on johdettu siitä, että yhtiöiden arvo kunnan taseessa oli em. summien verran suurempi kuin yhtiöiden taseessa oleva oma pääoma.

Alaskirjaukset vaikuttavat ainoastaan Polvijärven kunnan tilinpäätökseen. Koska alaskirjaukset tapahtuvat konsernin sisällä, niin alaskirjauksilla ei ole vaikutusta konsernitiilinpäätökseen. Kuntien talouskriteereitä tarkastellaan pääosin konsernitasolla.

Vuokrasaatavien kirjaus

Kunnalla on ollut myyntisaamisissa vuosilta 2012–2021 kertyneitä vuokrasaatavia, joita ei ole kirjattu luottotappioksi yhteensä 167 601,69 euroa. Vuokratalojen siirron valmistelun yhteydessä katsottiin, että vanhat vuokrasaatavat kirjataan kokonaisuudessaan pois. Kirjaus tehdään edellisten tilikausien ylijäämästä vanhojen vuosien oikaisuna. Vuoden 2021 vuokrasaatavia on laitettu Revire Oyille perittäväksi, vuosien 2012–2020 saatavat ovat vanhentuneet.

Lainat, jotka erääntyvät 1.1.2023 jälkeen

	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 007 797,60	3 428 000
Lainat julkisyhteisöiltä		0
Yhteensä	10 007 767,60	3 428 000

Velkojen erittely

	2023	2022
Lyhytaikainen vieras pääoma Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä:		
Ostovelat		
- P-K:n sosiaali- ja terveystalvelujen ky. (Siun sote)		1 776,93

Erittely siirtoveloista

	2023	2022
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	907 883,83	911 839,43
Muut siirtovelat muille	443 431,74	430 336,68
KuEL-eläkemenoper.eläke	7 442,85	37 971,70
KuEL-työntekijän eläkemaksut	0,00	86 069,59
KuEL-työnantajan palkkaperuste	100,78	5 799,94
VaEL-työntekijän eläkemaksut	0,00	11 096,65
VaEL-työnantajan eläkemaksut	-114,82	182,34
Työttömyysvak.maksut, työntek.	-49,51	-5 733,98
Työttömyysvak.maksut	-7 552,80	18 590,53
Työtaturmavak.maksut, työnantaja	13 993,05	
Korkojaksotukset		0,00
Siirtovelat yhteensä	1 350 249,42	1 496 152,88

8.5.3 Muut vastuusitoumukset

Muiden puolesta annetut takaukset	2023	2022
Alkuperäinen pääoma	1 103 694,00	1 103 694,00
Jäljellä oleva pääoma	98 292,95	135 338,64
Muut pakolliset varaukset	0,00	1 173 304,00

Kuntien takauskeskuksen takausvastuut

Kuntien takauskeskuslain 478/1996 1 §:n mukaan Kuntien takauskeskuksen tarkoituksena on turvata kuntien yhteinen varainhankinta ja kehittää sitä.

Takauskeskus voi myöntää takauksia ainoastaan riittävää vakuutta vastaan. Takauskeskuslain 10 §:n mukaan takauskeskuksen jäsenyhteisöt vastaavat yhdessä takauskeskuksen sellaisten menojen ja sitoumusten rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, väestötietolain (507/93) 18 §:ssä tarkoitetun edeltävän vuodenvaihteen asukaslukujen mukaisessa suhteessa. Takauskeskuksen toiminnan aikana vakuudet ovat olleet riittävät, eikä takauskeskuslain 10 §:n mukaisia menoja tai sitoumuksia ole realisoitunut maksuun.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kannanoton mukaan Kuntien takauskeskus antaa vuosittain kullekin jäsenelle tilinpäätöksen liitetietoja varten tarvittavat tiedot jäsenen takausvastuista.

Kuntajaosto pitää kirjanpitoasetuksen ja hyvän kirjanpitoavan mukaisena, että jäsenkunta esittää tilinpäätöksen liitetietona oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi taloudellisesta asemastaan seuraavat takauskeskuksen antamat tiedot jäsenen osuudesta takausvastuista ja rahastosta tilikaudelta ja edelliseltä tilikaudelta.

	31.12.2023	31.12.2022
Asukasluku	4 063	4 084
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuusta (€)	33 880 167	31 501 342
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista (€)	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta (€)	26 969	18 217

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen osalta

Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset	2023	2022
Jäljellä oleva pääoma	0	0

8.5.4 Henkilöstöä, tilintarkastusta ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön määrä 31.12.

	2023	2022
Yleis- ja taloushallinto (josta keskuskeittiöllä 16)	25	28
Rakennusvalvonta	1	1
Sivistystoimi	113	101
Tekninen toimi	<u>27</u>	<u>32</u>
Yhteensä	166	162
Palkkatuella palkatut (menot kirjataan yleishallinnon tulosalueelle, mutta henkilöt työskentelevät eri hallintokunnissa)	<u>13</u>	<u>14</u>
Yhteensä		176

Henkilöstökulut

	2023	2022
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	6 358 329,94	6 456 221,95
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 322 864,98	1 407 604,69
Muut henkilösivukulut	196 854,92	198 654,08
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauseurat	-158 813,33	-63 834,74
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	7 719 236,51	7 998 645,98
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	147 612,48	140 086,00

Tilintarkastajan palkkiot

	2023	2022
KPMG Oy	12 889,35	17 799,24

Intressitapahtumat

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen tytäryhtiölle Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot seuraavat lainat:

	Jäljellä 31.12.2023	korko-%
Pitkäaikainen laina Polvihovi (v.2003)	0,00	0,0
Pitkäaikainen laina Näkinpuisto (v.1996)	8 655,74	4,0
Pitkäaikainen laina Näkinpuisto (v.1996)	5 795,56	4,0
Pitkäaikainen laina Ahdinpuisto (v. 1997)	47 090,10	4,0
Pitkäaikainen laina useisiin kohteisiin (v. 2022)	180 000,00	2,0
Yhteensä	241 541,40	

Nimettyihin kohteisiin myönnettyille lainoille ei ole tarvittu turvaavaa vakuutta, koska kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetuista lainoista. Vuonna 2022 myönnettylle lainalle ei ole katsottu tarvittavan turvaavaa vakuutta, koska kunta omistaa Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot 100 %:sti. Kunnan arvion mukaan lainoihin ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Kunta on antanut 1.3.2022 kokonaan omistamalle tytäryhtiölleen Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot 200 000 euron pitkäaikaisen rahalainan. Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot on sitoutunut maksamaan lainan kymmenen (10) vuoden takaisinmaksuajalla päättyen 31.5.2032. Laina on tasalyhennyslaina. Velasta perittävä korko on kaksi (2,0) prosenttia. Kertynyt korko maksetaan lyhennyksen kanssa samaan aikaan puolivuositain. Lainaa lyhennetään kaksi kertaa vuodessa, 31.5. ja 30.11. Lainan lyhennykset on aloitettu 31.5.2023, joten 31.12.2023 lainasta on avoimena 180 000 euroa.

Lisäksi kunta on antanut kokonaan omistamalle tytäryhtiölle Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot 100 000 euron lyhytaikaisen rahalainan sekä 50 000 euron lyhytaikaisen lainan, joista on 31.12.2023 avoimena 150 000 euroa. Lainoista ei peritä korkoa eikä niille ole tarvittu turvaavaa vakuutta. Kunnan arvion mukaan lainoihin ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä, sillä Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot saa lyhennettyä viimeiset Arava-lainat pois vuoden 2023 aikana, minkä jälkeen yhtiön taloudellisen tilanteen odotetaan paranevan.

8.6 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

8.6.1 Konsernitilinpäätöksen sisältyvät yhteisöt

	Omistus- osuus	Osuus omasta pääomasta	Osuus vieraasta pääomasta	Osuus tilikauden tuloksesta
Tytäryhteisöt				
- Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot	100 %	1 903 354,36	467 060,35	-158 030,38
- Polvijärven Yrityspalvelu Oy	100 %	1 630 978,47	8 720,34	-25 132,10
- Polvijärven Kaukolämpö Oy	100 %	1 409 330,92	117 602,95	55 087,91
Kuntayhtymät				
- P-K:n koulutuskuntayhtymä	2,60 %	1 940 215,51	242 046,69	81 514,41
- Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto	2,51 %	61 899,89	19 833,11	15 654,04
Osakkuusyhteisöt				
- As. Oy Jääskelänpiha - ei yhdistelty taseeseen eikä tuloslaskelmaan KPL 6:12.2 §:n nojalla	32,84 %			

8.6.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan konsernitilinpäätöksen omistuksen eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää. Eliminointieroa ei kuitenkaan pääsääntöisesti kohdisteta konsernitaseessa omaisuus- ja velkaerille, vaan ne kirjataan oman pääoman lisäykseksi tai vähennykseksi riippumatta siitä, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet eliminointieron syntymiseen. Mikäli eliminointiero kohdistetaan omaisuus- tai velkaerille, konsernitaseeseen voi syntyä konserniaktiivaa tai -passiivaa.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhtiöt Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot, Polvijärven yrityspalvelu Oy ja Polvijärven Kaukolämpö Oy sekä kuntayhtymät.

Tytäryhtiöt on yhdistelty kokonaan, koska kunta omistaa ne 100 %:sti. Kuntayhtymät on yhdistelty Polvijärven kunnan omistusosuuksien mukaisesti.

Osakkuusyhteisöt on merkitty konsernitaseeseen vain niiden hankintamenona osakkeissa ja osuuksissa, niitä ei ole muutoin yhdistelty KPL 6:12.2 §:n nojalla.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Sisäiset velat ja saamiset ja muut sisäiset liiketapahtumat on vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta eliminoitu.

Poikkeavat tilikaudet

Tytäryhtiöillä tai kuntayhtymillä ei ole kunnan tilikaudesta poikkeavia tilikausia.

Vähemmistöosuudet

Kunnan tytäryhtiöissä ei ole ulkopuolisten omistusta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalojen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu kunnan poistosuunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhtiön oman pääoman erää "edellisten tilikausien yli/alijäämä" vastaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on siirretty ohjeen mukaisesti konsernitaseeseen omaan pääomaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia edelliseen tilikauteen, lukuun ottamatta:

1. tytäryhtiö Polvijärven Kaukolämpö Oy:tä, jonka osalta vuosi 2023 oli ensimmäinen tilikausi ja yhtiö on vuonna 2023 yhdistelty ensimmäisen kerran konsernitilinpäätökseen.
2. Siun Sote Kuntayhtymän päättyminen. Kuntayhtymää ei yhdistellä enää vuoden 2023 konsernitilinpäätökseen.

8.6.3 Konsernivastuut

Konsernivastuut	konserni 2023	konserni 2022	kunta 2023	kunta 2022
Takaukset muiden puolesta				
alkuperäinen pääoma	1 103 694,00	1 103 694,00	1 103 694,00	1 103 694,00
jäljellä oleva pääoma	98 292,95	135 338,64	98 292,95	135 338,64
Vuokravastuu				
- vastuu yhteensä	122 826,20	1 782 144,04	57 705,60	57 436,00
- seuraavalla tilikaudella maksettava	24 489,02	757 080,71		
Leasingvastuu				
- vastuu yhteensä	23 027,68	127 628,34	16 195,83	19 585,09
- seuraavalla tilikaudella maksettava	21 181,09	93 763,05		
Arvonlisäverovastuu	126 100,00	263 571,84		
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä	konserni 2022	konserni 2022	kunta 2022	kunta 2022
- lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
- vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Kunnan vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista on esitetty sivulla 99.				

8.6.4 Pakolliset ja vapaaehtoiset varaukset

Muut pakolliset varaukset	2023	2022
Eläkevastuuvaraus		
- Siun sote	0,00	3 855,78
Potilasvakuutusvaraus		
- Siun sote	0,00	178 135,80
Muut pakolliset varaukset		
- Polvijärven kunta	0,00	1 173 304,00
- P-K:n koulutuskuntayhtymä		
Pakolliset varaukset yhteensä	0,00	1 355 295,58
Vapaaehtoiset varaukset		
Polvijärven kunta		
- Investointivaraus	3 050 000,00	3 050 000,00
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	3 050 000,00	3 050 000,00

Polvijärven yrityspalvelu Oy:n liitetiedot

s. 1/2

Polvijärven Yrityspalvelu Oy
Ytunnus 0852869-4

Tilinpäätös
31.12.2023

PIENYRITYKSEN LIITETIEDOT

Tieto tilinpäätöksen laatimisessa käytetystä säännöstöstä

Tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista annetun asetuksen (PMA) mikroyrityssäännöstöä.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Pysyvien vastaavien arvostamisessa ja jaksottamisessa noudatetut periaatteet ja -menetelmät

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineelliset hyödykkeet

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Hyödyke	Arvioitu pitoaika	jäljellä oleva poistoaika	poistomenetelmä
Teollisuushalli 2	30	2	tasapoisto
Teollisuushalli 3	30	2	tasapoisto
Teollisuushalli 4	40	12	tasapoisto
Teollisuushalli 5	40	20	tasapoisto
Teollisuushalli 6	40	22	tasapoisto
Teollisuushalli 7	40	24	tasapoisto
Asuinrakennus	40	26	tasapoisto
Koneet ja kalusto			EVL-menojäätännöspoisto 25%

Muut taloudelliset vastuut, joita ei ole merkitty taseeseen

Arvonlisäverolain mukaiset kiinteistön uudis- ja perusparannusinvestointien tarkistusvelvollisuudet:

Kiinteistöinvestoinnin sisältämän arvonlisäveron palautusvastuun määrä 31.12.2023 on 43 847,12€. Tarkistusvelvollisuus päättyy 31.12.2032.

LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ

Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot

Hallituksen jäsenille maksetut palkkiot olivat 945,00 euroa (735,00 euroa vuonna 2022).

Tiedot emoyrityksestä

Yhtiö on Polvijärven kunnan 100%:sti omistama tytäryhtiö. Konsernitilinpäätöksestä on saatavissa jäljennös Polvijärven kunnan talousosastolta.

Polvijärven yrityspalvelu Oy:n liitetiedot

s. 2/2

Polvijärven Yrityspalvelu Oy
Ytunnus 0852869-4Tilinpäätös
31.12.2023**OSAKEYHTIÖLAIN TARKOITTAMAT TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT****Oman pääoman erittely**

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY	2023	2022
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	2 825 100,00	2 825 100,00
Osakepääoma 31.12.	2 825 100,00	2 825 100,00
Sidottu oma pääoma yhteensä	2 825 100,00	2 825 100,00
Muut rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	380 000,00	380 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	380 000,00	380 000,00
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	-1 548 989,43	-1 511 947,71
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	-1 548 989,43	-1 511 947,71
Tilikauden voitto	-25 132,10	-37 041,72
Oma pääoma yhteensä	1 630 978,47	1 656 110,57

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi sekä esitys mahdollisesti muun oman pääoman jakamiseksi (OYL 8:5.2)

Hallituksen esitys yhtiön tilikauden tuloksen käsittelystä

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikauden tappio - 25 132,10 euroa siirretään aikaisempien tilikausien voitto/tappio-tilille ja että osinkoa ei jaeta.

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalojen liitetiedot

1/4 sivua

KIINTEISTÖ OY POLVIJÄRVEN VUOKRATALOT
 LIITETIEDOT 31.12.2023

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätös on laadittu valtioneuvoston asetuksen pien- ja mikroyrityksien tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista mikroyrityssäännöstöä noudattaen

1. Saamiset on arvostettu nimellisarvoonsa.
2. Velat on arvostettu nimellisarvoonsa.
3. Käyttöomaisuuden aktivoitua hankintamenosta tehdään poistot ilman ennalta laadittua suunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot esitetään konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevissa liitetiedoissa.

Taseen vastaavaa koskevat liitetiedot

Vuokrataloyhtiön hallituksen päätöksellä purettiin vuoden 2022–2023 aikana yhtiön Polvikumpu II:n A - talo ja Ahdinpuiston D - talot. Päätöksen perusteena oli edellä mainittujen talojen huono kunto ja tyhjät asunnot. Purettavien vuokratalojen osalta tehtiin olemassa olleita arvoja vastaavat ylimääräiset poistot vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Rakennukset ja rakennelmat (poisto 4 % arvosta)

		€		€
Arvo	1.1.2023	2 147 548,63	1.1.2022	2 237 029,81
Ylimääräiset poistot	31.12.2023	-	31.12.2022	-
Suunnitelman mukaiset poistot	31.12.2023	85 901,94	31.12.2022	89 481,18
Arvo poistojen jälkeen	31.12.2023	2 061 646,69	31.12.2022	2 147 548,63

Koneet ja laitteet (poisto 25 % arvosta)

		€		€
Arvo	1.1.2023	4 712,29	1.1.2022	6 283,05
Suunnitelman mukaiset poistot	31.12.2023	1 178,08	31.12.2022	1 570,76
Arvo poistojen jälkeen	31.12.2023	3 534,21	31.12.2022	4 712,29
		€		€
Vuokrasaamiset	31.12.2023	11 983,05	31.12.2022	13 329,78

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot 2/4 sivua

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Osakepääoma **2 622 947,33 €**

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokrataloyhtiön varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettiin osakepääoman vastikkeettomasta korottamisesta silloisesta 2 599 997,00 eurosta 2 622 947,33 euroon siirtämällä em. erotus 22 950,33 euroa sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Korotuksen yhteydessä ei annetta uusia osakkeita

Vararahasto

		€		€
SVOP	31.12.2023	868 296,00	31.12.2022	750 000,00

Voitto/tappio

		€		€
Edellisiltä tilikausilta	31.12.2023 -	1 429 858,59	31.12.2022 -	1 277 856,97
Tilikauden tappio	31.12.2023 -	158 030,38	31.12.2022 -	152 001,62
Yhteensä	31.12.2023 -	1 587 888,97	31.12.2022 -	1 429 858,59

		€		€
Oma pääoma yhteensä	31.12.2023	1 903 354,36	31.12.2022	1 943 088,74

Lähimmän viiden vuoden aikana erääntyvä pitkäaikainen vieraspääoma

		€		€
Valtiokonttori	2024-2028	-	2023-2027	55 094,20
Polvijärven kunta	2024-2028	161 541,40	2023-2027	168 346,52
Polvijärven kunta, lyhytaikainen	2024-2028	150 000,00	2023-2027	150 000,00
Yhteensä	2024-2028	311 541,40	2023-2027	373 440,72

Viiden vuoden jälkeen erääntyvä pitkäaikainen vieraspääoma

		€		€
Valtiokonttori	2029-	-	2028-	-
Polvijärven kunta	2029-	80 000,00	2028-	109 418,02
Yhteensä	2029-	80 000,00	2028-	109 418,02

		€		€
Vuokratakuut	31.12.2023	23 521,83	31.12.2022	19 603,51
Ennakkomaksut	31.12.2023	957,03	31.12.2022	1 340,40

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot 3/4 sivua

		€		€
Ostovelka muut	31.12.2023	38 717,56	31.12.2022	62 695,58
Ostovelka Polvijärven kunta	31.12.2023	9 033,97	31.12.2022	58 127,61
Siirtyvät korot/korkojaksotukset	31.12.2023	3 288,56	31.12.2022	-

Vakuudet ja vastuusitoumukset

		€		€
Valt. Kontt.11070, Näkinpuisto				
PK 1 061 900,00 €, velka	31.12.2023	-	31.12.2022	-
Valt. Kontt.14990, Näkinpuisto				
PK 875 700,00 €, velka	31.12.2023	-	31.12.2022	-
Valt. Kontt.1890, Ahdinpuisto				
PK 1 756 554,70 €, velka	31.12.2023	-	31.12.2022	55 094,20
Yhteensä	31.12.2023	-	31.12.2022	55 094,20

Liiketoimet intressitahojen kanssa

Yhtiö on tilikauden aikana maksanut yhtiön koko osakekannan omistavalle Polvijärven kunnalle kiinteistönhoidosta 83 940,00 € ja isännöintipalveluista 16 915 €. Korvaukset perustuvat keskimääräisiin alueella em. palveluista maksettuihin taksoihin ja liiketoimet on toteutettu tavanomaisin kaupallisoin ehdoin.

Aran rajoituksia kohdistuu kaikkiin yhtiön taloihin:

Välitienkartano, Vältitie 11, 83700 Polvijärvi
 Polvihovi, Kansantalontie 3, 83700 Polvijärvi
 Vanamotie, Vanamotie 3, 83700 Polvijärvi
 Polvikumpu I-II, Vasaraniementie 6 – 8, 83700 Polvijärvi
 Kirkkojoenrinne, Kansantalontie 12, 83700 Polvijärvi
 Näkinpuisto, Näkintie 2, 83700 Polvijärvi
 Ahdinpuisto, Tapiontie 2, 83700 Polvijärvi

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot noudattaa korkotukilain säännöksiä.

Poikkeukselliset erät

Normaalia suurempina kertaluontoisina erinä yhtiön tilinpäätökseen vaikuttivat menopuolella yhtiön Polvikumpu II:n A -talon ja Ahdinpuiston D -talon sekä kunnalta yhtiölle siirrettyjen Kuorevinkki I - II:n ja Vaarantupa I - II:n purkukustannukset vuonna 2023 suoritettujen purkutöiden osalta, yhteensä n. 59 000 € ja tulopuolella ARA:lta saatu n. 55 000 €:n purkuavustus em. purkukustannuksiin.

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot 4/4 sivua

Sopimus energiansäästöratkaisusta Polvikumpuun

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot on 7.10.2019 tehnyt seitsemän vuoden leasing-sopimuksen Lämpöykkösen kanssa lämpöpumpulla toimivasta energiansäästöratkaisusta Polvikumpuun. Laitteen kuukausivuokra on 1 182,00 €.

Liitetiedot henkilöstöstä

Yhtiön palveluksessa ei ole yhtään palkattua henkilökuntaa.

Tilikauden aikana palkkioita maksettiin:

		€		€
Kokouspalkkiot	2023	1 575,00	2022	768,08

Poikkeusolojen vaikutukset yhtiön toimintaan

Yleinen kustannustason nousu ei ole vaikuttanut asukkaiden kykyyn suoriutua vuokranmaksusta. Ukrainan sotapakolaisia ei ole toistaiseksi majoitettu yhtiön asuntoihin.

Oleelliset asiat tilikauden päättymisen jälkeen ja toiminnan jatkuvuus

Tilinpäätöksen mukaiset vaihtuvat vastaavat ovat 126 558,51 € ja lyhytaikainen velka 237 210,70 €, joten nettokäyttöpääoma on -110 622,19 €. Toimintakertomuksen mukaan kohdassa ”tilannekatsaus” on informoitu, että toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi yhtiö tarvitsee edelleen kunnan lisäpanostusta. Yhtiön johto ja hallitus katsovat, että yhtiö toimii jatkuvuuden periaatteella ja toiminnan jatkuvuus seuraavan tilikauden aikana turvataan tarvittaessa lainalla kunnalta. Yhtiön talouden tervehdyttämiseksi yhtiö purki vuoden 2022-2023 aikana Polvikumpu II:n A -talon ja Ahdinpuiston D -talon. Lainojen lyhennysten aiheuttama paine yhtiön taloudelle tulee helpottumaan v. 2023 jälkeen, kun Valtionkonttorin lainat on v. 2023 maksettu loppuun.

Konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot

Konsernitiedot:

Emoyhtiö Polvijärven kunta
 Tytäryhtiö Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot
 Jäljennös konsernitilinpäätöksestä saatavissa Polvijärven kunnanvirastosta.

Suunnitelman mukaiset poistot taloyhtiön osalta konsernin tilinpäätökseen

		€		€
Arvo	1.1.2023	18 484,00	1.1.2022	36 968,00
Ylimääräiset poistot	31.12.2023		31.12.2022	
Suunnitelman mukaiset poistot	31.12.2023	18 484,00	31.12.2022	18 484,00
Arvo poistojen jälkeen	31.12.2023	-	31.12.2022	18 484,00

Luettelo käytetyistä kirjanpitoakirjoista

Pääkirja tiedosto (pdf)
 Päiväkirja tiedosto (pdf)
 Vuokrankantokirja tiedosto (pdf)

Luettelo tositteiden lajeista

		numerot		numerot
Alkusaldot	2023	1001	2022	1001
Talousarvio	2023	2001	2022	2001
Pankkitositteet	2023	101 001-101 927	2022	101 001-101 884
Tilinpäätösositteet	2023	32 001-32 095	2022	32 001-32 192
Muistiotositteet	2023	10 001-10 013	2022	10 001-10 013
	ja	10 015-10 018		

Selvitys kirjanpitoakirjojen ja tositteiden säilytystavoista

Kirjanpitoakirjat säilytetään vähintään kymmenen vuotta ja tositteet vähintään kymmenen vuotta kirjausjärjestyksessä isännöintipalvelut tuottavan Polvijärven kunnan toimesta.

9 Eriytetyt tilinpäätökset

9.1 Muiden taseyksiköiden tilinpäätökset

9.1.1 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

Täysin euroin.

	Tilinpäätös 2023		Tilinpäätös 2022	
Liikevaihto		293 789		354 587
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 135 433		-129 873	
Palvelujen ostot	-270 009		-236 523	
Muut toimintakulut	<u>-34 385</u>	<u>-439 827</u>	<u>-262</u>	<u>-366 658</u>
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-71 171		-51 192	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-12 373		-18 752	
Muut henkilösivukulut	<u>-2 223</u>	<u>-85 767</u>	<u>-1 629</u>	<u>-71 573</u>
		-231 805		-83 644
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-376 559		-412 622
Maanvuokrat				
Liiketoiminnan muut kulut				
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-608 364		-496 266
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus peruspääomasta 5.085.172/5 %		-254 258		-254 258
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä				
Poistoeron vähennys		<u>128 671</u>		<u>129 259</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-733 951		-621 265

Vesihuoltolaitoksen osalta käytössä on kirjanpidollinen eriyttäminen.

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

Täysin euroin.

	Tilinpäätös 2023	Tilinpäätös 2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-231 805	-83 643
Tulorahoituksen korjaukset		
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-62 506	-27 256
Rahoitusosuudet investointi- menoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	_____	_____
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-169 299</u>	<u>-110 899</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	18 666	38 947
Korottomien velkojen muutos	-7 508	<u>70 161</u>
Rahoituksen rahavirta	<u>11 158</u>	<u>109 108</u>
Rahavarojen muutos	-158 141	220 007

Vesihuoltolaitoksen tase

Täysin euroin.

	Tase 31.12.2023	Tase 31.12.2022
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Maa- ja vesialueet	38 052	38 052
Johtoverkostot ja laitteet	4 105 300	4 290 722
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Keskeneräiset hankinnat		
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Myyntisaamiset	104 709	116 056
Muut saamiset; alv:n pal.	<u>28 112</u>	<u>35 431</u>
	4 276 173	4 480 261
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	5 085 172	5 085 172
Avaava tase 1.1.2015	- 4 870 342	-4 870 342
Vesihuoltolaitoksen liittymismaksujen osuus edellisten tilikausien ylijäämästä + ed. tilik. yli-/alij.	- 4 470 719	-3 736 768
Poistoero	2 126 798	2 255 469
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut	299 583	299 583
Lyhytaikainen		
Ostovelat	147 808	159 149
Ennakonpidätysvelka		
Sotovelka		
Velat kunnalle	4 470 719	3 736 768
Velat kunnalle	1 480 952	1 548 861
Muut siirtovelat, lomapalkkavelka	<u>6 202</u>	<u>2 369</u>
	4 276 173	4 480 261

Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot

Polvijärven kunnan vesihuoltolaitoksen toimintakertomus 2023

Vesihuoltolaitos käsittää vesilaitoksen ja viemärlaitoksen.

Polvijärven kunnan vesihuoltolaitoksen tehtävänä on huolehtia vesihuoltolain mukaisesti toiminta-alueensa vesihuollosta, joka sisältää veden tuotannon ja johtamisen talousvetenä käytettäväksi sekä jätevesien johtamisen.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio on osa teknisen toimen talousarviota. Vesihuoltolaitoksen kirjanpidossa on noudatettu kirjanpidollista eriyttämistä vuodesta 2015 lähtien. Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase on esitetty toimintakertomuksen liitetiedoissa. Terveydensuojelulain (763/1994) 5 luvussa määritellään talousvesi ja talousvedelle asetetut vaatimukset. Laissa säädetään myös talousveden laadusta ja valvonnasta. Talousveden on oltava terveydelle haitatonta ja tarkoitukseensa soveltuvaa. Veden käsittelyyn käytetyt aineet ja laitteet eivät saa aiheuttaa talousveteen sellaisia määriä epäpuhtauksia, että ne vaarantaisivat talousveden laadun.

Talousveden laatua ja valvontaa käsitellään myös terveydensuojelulain muutoksessa (441/2000), terveydensuojelu asetuksessa (1280/1994) sekä säteilylaissa (592/1991).

Vedenlaatu ja valvontatutkimusohjelma

Veden laadun ja valvontatutkimusohjelman tulee täyttää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 683/2017 mukaiset vaatimukset. Vuonna 2021 kuntatekniikan päällikkö on päivittänyt Polvijärven kunnan vesihuoltolaitoksen valvontatutkimusohjelman ja se on hyväksytetty kunnan terveydensuojeluviranomaisella. Ohjelma laadittiin vuosille 2022–2026. Ohjelma tulee päivittää viiden vuoden välein. Polvijärven kunnan vesihuoltolaitoksen tuottaman veden laatua seurattiin valvontatutkimusohjelman mukaisesti. Käyttötarkkailua suoritettiin jatkuvana laitoshenkilöstön toimesta.

Vuonna 2023 Polvijärven kunnan vesinäytteet on tutkinut Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy. Polvijärven kunnan talousvesi on täyttänyt tutkituilta ominaisuuksiltaan asetetut laatuvaatimukset ja laatuavoitteet. Niissä ominaisuuksissa, joille ei ole asetettu raja-arvoja ei todettu epätavallisia muutoksia. Lavalammelta lähtevän veden happamuus oli 7,7 pH. Talousvedessä ei ole todettu vuonna 2023 koliformisia, tai escheria coli bakteereja.

Saneerukset ja muut muutostyöt

Vuonna 2023 ei vesihuollon runkolinjassa ollut vuotoja. Yhteensä pienempiä vuotoja oli kirkonkylän taajaman alueella neljä kappaletta. Selkäsalmen sillan kohdalla suoritettiin syksyn aikana tarkastuksia sukeltajien avulla. Sillan molemmin puolin on pohjassa kiviä, mitkä voi aiheuttaa vesijohtoon hankaumia. Hankaumia estääksemme vesijohtoon asennettiin lisäsuojia lokakuun aikana. Vedenottoaivo 1. pumppu alkoi syksyn aikana oireilemaan ja marraskuun aikana jouduimme sen uusimaan. Polvijärven vesihuoltolaitos toimittaa myös muutamille vesiosuuskunnille vettä. Heidän linjoissaan oli vuoden 2023 aikana kaikkiaan kolme vuotoa. Asumispalveluyksikkö Tähkän liitos vesijohtoverkkoon oli heinäkuun aikana. Myös muutamia sulkuja korjattiin taajama-alueella kesän aikana. Kesän 2023 aikana Lavalammen vedenottamolla ollut vanha vesilaitoksen prosessikeskus purettiin ja alue maisemoitiin.

Jätevesipuolella Kallioniemen pumppaamon toinen pumppu uusittiin heinäkuussa. Teollisuusalueella olleen jätevesikaivon teleskooppi oli hajonnut talven aikana, mistä pääsi pintavesiä jätevesiverkkoon.

Syyskuussa 2023 Polvijärven kunnan vesihuoltolaitoksen työntekijät osallistuivat yhdessä kuntatekniikan päällikön kanssa Joensuun veden ja Pohjois-Karjalan Ympäristöterveyden järjestämään koulutukseen koskien verkostoveden kloorausta.

Vesimäärät

Vuonna 2023 Lavalammella vettä pumpattiin keskimäärin noin 300 kuutiometriä vuorokaudessa ja noin 115000 kuutiometriä vuodessa, josta vesiosuuskunnille toimitettiin noin 46336 kuutiometriä. Kunnan vesilaitos myy vettä Ruvaslahden, Kinahmon, Rauvanlahden ja Koroniemen vesiosuuskuntien käyttöön. Kirkonkylän vesitornin kautta vettä kiertää jakeluun noin 150 kuutiometriä vuorokaudessa.

Vuonna 2023 jätevettä pumpattiin Joensuuhun 77000 kuutiometriä.

Käyttöveden ja jäteveden liittymis- ja käyttömaksut vuonna 2023

Liittymismaksut ovat arvonlisäverottomia. Käyttömaksut ovat verollisia. Pientaloja ovat talot, joissa on enintään kaksi asuntoa. Kerrosalana käytetään kiinteistöllä olevien kaikkien rakennusten rakennusluvan mukaista kerrosalaa.

Maksuluokka	Kerrosala	Liittymismaksu €/ vesi	Liittymismaksu €/ viemäröinti	Liittymismaksu yhteensä
1	< 100 m ²	480	720	1200
2	100 - 250 m ²	768	1152	1920
3	> 250m ²	1056	1584	2640

Muut kuin pientalot, yksikköhinta on 2,00 €/ kem³.

Kirkonkylän lievealueiden liittymismaksun aluekerroin on 1,5.

Rakennusaikaisesta vedestä peritään 0,2 €/ kem³.

Käyttömaksut

Asuinkiinteistöt ja niihin vesihuollon suhteen rinnastettavat kiinteistöt:

Vesi €/m ³ (alv 0%)	Vesi €/m ³ (sis.alv)	Jätevesi €/m ³ (alv 0%)	Jätevesi €/m ³ (sis.alv)
1,26	1,56	2,99	3,70

Lisäksi vesimittarimaksua veloitetaan seuraavasti, kun:

vesimittarin koko on	≤ 5 m ³	25€/mittari/vuosi, sis. alv 24%
vesimittarin koko on	≤ 10 m ³	30€/mittari/vuosi, sis. alv 24%
vesimittarin koko on	≤ 20 m ³	40€/mittari/vuosi, sis. alv 24%
vesimittarin koko on	>20 m ³	80€/mittari/vuosi, sis. alv 24%

Sako- ja umpikaivolietteiden käsittelymaksut

Sakokaivo-liete €/m ³ (alv 0%)	Sakokaivo-liete €/m ³ (sis.alv)	Umpikaivo-liete I €/m ³ (alv 0%)	Umpikaivo-liete I €/m ³ (sis.alv)	Umpikaivo-liete II €/m ³ (alv 0%)	Umpikaivo-liete II €/m ³ (sis.alv)
15,87	19,67	9,50	11,78	4,05	5,02
Perintäkulut			6,00 € sis. alv		
Vesimittarin luentamaksu			35,00 € sis. alv		
Tarkistusmaksu			55,00 € sis. alv		
Taloventtiilin avaus tai salku			65,00 € sis. alv		
Liittymis-/ käyttösopimuksen siirtomaksu			30,00 € sis. alv		

10 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tarkastusmerkinnät

Polvijärvellä 20. toukokuuta 2024

POLVIJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Urpo Leminen
Puheenjohtaja

Jarno Kuningas
1. varapuheenjohtaja

Riitta Kuronen
2. varapuheenjohtaja

Maiju Anttilainen
Jäsen

Tuomo Kallinen
Jäsen

Heikki Kuikka
Jäsen

Elisa Rantanen
Jäsen

Liina Reijonen
Jäsen

Minna Veris
varajäsen

Raili Tanskanen
Jäsen

Heikki Hallikainen
Kunnanjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Polvijärvellä _____

KPMG Oy Ab

Antti Kääriäinen
Tilintarkastaja, JHT, KHT

11 Luettelot ja selvitykset

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

- atk-tulosteiset päiväkirjat
- atk-tulosteiset pääkirjat
- tasekirja sidottuna

Luettelo tositelajeista ja siirtotauluista

<u>Tositelajit</u>		<u>Tositenumerot 2023</u>
ALKUSA	Alkusaldot	1001-1007
BUD	Talousarvio	2001-2006
BUDNET	Budnetti-tositteet	
KOMTOS	Käyttöomaisuustositteet	34001-34085
MUISIS	Muistiot/sisäinen	20001-20071
MUIST1	Muistiotositteet 1	10001-10314
OMAKSU	Ostoreskontramaksut	8990001-8990230
OSTOT	Ostolaskut	8000001-8004563
ORPRO	Ostoreskontraportaali	1000001-1002321
PALKAT	Palkkatositteet	100001-100033
PANKKI	Pankkien tiliotteet	101001-101457
SISROP	Sis. laskut Rondo	40001-40127
VANHAT	Vanhat saldot	
MRP29-99	MRP Myyntilaskut, laskulajit 29-99	
MRPHYV	MRP hyvityslaskujen kuittaus	
MRPMAN	MRP manuaalisuoritukset	
MRPVII	MRP Viitesuoritukset	
ZAPU	UDP-raportointi	
MRP	MR portaali	

Siirtotaulut

PALKA2	Populus/palkat kirjanpitoon
PANKKI	Pankkitositteet/Basware
R8HYVL	Hyvityslaskujen kuittaus/R8 laskutus
R8LASK	Laskut/asiakkaat/R8 laskutus
MRP	Myyntireskontraportaali

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Kunnan tasekirja säilytetään pysyvästi. Muut tilinpäätösasiakirjat säilytetään kirjanpitolain 2. luvun 10 §:n mukaisesti vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä lukien.

Tilikauden tositteet, liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto ja koneellisen kirjanpidon täsmäytys selvitykset sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto säilytetään vähintään 6 vuotta.